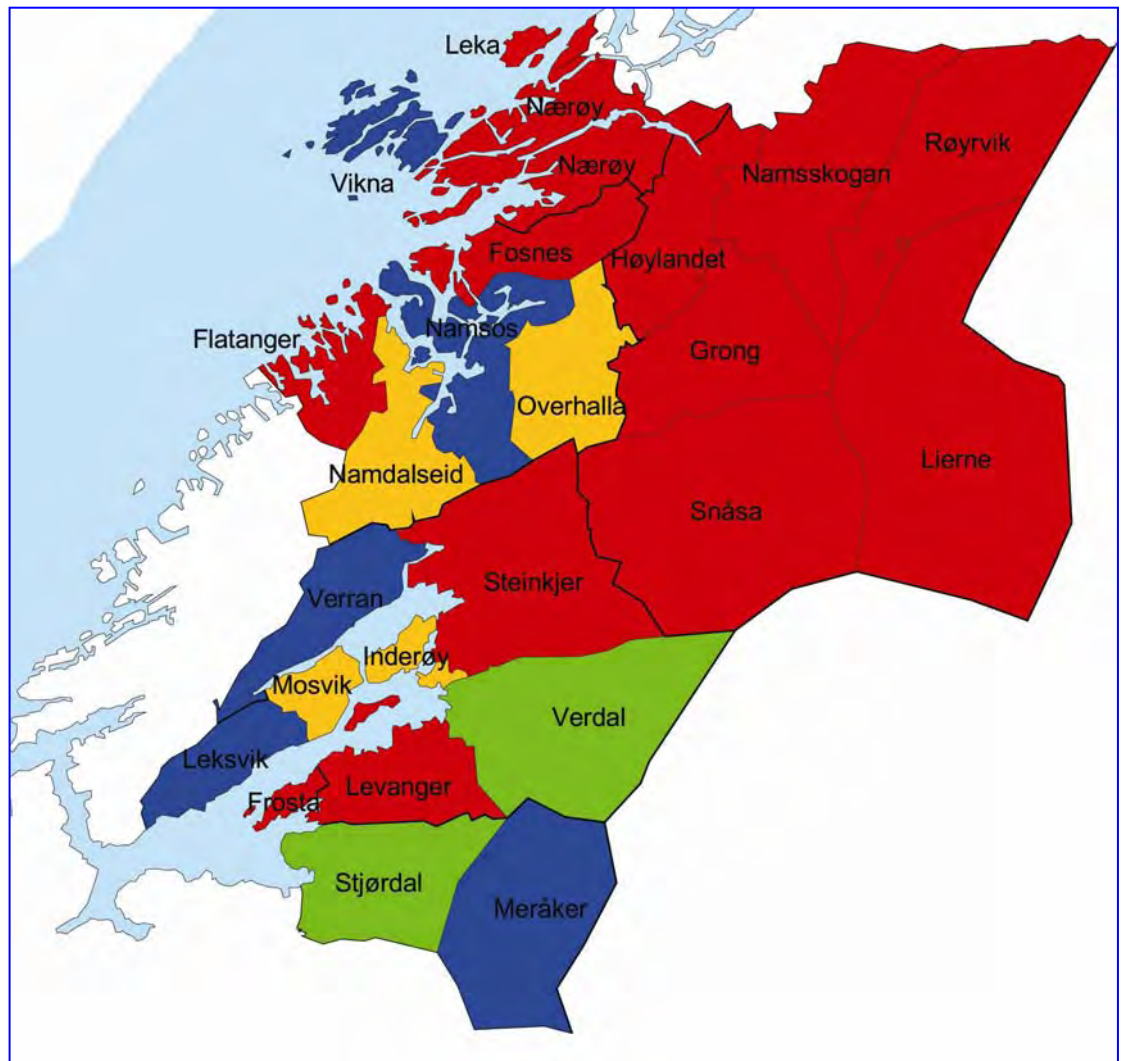

Næringsanalyse for Nord-Trøndelag

Av

Knut Vareide og Veneranda Mwenda

Telemarkforskning-Bø
Arbeidsrapport 27/2005

Forord

Denne rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Innovasjon Norge, Nord-Trøndelag og er den syvende rapporten i en serie årlige næringsanalyser, som tidligere ble utarbeidet for Østlandssamarbeidet. De enkelte fylkeskommunene er nå oppdragsgivere hver for seg, men samarbeider fremdeles om de årlige næringsanalysene. I 2005 ble det utarbeidet næringsanalyser for Akershus, Østfold, Innlandet (Hedmark og Oppland), BTV (Buskerud, Telemark og Vestfold) og Nord-Trøndelag samtidig.

Data er hentet inn fra bedrifts- og foretaksregisteret i Statistisk Sentralbyrå, Foretaksregisteret og fra Credit Informs base over regnskapsdata fra regnskapspliktige foretak. En del statistikk over befolkning, pendling og sysselsetting er i tillegg hentet fra statistikkbanken i SSB.

Disse basene er koblet og bearbeidet for å få fram analysene i denne rapporten. Forhåpentligvis vil analysene belyse utviklingstrekkene og variasjonene i den regionale næringsutviklingen, og sammenhengene mellom befolkning, næringsstruktur, sysselsetting og næringsutvikling.

Det ble satt ned en prosjektgruppe, som har definert de problemstillinger som er tatt med i denne rapporten, bestående av:

Enok Bye	Akershus fylkeskommune
Amarjit Singh	BTV (Buskerud, Telemark og Vestfold)
Magne Kjelstad	Innlandet (Hedmark og Oppland)
Hans Erik Fosby	Østfold fylkeskommune
Ivar Skjerve	Innovasjon Norge, Nord-Trøndelag

Denne gruppen har diskutert tema, presentasjonsform og resultater underveis i arbeidet.

Rapportene er utarbeidet i tidsrommet august 2005 til november 2005, og tar for seg utviklingen i næringsliv, arbeidsliv og befolkning i Norge i perioden 1999 til 2004.

Knut Vareide og Veneranda Mwenda fra Telemarksforskning-Bø har gjennomført arbeidet, førstnevnte som prosjektleder, med å gjennomføre analysene og skrive rapporten. Resultater og tolkninger i denne rapporten er prosjektlederens ansvar.

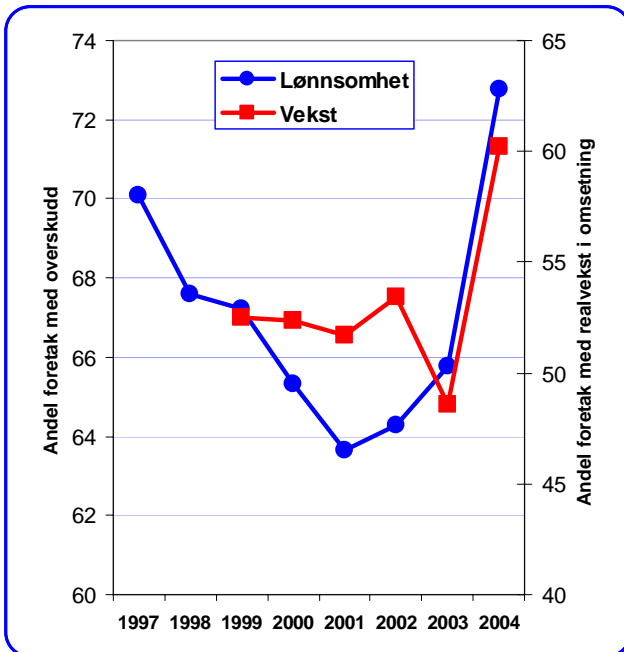
Bø 20. november 2004

Knut Vareide

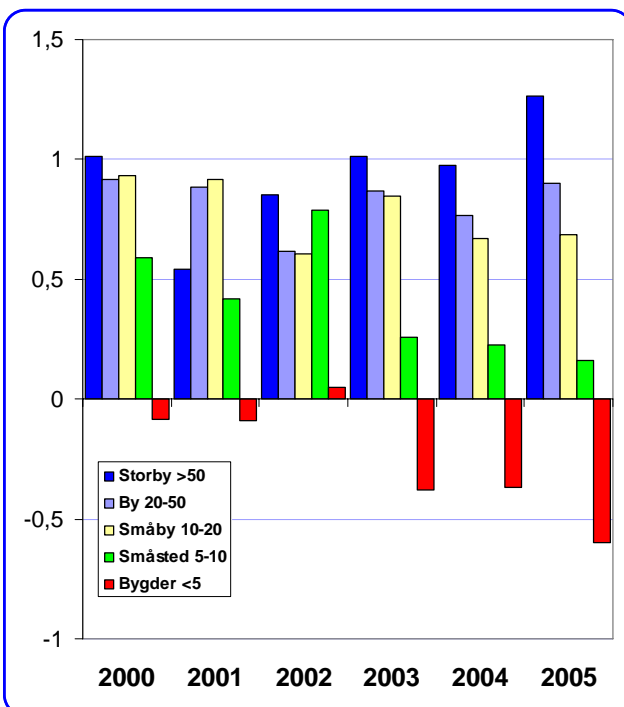
© Telemarksforskning-Bø 2005
Arbidsrapport nr. 27/2005
ISSN 0802-3662
Telemarksforskning-Bø
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 15 00
Fax: 35 06 15 01
www.telemarksforskning.no

Innhold

Rapportens hovedsignaler	4
Befolkningsutvikling	6
Sysselsetting	10
Pendling og arbeidsmarked.....	17
Næringsstruktur.....	21
Nyetableringer	24
Lønnsomhet	28
Vekst	32
Næringstetthet	36
NM i næringsliv regioner	38
NM i næringsliv kommuner	40
Sammenhengen mellom befolknings- og næringsutvikling.....	43
Strategiske typer	45
Sluttnoter	50

Figur 1: Andel foretak i Norge med positivt resultat, og andel foretak med omsetningsvekst større enn konsumprisindeksen. Data: Regnskap.

Figur 2: Årlig vekst i befolkning for kommuner i ulike størrelseskategorier i Norge. Data: SSB.

Rapportens hovedsignaler

Næringslivet går godt

Andel foretak med vekst og lønnsomhet har økt kraftig i Norge i 2004.

Andelen foretak med overskudd har vært stigende siden 2001, og har økt kraftig fra 2003 til 2004. Andelen foretak med positivt resultat er nå høyere enn på mange år.

Andelen foretak med vekst i samlede driftsinntekter har også økt kraftig i 2004.

Antall nyetablerte foretak økte også i 2004.

Rapporter fra børsnoterte selskap og økt etableringstakt tyder på at de gode resultatene i næringslivet vil fortsette inn i 2005.

Denne rapporten viser at alle landsdeler har forbedring av lønnsomhet og vekst i 2004. De gode resultatene har kommet i foretak i både skjermet og konkurranseutsatt sektor.

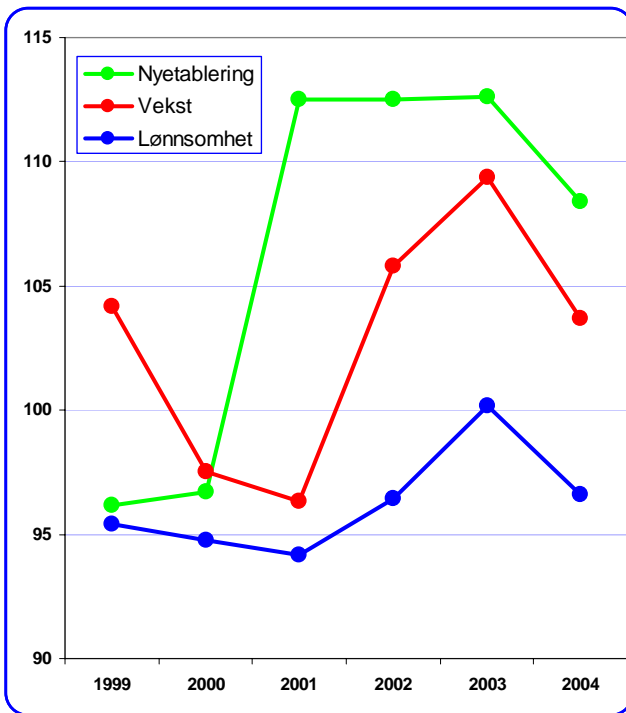
Sentraliseringen forsterkes

Sentraliseringen av befolkningen har blitt forsterket de siste årene. Det dominerende flyttemønstret er fra små kommuner i distriktene til store og sentrale bykommuner.

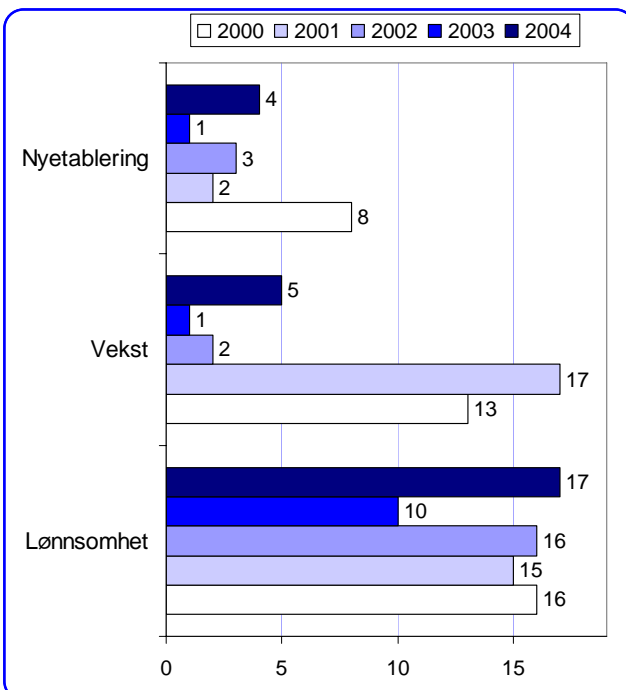
Dette er ikke et nytt fenomen, men bevegelsene har blitt sterkere i de siste årene. I 2004 sank folketallet i kommuner med under 5000 innbyggere med over ½ prosent i gjennomsnitt, mens kommuner med over 50 000 innbyggere hadde en vekst på nesten 1,3 prosent i gjennomsnitt.

Denne rapporten viser at resultatene i næringslivet og veksten i sysselsettingen har vært ganske godt spredt geografisk, og dette kan derfor ikke være årsaken til den økende tilflyttingen til byene.

Utviklingen i Nord-Trøndelag

Figur 3: Utvikling i lønnsomhet (andel foretak med positivt resultat), vekst (andel foretak med over 10 prosent vekst i omsetning) og etableringsfrekvens i Nord-Trøndelag. De tre indikatorene er målt som prosent av landsgjennomsnitt. Data: Regnskap.

Figur 4: Rangering av næringslivet i Nord-Trøndelag i forhold til de andre fylkene i Norge, med hensyn til etableringsfrekvens, andel vekstforetak og andel foretak med positivt resultat. Data: Regnskap.

Næringslivet i Nord-Trøndelag har stort sett hatt lavere andel foretak med positivt resultat enn landsgjennomsnittet i de siste årene. Unntaket var i 2003, da andelen lønnsomme foretak i Nord-Trøndelag var så vidt over landsgjennomsnittet. I 2004 var næringslivet i Nord-Trøndelag igjen falt under gjennomsnittet for Norge.

Andelen av foretakene i Nord-Trøndelag med realvekst i omsetning har vært over landsgjennomsnittet de siste tre årene. I 2004 sank andelen vekstforetak i Nord-Trøndelag i forhold til landsgjennomsnittet, men ligger likevel fremdeles ganske høyt.

Etableringsfrekvensen, antall nyetablerte foretak i prosent av eksisterende foretak, har ligget svært høyt i Nord-Trøndelag de siste årene. Selv om etableringsfrekvensen nærmet seg gjennomsnittet i 2004, er det fremdeles langt mer nyetablering i Nord-Trøndelag enn landsgjennomsnittet.

Antall sysselsatte i næringslivet i NT har økt i de siste årene. Dette skyldes hovedsakelig at antall ansatte i tjenesteyting, handel og bygg og anlegg har gått opp.

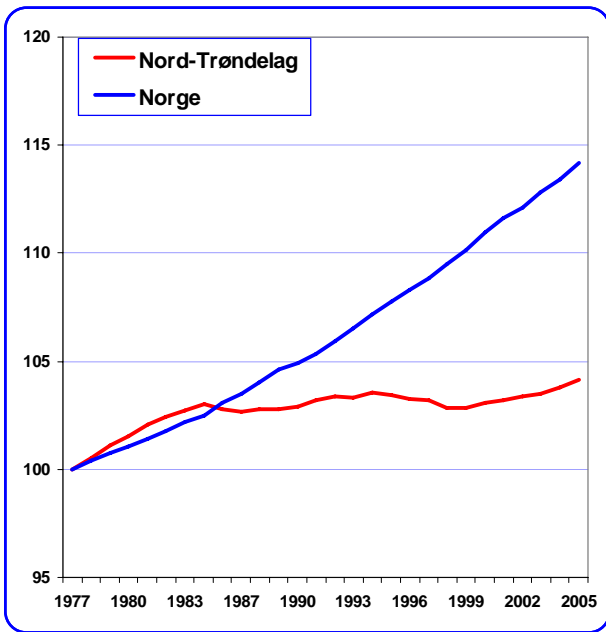
Nord-Trøndelag i forhold til andre fylker

Nord-Trøndelag har ikke hatt særlig god lønnsomhet i næringslivet. I 2004 hadde fylket det tredje minst lønnsomme næringslivet av de 19 fylkene i Norge.

Nord-Trøndelag var best med hensyn til andel foretak med realvekst i omsetning i 2003, og på andreplass i 2002. Fylket skårer litt dårligere i 2004, men er fremdeles bra plassert som nr 5.

Nord-Trøndelag var også på førsteplass når det gjelder etableringsfrekvens i 2003. I 2004 er fylket på fjerdeplass. Nord-Trøndelag har vært blant de beste fylkene når det gjelder nyetableringer i de fire siste årene.

Nord-Trøndelag har hatt en svært god næringsutvikling totalt sett de siste årene. Resultatene i 2004 er litt dårligere enn i 2003.

Figur 5: Utvikling i folketallet i Nord-Trøndelag og Norge i perioden 1977-2005. Indeksert slik at nivået i 1977=100. Kilde: SSB.

Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen og næringsutviklingen påvirker hverandre. De viktigste trekkene i befolkningsutviklingen vil bli presentert i dette kapitlet, og sammenhengen mellom befolknings- og næringsutvikling vil bli analysert i et senere kapittel.

Befolkningsutvikling i Nord-Trøndelag

I figuren er befolkningsutviklingen indeksert slik at nivået i 1977= 100.

Befolkningen i Norge har økt jevnt i perioden, med i underkant av 0,5 prosent årlig. Folketallet 1. januar 2005 var 14,2 prosent høyere enn 1. januar 1977.

Befolkningen i Nord-Trøndelag økte i begynnelsen av perioden raskere enn på landsbasis, men fra 1984 dabbet veksten i fylket av. I de siste årene ser det ut til at befolkningen begynner å øke igjen.

Samlet økning i Nord-Trøndelag i hele perioden er 4,2 prosent.

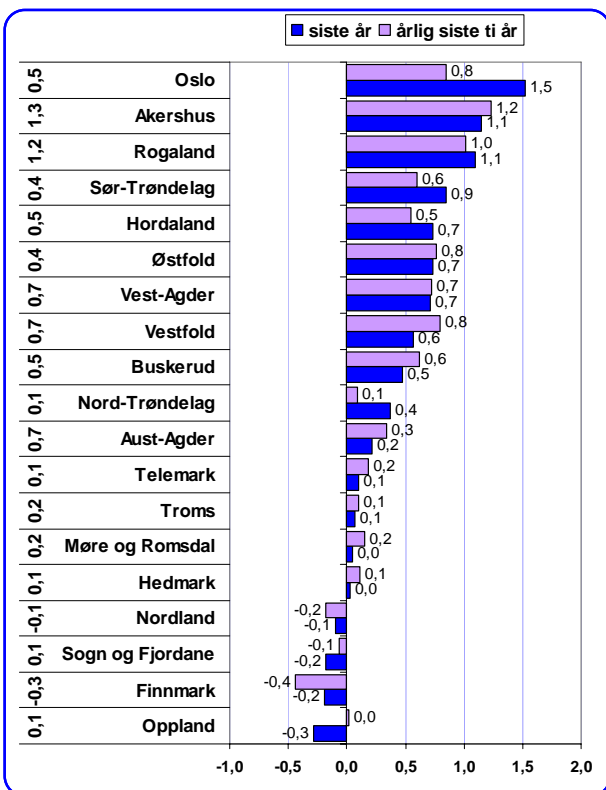
Befolkningsutvikling i fylkene

Figuren viser befolkningsendring i 2004 for hvert fylke, samt årlig vekst i de siste ti årene. På landsbasis var veksten 0,6 prosent i 2004, mens årlig vekstrate de siste ti årene var 0,5 prosent.

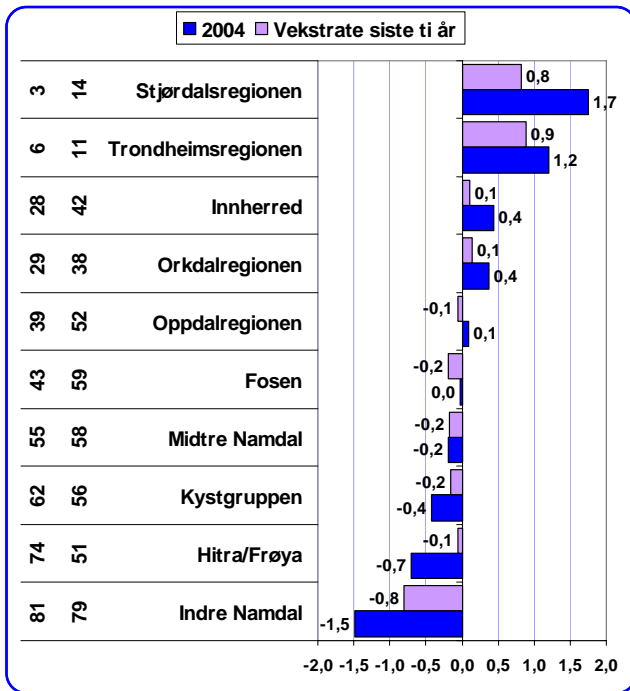
Sentraliseringen av befolkningen har skutt fart i de siste årene. I 2004 er det områdene rundt de største byene Oslo, Stavanger, Trondheim og Bergen som har størst vekst.

Fylker som Østfold, Vest-Agder, Vestfold og Buskerud har avtakende vekst.

Oppland, Finnmark, Sogn og Fjordane og Nordland har nedgang i befolkningen i 2004.

Figur 6: Prosentvis vekst i folketall i 2004, og gjennomsnittlig årlig vekstrate siste ti år. Tallene til venstre viser årlig vekstrate i perioden 1977-2005. Kilde: SSB.

Figur 7: Prosentvis befolkningsendring i 2004, og årlig vekstrate de siste ti årene. Tallene til venstre angir regionens rangering mht vekst i 2004, og dernest rangering mht befolkningsendring siste ti år. Kilde SSB.

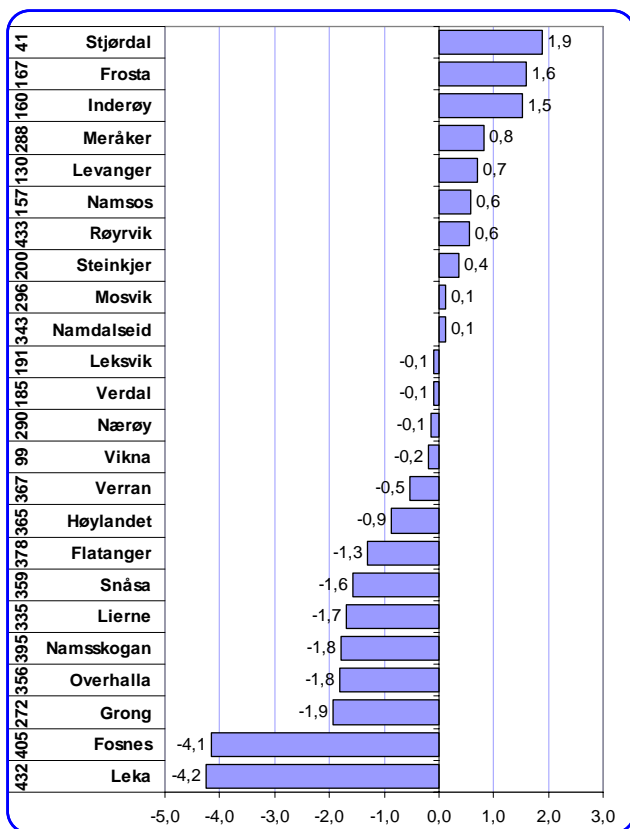
Befolkningsutvikling i regionene

Figuren viser befolkningsendringen i regionene¹ i Trøndelag i 2004, og gjennomsnittlig årlig vekstrate de siste ti årene.

Stjørdalsregionen og Trondheimsregionen har klart sterkest befolkningsvekst, både i 2004 og i de siste ti årene. Veksten i Stjørdalsregionen er svært sterk i norsk sammenheng, bare Øvre Romerike og Øygarden utenfor Bergen har sterkere befolkningsvekst i Norge dette året.

Indre Namdal har den sterkeste nedgangen i befolkningen av alle regioner i landet i 2004, og tredje størst nedgang i de ti siste årene.

Det er en polarisering mellom de ulike regionene, hvor befolkningsveksten i de mest sentrale områdene akselererer, mens nedgangen i de utsatte distriktsregionene blir stadig større.

Figur 8: Befolkningsendring i prosent i 2004. Tallene til venstre angir kommunens rangering mht befolkningsendring siste ti år. Kilde: SSB.

Befolkningsutvikling i kommunene

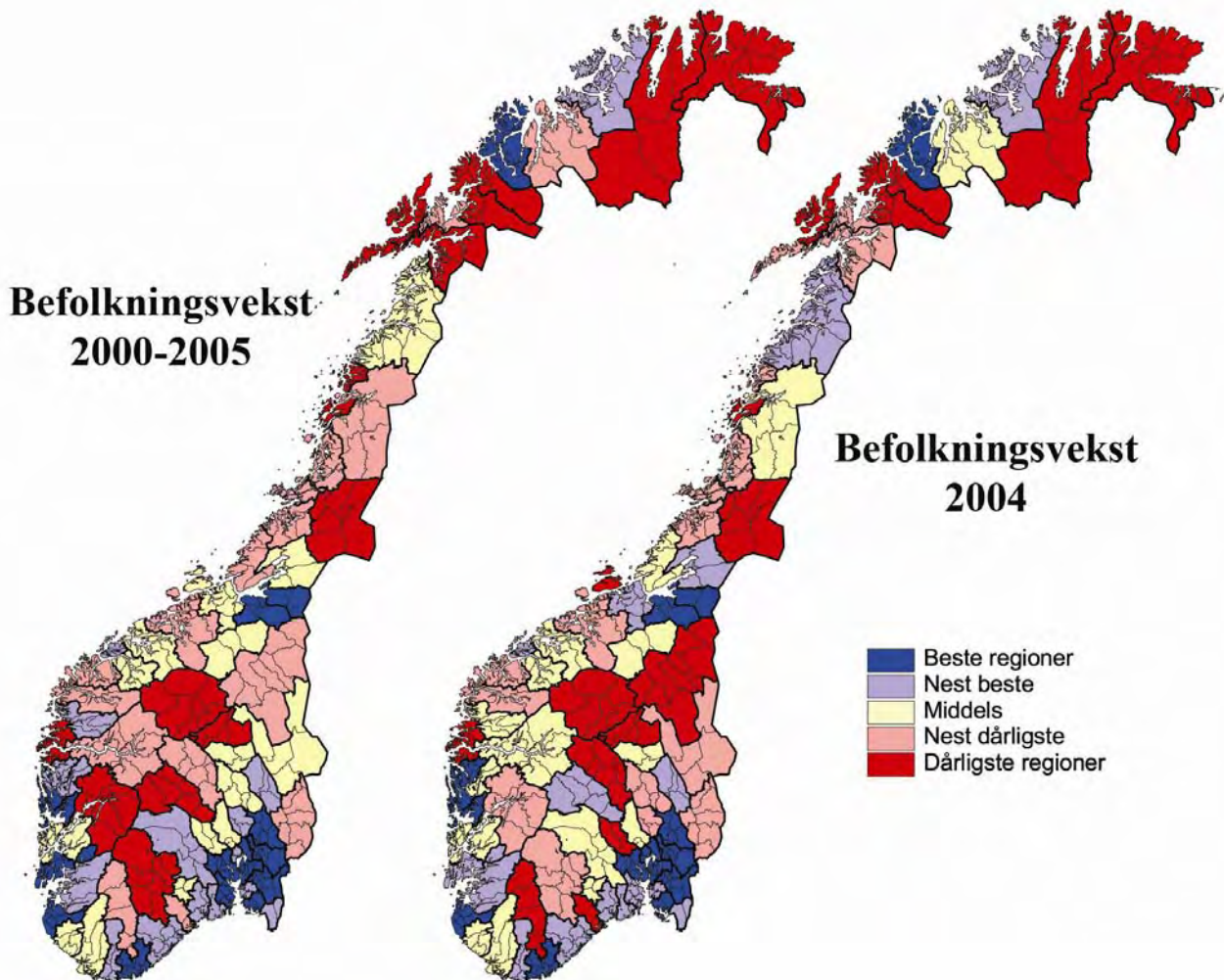
Figuren viser befolkningsendring i kommunene i Nord-Trøndelag i 2004. Stjørdal, Frosta og Inderøy skiller seg ut med sterkest vekst i folketallet.

På den andre enden av skalaen finner vi Leka og Fosnes som har nedgang i befolkning på over fire prosent.

Igjen ser vi den sterke polariseringen mellom sentrale vekstkommuner og distriktskommuner. En distriktskommune som Vikna, som tidligere har hatt ganske sterk vekst i folketallet, har nå også nedgang.

Noen kommuner skiller seg ut. Røyrvik er den kommunen i landet som har sterkest nedgang i de siste ti årene, men kommunen har vekst i 2004. Verdal har vekstkommuner på alle kanter, og en svært god næringsutvikling, men likevel nedgang i 2004.

Kart med befolkningsutvikling i regionene

Befolkningsendringen i regionene i Norge er vist i kartene over. Til venstre vises befolkningsendringen fra 1 jan 2000 til 1 jan 2005, og til høyre vises befolkningsendringen i 2004. De fleste kartene i denne rapporten bruker samme fargeinndeling. Regionene er delt opp i fem grupper² med like mange regioner i hver. Samme systematikk er brukt i kartene som viser variasjoner i kommunene.

De mørke blå regionene har den sterkeste befolkningsveksten. En kan se at dette er regioner rundt de største byene: Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Haugesund, Trondheim og Tromsø. Regioner langt fra disse byene har den sterkeste nedgangen i befolkningen.

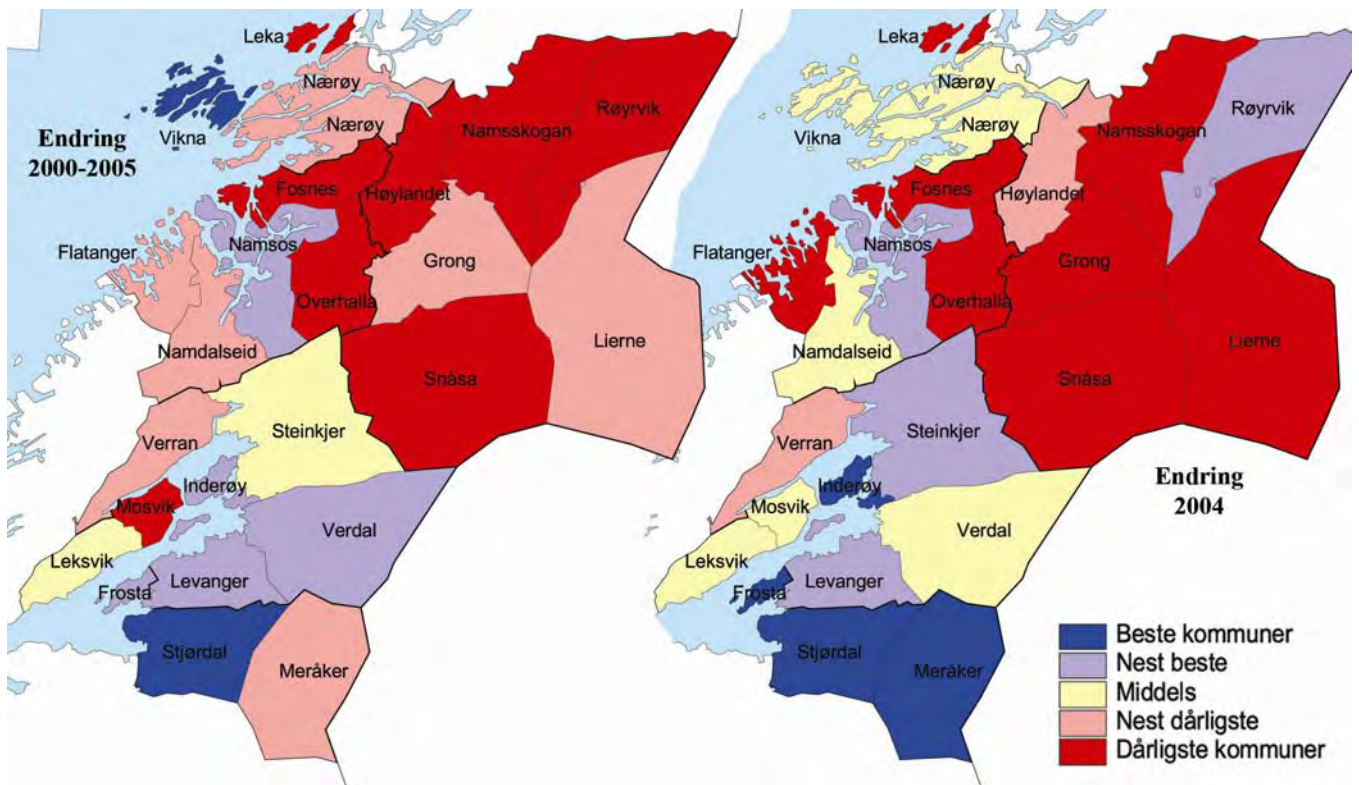
Tendensen i 2004 er ganske lik tendensen fra de siste fem årene, men

noen regioner har en bedre utvikling siste år, som Salten, Innherred, Orkdal og Hallingdal. Hallingdal er den eneste utpregede distriktsregionen som har en klart positiv befolkningsutvikling det siste året.

I siste fem år er det Øvre Romerike som har sterkeste vekst i befolkningen, med 12,7 prosent, mens Ytre Helgeland har den sterkeste nedgangen med -5,5 prosent.

I 2004 er det Øygarden utenfor Bergen (kommunene Øygarden, Fjell og Sund) som har sterkeste vekst med 2,0 prosent, mens befolkningen i Indre Namdal sank med 1,5 prosent.

Kart med befolkningsutvikling i kommunene

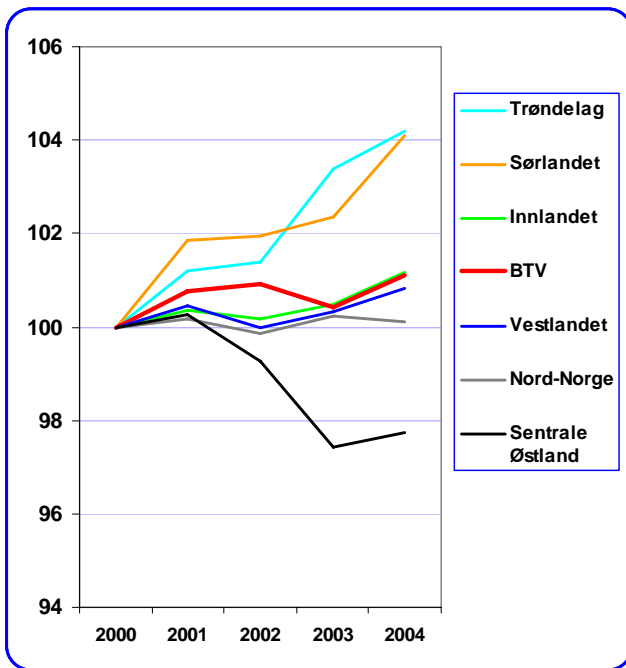
Befolkningsendringen i kommunene i Nord-Trøndelag er vist i kartene over. Til venstre vises befolkningsendringen fra 1 jan 2000 til 1 jan 2005, og til høyre vises befolkningsendringen i 2004³.

Stjørdal er den eneste kommunen som tilhører den raskest voksende kategorien både i 2004 og siste femårsperiode. Vikna tilhører også de 20 prosent kommunene med størst befolkningsvekst de siste fem årene, som en av svært få distriktskommuner.

Ellers har også Frosta, Levanger og Namsos bra vekst i de siste årene.

Mange kommuner, spesielt nord i Nord-Trøndelag, har sterk nedgang i folketallet. Dette gjelder spesielt kommuner som Fosnes, Overhalla, Namsskogan og Snåsa og Leka. I Leka sank folketallet med 14,7 prosent siste fem år. Ingen andre kommuner i landet hadde sterkere nedgang.

Leka hadde også landets sterkeste befolkningsnedgang i 2004, mens Fosnes hadde tredje største nedgang.

Figur 9: Utvikling av samlet antall ansatte, privat og offentlig. Indeksert slik at nivået i 2000=100. Data: SSB.

Sysseletting

I dette kapitlet presenteres tall for utviklingen av sysselsetting⁴. Datagrunnlaget er registerbasert sysselsettingsstatistikk fra SSB.

Utvikling av sysselsetting i landsdelene

Figuren viser hvordan sysselsettingen har utviklet seg i de forskjellige landsdelene. Her er både privat og offentlig sysselsetting tatt med.

Trøndelag og Sørlandet har hatt den sterkeste veksten i sysselsettingen i perioden. I disse landsdelene har antall ansatte totalt økt med over fire prosent fra 2000-2004.

I landsdelene Innlandet, BTV, Vestlandet og Nord-Norge har det vært en svak økning. Disse landsdelene har hatt en samlet vekst i sysselsetting på mellom 0 og 0,5 prosent.

Det sentrale Østlandet, med Oslo, Akershus og Østfold har hatt nedgang i samlet sysselsetting i perioden.

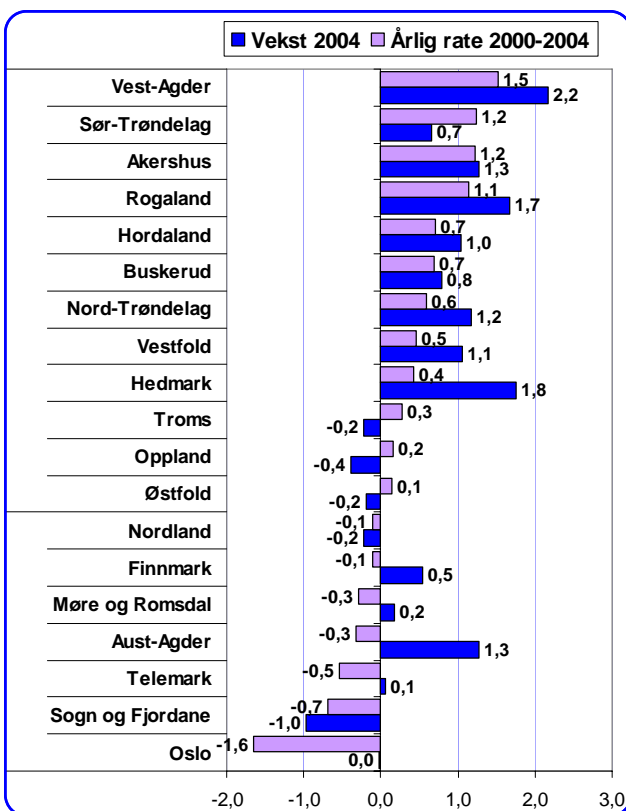
Utvikling av sysselsetting i fylkene

Figuren viser utviklingen av samlet sysselsetting i fylkene.

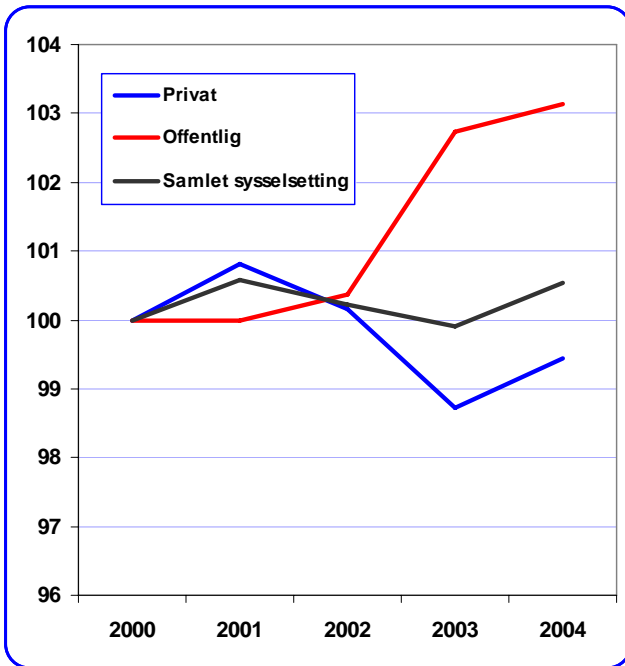
Vest-Agder, Sør-Trøndelag, Akershus og Rogaland har alle hatt en årlig vekstrate på over en prosent fra 2000 til 2004.

Nord-Trøndelag hadde ganske sterk vekst i den private sysselsettingen i 2004, med 1,2 prosent. Gjennomsnittlig vekstrate for hele perioden i Nord-Trøndelag var 0,6 prosent.

Syv fylker har hatt nedgang i den samlede sysselsettingen i denne perioden. Sterkest nedgang har Oslo, som har hatt en årlig nedgang på 1,6 prosent i antall ansatte. Også Sogn og Fjordane og Telemark har hatt sterk reduksjon i sysselsettingen.

Figur 10: Prosentvis vekst i sysselsetting i 2004, og årlig vekstrate i perioden 2000-2004. På landsbasis var veksten 0,5 prosent i 2004, og 0,1 prosent i perioden 2000-2004. Data: SSB.

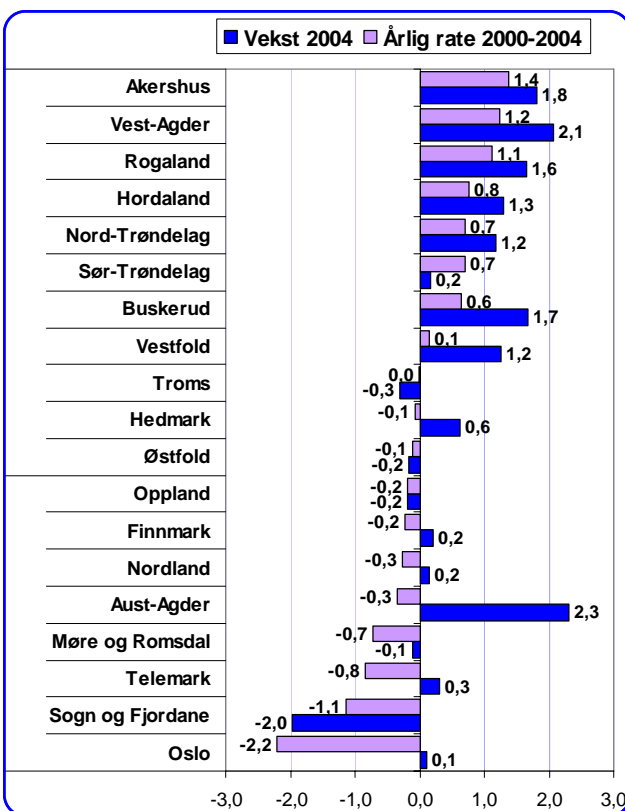
Figur 11: Utvikling av antall ansatte i privat næringsliv og offentlig sektor i Norge. Indeksert slik at nivået i 2000=100. Data: SSB.

Privat og offentlig sysselsetting

I figuren vises utviklingen i antall ansatte i privat og offentlig sektor i Norge.

Fra 2000 til 2004 sank antall ansatte i privat sektor, selv om det var en viss økning i 2001 og 2004. Nedgangen i perioden tilsvarte 8 967 arbeidsplasser, eller 0,6 prosent.

Offentlig sysselsetting har økt hvert år i hele perioden. Fra 2000 til 2004 var økningen på nesten 21 000 sysselsatte. Denne økningen tilsvarer 3,1 prosent.

Figur 12: Prosentvis vekst i antall ansatte i privat sektor i 2004, og årlig vekstrate i perioden 2000-2004. Data: SSB.

Utvikling i privat sysselsetting

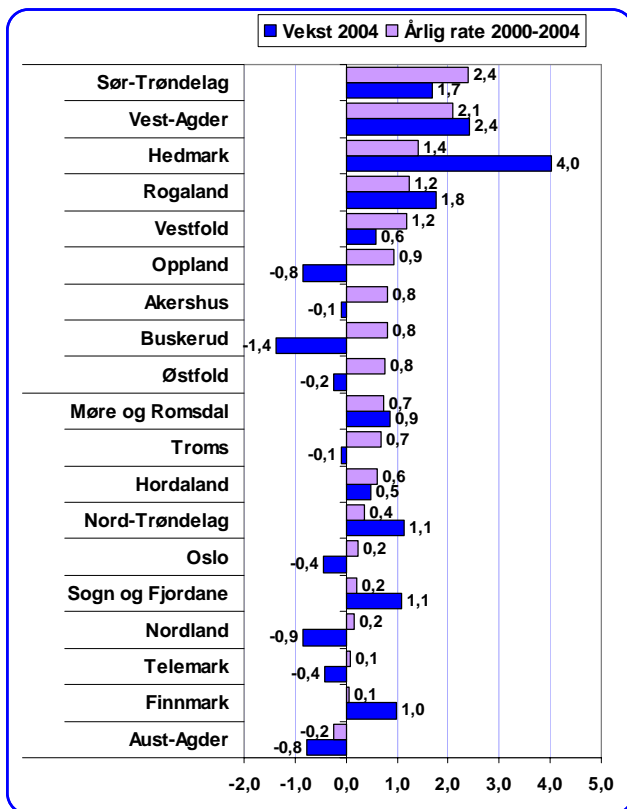
I figuren er utviklingen i privat sysselsetting i 2004, og for perioden 2000-2004 vist for alle fylkene.

Akershus, Vest-Agder og Rogaland har sterkest vekst i sysselsettingen i de siste fem årene i privat næringsliv, med over en prosent årlig vekstrate. Aust-Agder har den sterkeste veksten i 2004, men har nedgang i de foregående årene.

Flertallet av fylkene har nedgang i den private sysselsettingen fra 2000 til 2004. Sterkest nedgang har Oslo, som har mistet 27 894 private arbeidsplasser i disse årene.

Industrifylker som Sogn og Fjordane, Telemark og Møre og Romsdal har også hatt reduksjon i den private sysselsettingen i denne perioden.

Nord-Trøndelag hadde samme vekst i privat sysselsetting i 2004 som samlet sysselsetting, 1,2 prosent.

Figur 13: Prosentvis vekst i antall ansatte i offentlig sektor i 2004, og årlig vekstrate i perioden 2000-2004. Data: SSB.

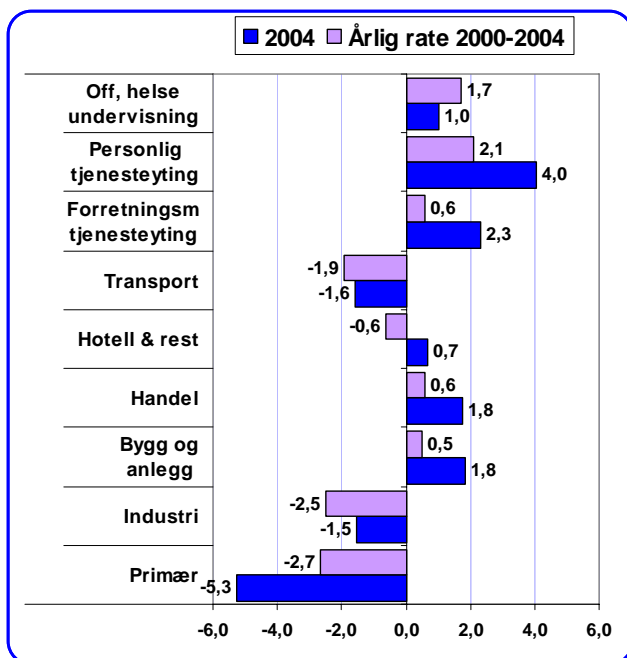
Utvikling i offentlig sysselsetting

I figuren er utviklingen i offentlig sysselsetting i 2004, og for perioden 2000-2004 vist for alle fylkene.

Sør-Trøndelag, Vest-Agder og Hedmark har sterkest vekst i denne perioden, Hedmark mye på grunn av svært sterk vekst i 2004.

Aust-Agder er alene om å ha nedgang i antall offentlige ansatte i denne perioden.

Nord-Trøndelag hadde ganske sterk vekst med 1,1 prosent i offentlig sysselsetting i 2004. For hele perioden 2000-2004 var veksten i offentlig sysselsetting i Nord-Trøndelag på 0,4 prosent.

Figur 14: Prosentvis vekst i antall ansatte i hele landet i ulike hovedbransjer i 2004, og årlig vekstrate i perioden 2000-2004. Data: SSB.

Utvikling i sysselsetting i ulike bransjer

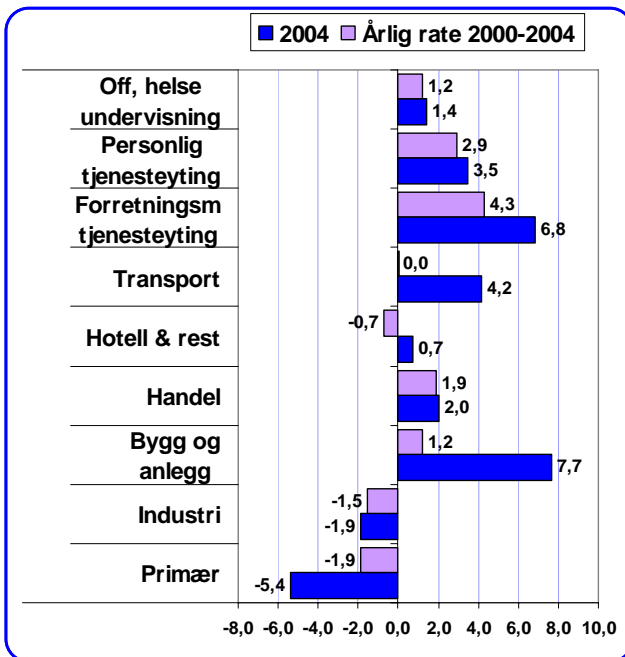
Figuren viser vekstrater i sysselsettingen i ulike bransjer, for 2004 og hele perioden 2000-2004.

Personlig tjenesteyting har den sterkeste veksten, både i 2004 og i hele perioden under ett. Offentlig administrasjon, helse og undervisning har også høy vekst i antall ansatte.

Andre bransjer i vekst er forretningsmessig tjenesteyting, handel og bygg og anlegg.

Hotell og restaurant har vekst i 2004, men nedgang i de foregående årene.

Transport, industri og primærnæringene (landbruk og fisk) har hatt kraftig nedgang i denne perioden.

Figur 15: Prosentvis vekst i antall ansatte i Nord-Trøndelag i ulike hovedbransjer i 2004, og årlig vekstrate i perioden 2000-2004. Data: SSB.

Utvikling i ulike bransjer i Nord-Trøndelag

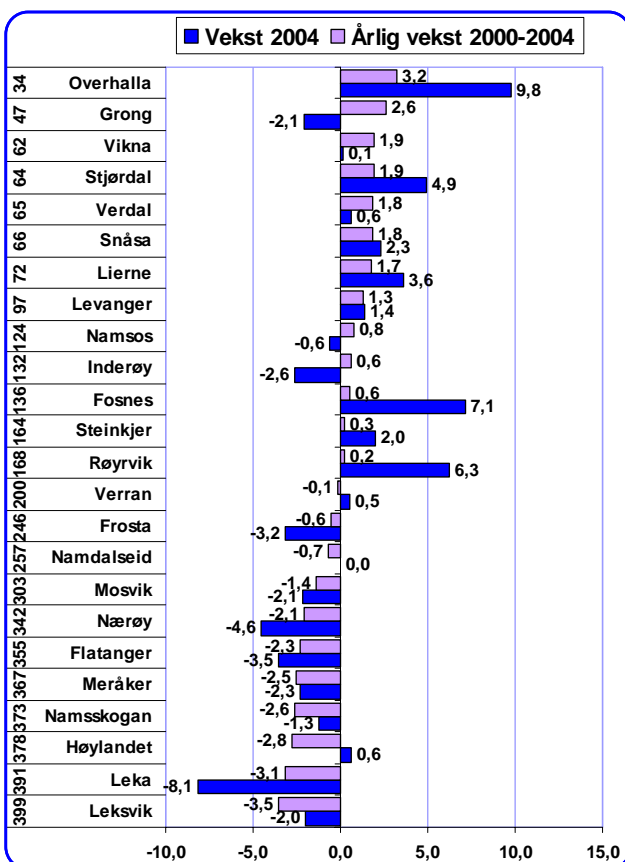
Utviklingen av sysselsettingen i de ulike bransjene i Nord-Trøndelag er vist i figuren.

I 2004 hadde bygg og anleggsbransjen sterk vekst i antall ansatte, med en økning på 7,7 prosent.

Forretningsmessig tjenesteyting hadde også sterk vekst i dette året.

Siden 2000 er det forretningsmessig og personlig privat tjenesteyting som har hatt største økning i antall ansatte i Nord-Trøndelag.

Primærnæringene og industrien er de næringene som har mistet flest arbeidsplasser etter 2000. Nedgangen i Nord-Trøndelag er imidlertid lavere enn ellers i landet.

Figur 16: Prosentvis vekst i antall sysselsatte i privat sektor i 2004, og årlig vekstrate i perioden 2000-2004. Tallene til venstre angir kommunens rangering mht vekst siste fem år. Data: SSB.

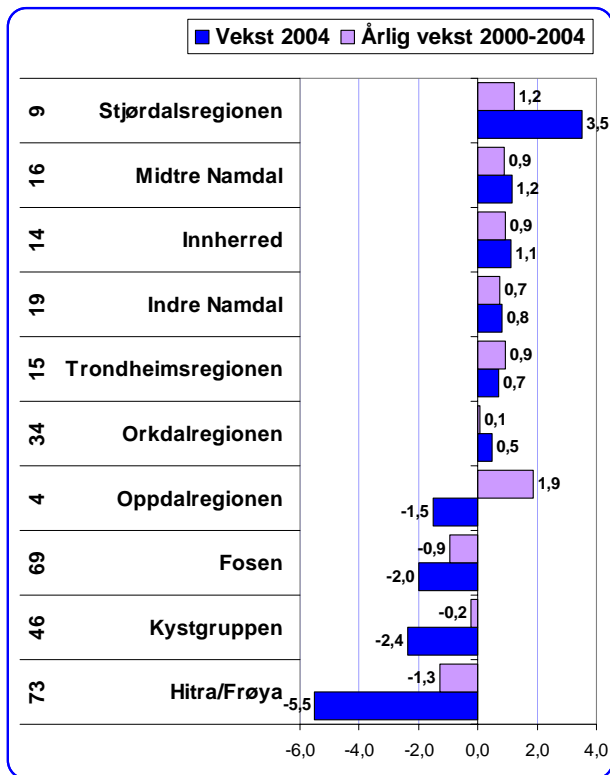
Utvikling i privat sysselsetting i kommunene

Figuren viser utviklingen i antall ansatte i privat næringsliv i kommunene i Nord-Trøndelag i 2004 og for perioden 2000-2004.

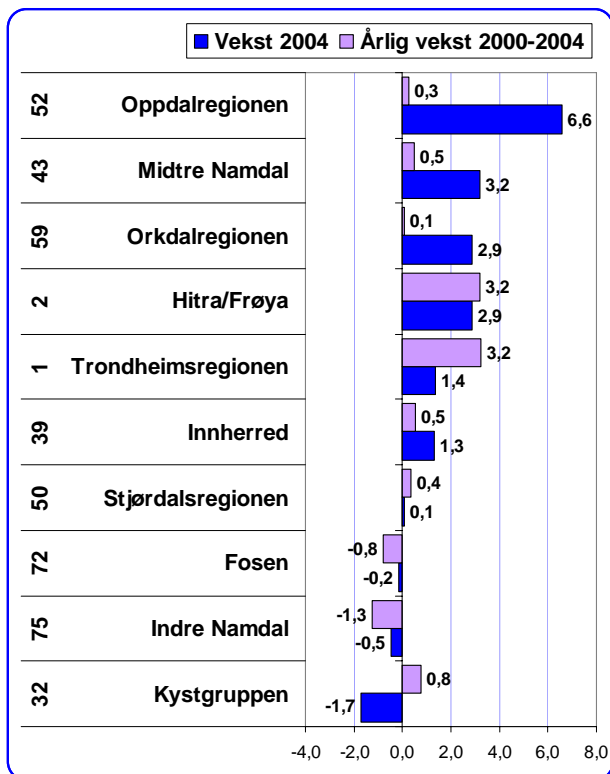
Overhalla, Grong og Vikna har den sterkeste økningen i antall private arbeidsplasser i hele perioden, mens Overhalla, Fosnes og Røyrvik hadde størst vekst i 2004.

Leksvik og Leka har hatt størst nedgang i private arbeidsplasser i femårsperioden.

De største kommunene, som Steinkjer, Stjørdal, Levanger, Verdal og Namsos har alle vekst i privat sysselsetting i perioden.

Figur 17: Vekst i privat sysselsetting i 2004, og årlig vekst i perioden 2000-2004. Regionens rangering blant 81 regioner, mht årlig vekst i 2000-2004 er angitt med tallet til venstre. Data: SSB.

Figur 18: Vekst i offentlig sysselsetting i 2004, og årlig vekst i perioden 2000-2004. Regionens rangering mht årlig vekst i 2000-2004 er angitt med tallet til venstre. Data: SSB.

Utvikling i privat sysselsetting i regionene

Figuren viser prosentvis vekst i privat sysselsetting i regionene i Trøndelag for 2004, og årlig vekst i perioden 2000-2004.

Stjørdalsregionen har svært sterk vekst i 2004, med 3,5 prosent. Midtre Namdal og Innherred har også over en prosents vekst i 2004.

Kystregionene har nedgang i arbeidsplasser i privat sektor. Hitra/Frøya tapte 5,5 prosent av de private arbeidsplassene, mens Kystgruppen hadde en nedgang på 2,4 prosent. Hitra/Frøya hadde også sterkest nedgang i hele perioden 2000-2004.

Oppdalregionen har sterkest vekst, hvis vi ser på hele perioden fra 2000-2004, fulgt av Stjørdalsregionen.

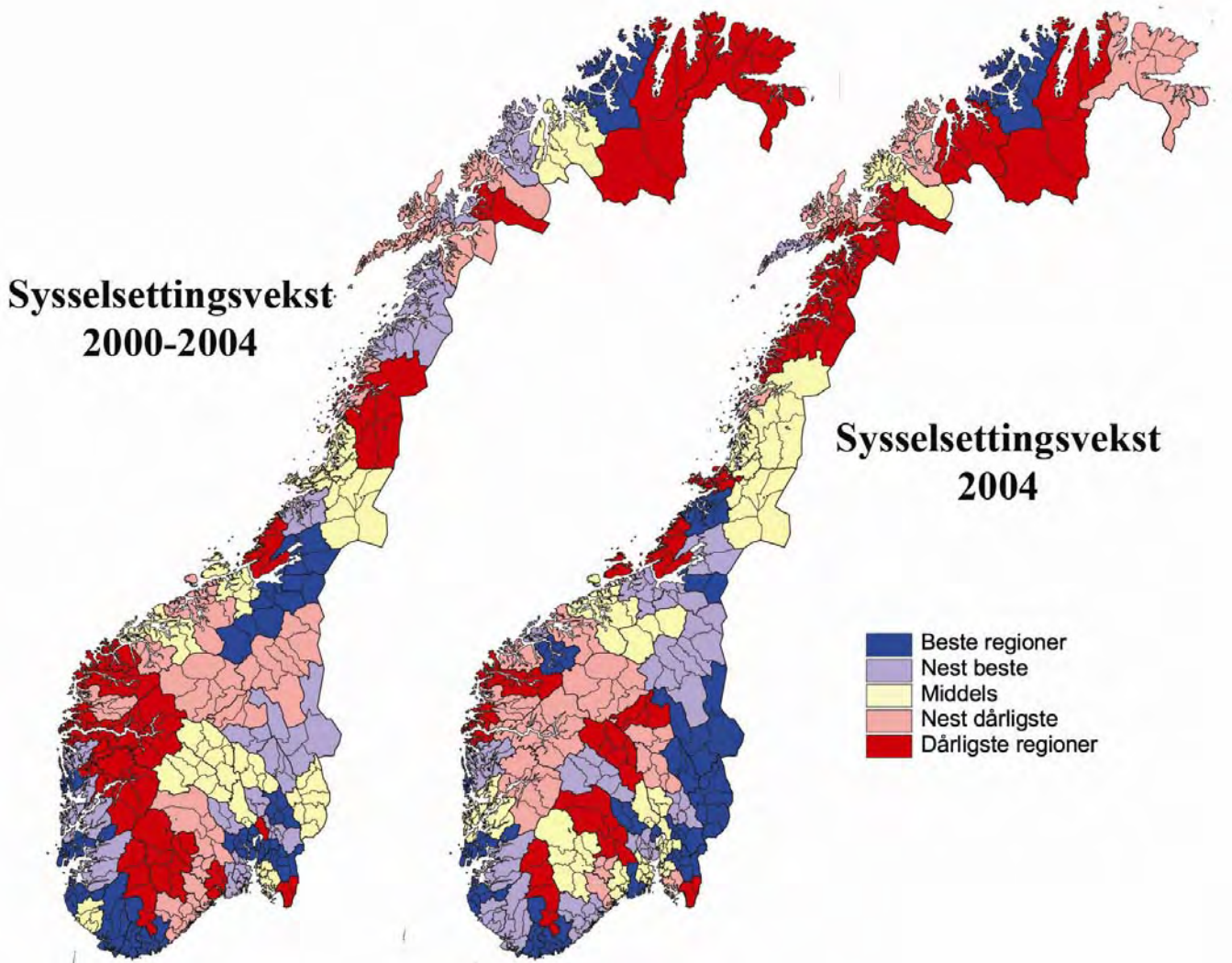
Utvikling i offentlig sysselsetting i regionene

Figuren viser prosentvis vekst i offentlig sysselsetting i regionene i Trøndelag for 2004, og årlig vekst i perioden 2000-2004.

Oppdalregionen, Midtre Namdal, Orkdalregionen og Hitra/Frøya har alle sterk vekst i offentlig sysselsetting i 2004. I Oppdalregionen økte den offentlige sysselsettingen med hele 6,6 prosent.

Hvis vi ser på hele perioden fra 2000 til 2004, er det Trondheimsregionen og Hitra/Frøya som har sterkest vekst. Disse to regionene har ikke bare sterkest vekst blant regionene i Trøndelag, de har også sterkest vekst blant alle landets 81 regioner.

Kart med sysselsetningsendring i regioner

Veksten i den samlede sysselsettingen i regionene i Norge er vist i kartene over. Til venstre vises veksten fra 2000 til 2004, og til høyre vises sysselsetningsveksten i 2004.

I kartet til venstre ser vi at Oslo er markert med rødt. Oslo var den regionen i landet med størst prosentvis nedgang i sysselsettingen i perioden 2000-2004. Regionene rundt Oslo har imidlertid hatt vekst i antall sysselsatte.

Mange regioner i Agder, Rogaland og rundt Bergen har hatt vekst i sysselsettingen i de siste fem årene.

De sentrale trøndelagsregionene har også hatt god vekst i den samlede sysselsettingen og enkelte regioner i Nord-Norge

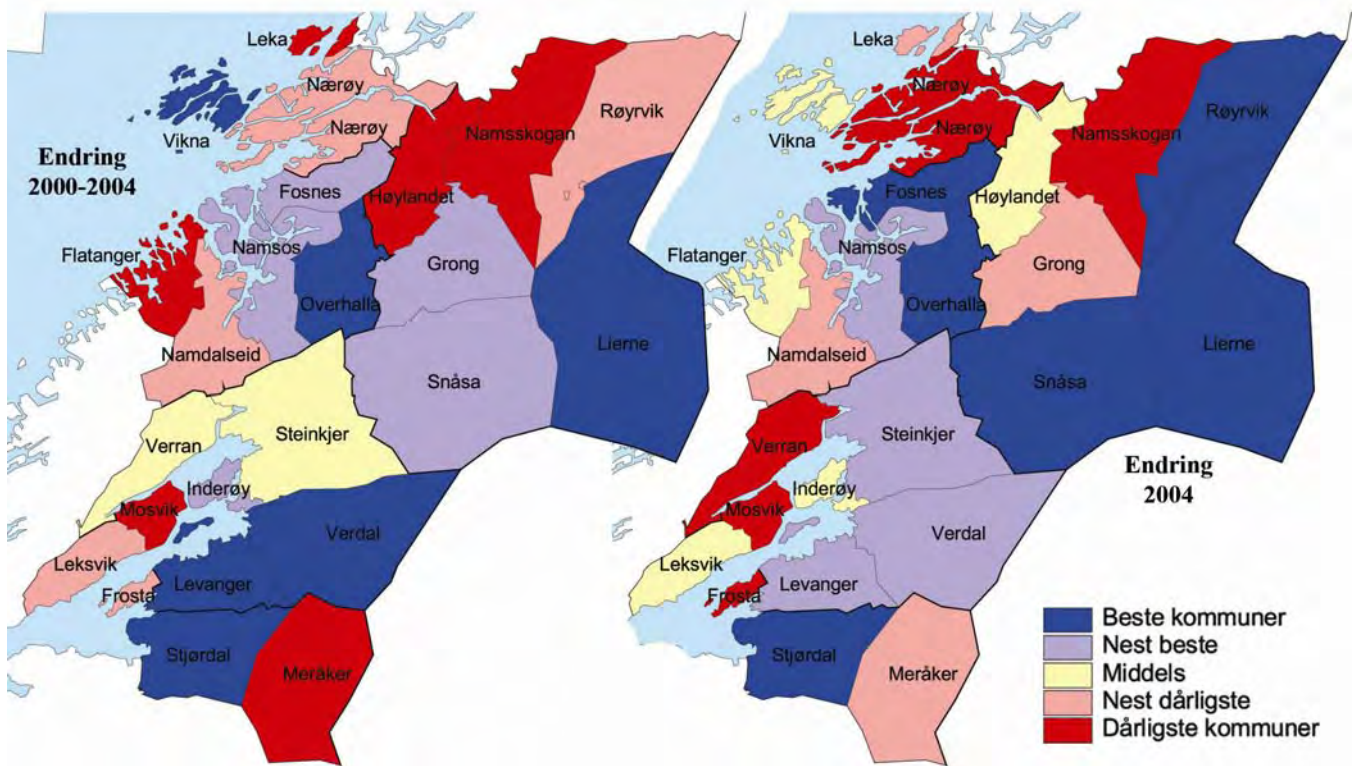
som Salten, Ofoten, Tromsø og Vest-Finnmark.

Alle regionene i Hedmark hadde vekst i sysselsettingen i 2004.

Fjellområdene i Sør-Norge har mange regioner med nedgang i sysselsettingen, sammen med mange i Nord-Norge

For mange regioner har vekst i sysselsetting og vekst i befolkning likt fortegn. Klare unntak er Oslo, Halden, Grenland og deler av Hedmark.

Kart med sysselsetningsvekst i kommuner

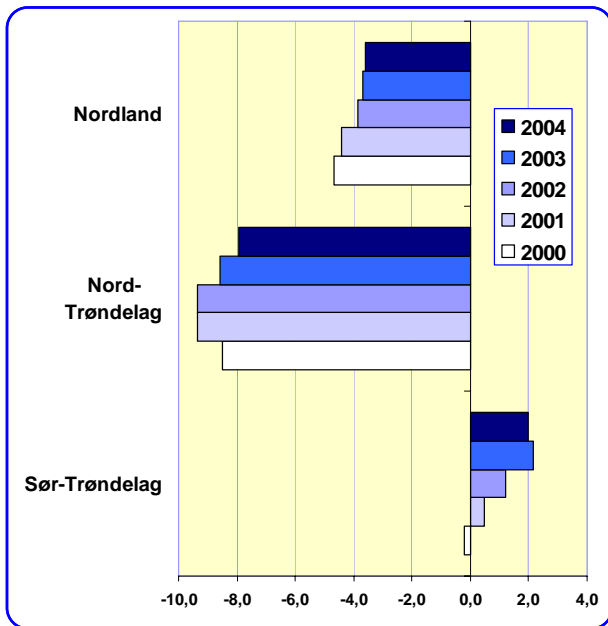
Veksten i den samlede sysselsettingen i kommunene i Nord-Trøndelag er vist i kartene over. Til venstre vises veksten fra 2000 til 2004, og til høyre vises sysselsetningsveksten i 2004.

Mange kommuner i Nord-Trøndelag er med i gruppen med høyest vekst i sysselsetting. Stjørdal, Overhalla og Lierne er i beste gruppe både i 2004 og for gjennomsnitt siste fem år. Vikna har imidlertid den sterkeste veksten i antall arbeidsplasser fra 2000 til 2004 med 8,1 prosent.

I 2004 var det Overhalla som hadde den største prosentvise veksten i antall arbeidsplasser med 5,6 prosent.

Nord-Trøndelag har også kommuner med sterk nedgang i antall arbeidsplasser.

Mosvik og Namsskogan er med i dårligste gruppe både siste fem år og i 2004. Mosvik hadde sterkest nedgang med 14,8 prosent siste fem år, og en nedgang på 4,9 prosent i 2004.

Figur 19: Nettopendling, antall som pendler inn til området minus antall som pendler ut, i prosent av antall arbeidstakere. Data: SSB.

Pendling og arbeidsmarked

Pendling i Midt-Norge

Nord-Trøndelag har underskudd på arbeidsplasser. I 2004 var det 61 486 personer som var sysselsatt i Nord-Trøndelag, mens antall arbeidsplasser i fylket var 56 608. Dette innebærer at nesten 5000 måtte pendle ut av fylket.

Dette er en klar forbedring. Underskuddet på arbeidsplasser har gått ned fra 9,3 prosent i 2002 til 8,0 prosent i 2004.

I Sør-Trøndelag har det vært et overskudd på arbeidsplasser de siste årene, men overskuddet sank litt fra 2003 til 2004.

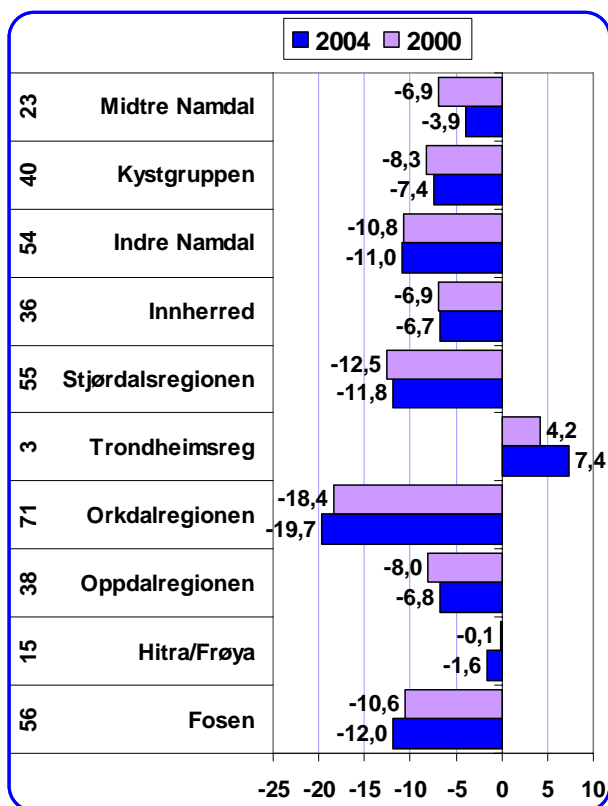
Nettopendling i regionene

I figuren er regionene i Trøndelag rangert etter netto pendling, det vil si antall som pendler inn til regionen minus de som pendler ut av regionen i prosent av antall arbeidstakere i regionen.

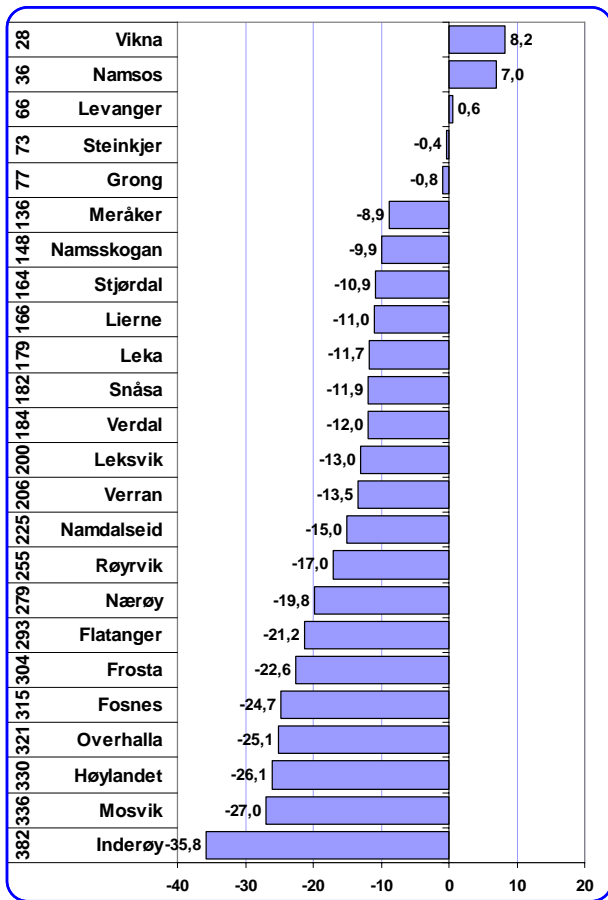
Trondheim er den eneste regionen som har netto innpendling. Trondheim har også økt sitt overskudd på arbeidsplasser i de siste årene. Ettersom regionen har økende folketall, må det bety at antall arbeidsplasser har økt enda raskere.

Midtre Namdal har nesten halvert netto utpendling i perioden, og vil snart være selvforsynt med arbeidsplasser dersom denne utviklingen fortsetter.

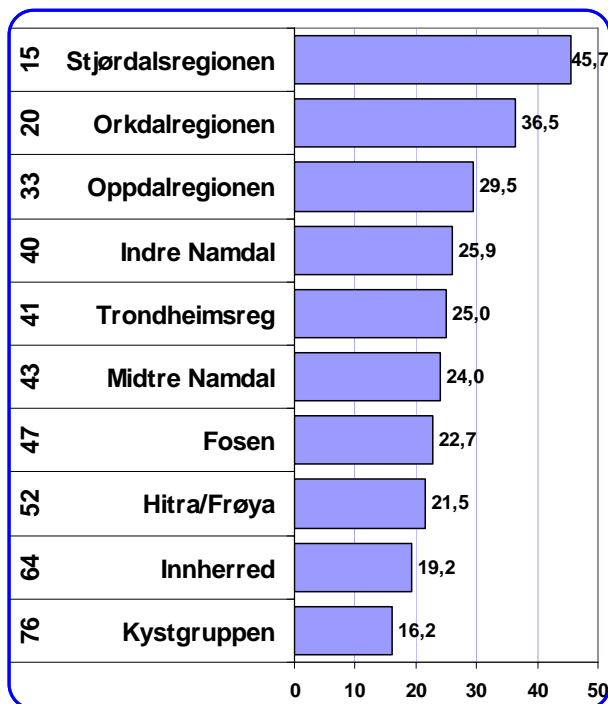
Også Kystgruppen, Stjørdalsregionen og Innherred har fått redusert netto utpendling til en viss grad, mens Indre Namdal har fått et litt større underskudd på arbeidsplasser enn tidligere.

Figur 20: Nettopendling i regionene i Trøndelag i 2000 og 2004. Tallene til venstre angir regionens rangering blant 81 regioner i landet, mht nettopendling i 2004. Data: SSB.

Figur 21: Nettopendling i kommunene i NT i 2004. Tallene til venstre angir kommunens rangering blant 433 kommuner, mht nettopendling. Data: SSB.

Figur 22: Prosentvis andel utpendling plus prosentvis andel innpending. Tallene til venstre er regionens rangering blant 81 regioner. Data: SSB.

Nettopendling i kommunene

I figuren er kommunene i Nord-Trøndelag rangert etter netto pendling, det vil si antall som pendler inn til regionen minus de som pendler ut av regionen i prosent av antall arbeidstakere i regionen.

Det er tre kommuner med overskudd på arbeidsplasser i fylket: Vikna, Namsos og Levanger. Levanger har gått fra underskudd til overskudd på arbeidsplasser i 2004, mens Grong har gått andre veien. Steinkjer har redusert sitt underskudd på arbeidsplasser, og vil kunne få overskudd neste år dersom den positive utviklingen fortsetter i 2005.

Nord-Trøndelag har også kommuner med stort underskudd på arbeidsplasser, og som dermed er avhengige av arbeidsmarkeder utenfor kommunen. Inderøy har størst underskudd, men i Mosvik, Høylandet, Overhalla og Fosnes er det også stor netto utpendling.

Arbeidsmarkedsintegrasjon

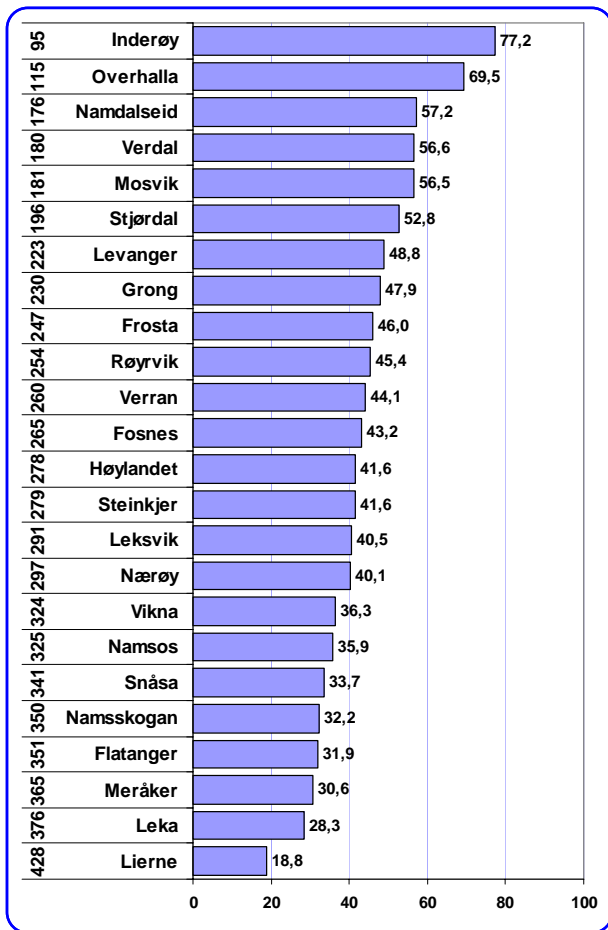
Vi kan måle graden av integrasjon mellom arbeidsmarkedet i en region med arbeidsmarkedet i omkringliggende områder ved å se på den relative størrelsen på inn- og utpendling.

I figuren er den relative størrelsen på inn- og utpendling summert, og regionene i Trøndelag rangert etter graden av integrasjon av arbeidsmarkedet.

Regionene tett inntil Trondheim, som Stjørdals-, Orkdals- og Oppdalregionen har størst grad av arbeidsmarkedsintegrasjon.

Indre Namdal, Trondheimsregionen, Midtre Namdal og Fosen ligger omtrent som gjennomsnittet blant norske regioner, som er 25 prosent.

Kystgruppen har svært lite integrasjon med arbeidsmarkedene i andre regioner.

Figur 23: Prosentvis andel utpendling pluss prosentvis andel innpendling i 2004. Tallene til venstre angir kommunens rangering mht arbeidsmarkedsintegrasjon i 2004. Data: SSB.

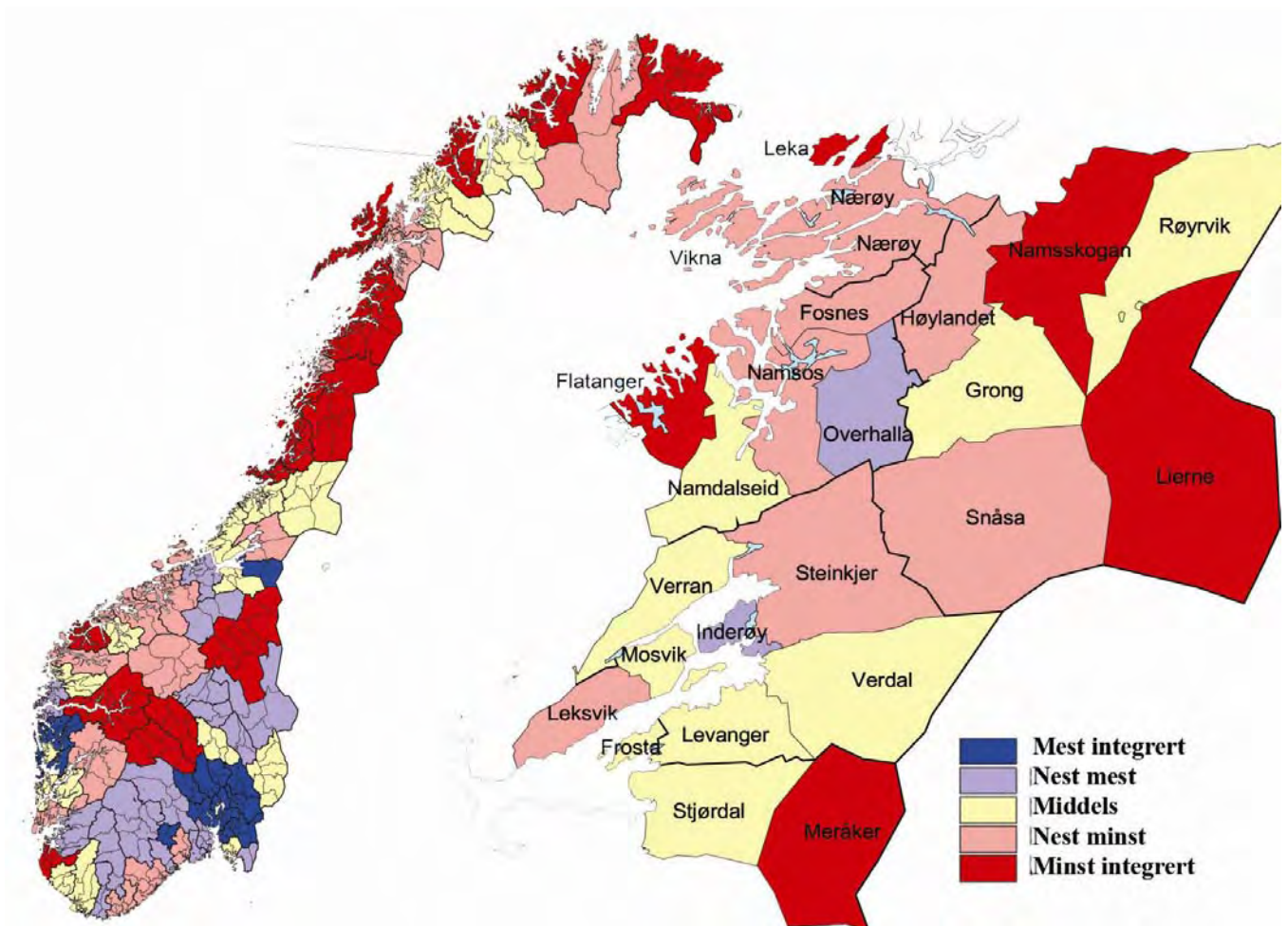
Arbeidsmarkedsintegrasjon kommunene

Graden av arbeidsmarkedsintegrasjon henger sammen med områdets størrelse, og hvor mange arbeidsplasser og arbeidstakere som er lokalisert i nærheten.

Inderøy er den kommunen i Nord-Trøndelag med sterkest arbeidsmarkedsintegrasjon. Også kommuner som Overhalla, Namdalseid, Verdal, Mosvik og Stjørdal har arbeidsmarked som er mer integrert med omverden enn gjennomsnittet blant norske kommuner.

Resten av kommunene har lav arbeidsmarkedsintegritet. Lierne er en av kommunene i landet med minst inn- og utpendling.

Kart arbeidsmarkedsintegrasjon

Kartene viser hvordan de ulike regionene i landet og kommunene i Nord-Trøndelag varierer med hensyn til grad av integrasjon med arbeidsmarkeder utenfor regionen eller kommunen i 2004.

Regioner som har et arbeidsmarked som er sterkt integrert i omlandet finner vi på Østlandet og rundt Bergen og Trondheim.

Regionene i Nord-Norge har liten integrasjon med hverandres arbeidsmarkeder.

Jæren med Stavanger er en region med liten inn- og utpendling i forhold til arbeidsstyrken i regionen, og er blant de minst integrerte i landet. Dette kommer av at regionene omkring Jæren har lave folketall, i forhold til Jæren.

I Nord-Trøndelag er det generelt lite integrasjon mellom arbeidsmarkedene i kommunene. Bare to kommuner, Inderøy og Overhalla har over middels

utveksling av arbeidskraft med andre kommuner.

Kommuner som Meråker, Lierne, Flatanger og Leka tilhører de kommunene som har lavest arbeidsmarkedsintegrasjon.

Ellers kan vi se at selv om Stjørdalsregionen har høy grad av integrasjon med andre regioner, så har de enkelte kommunene ikke høy arbeidsmarkedsintegrasjon. Det kommer av at det er relativt lite pendling mellom kommunene i regionen, men mye pendling mellom regionen og Trondheim.

Næringsstruktur

Strukturendringer i Norge

Antall sysselsatte i hovednæringene i Norge i 2000 og 2004 er vist i figuren til venstre.

Helse og sosialtjenester er den største bransjen i Norge målt i antall sysselsatte. I 2004 var det over 430 000 ansatte i denne bransjen. Helse og sosialtjenester er også den raskest økende bransjen. Siden 2000 har antall sysselsatte økt med over 13 prosent, eller over 50 000 arbeidsplasser.

Andre bransjer som øker er handel, forretningsmessig og personlig tjenesteyting, undervisning og bygg og anlegg.

Landbruk, fiske og oppdrett og industri er de bransjene som synker raskest. Disse bransjene har redusert antall sysselsatte med over ti prosent i perioden. For industrien betyr dette over 30 000 ansatte.

Andre bransjer som har synkende sysselsetting, er offentlig administrasjon, transport og hotell og restaurant.

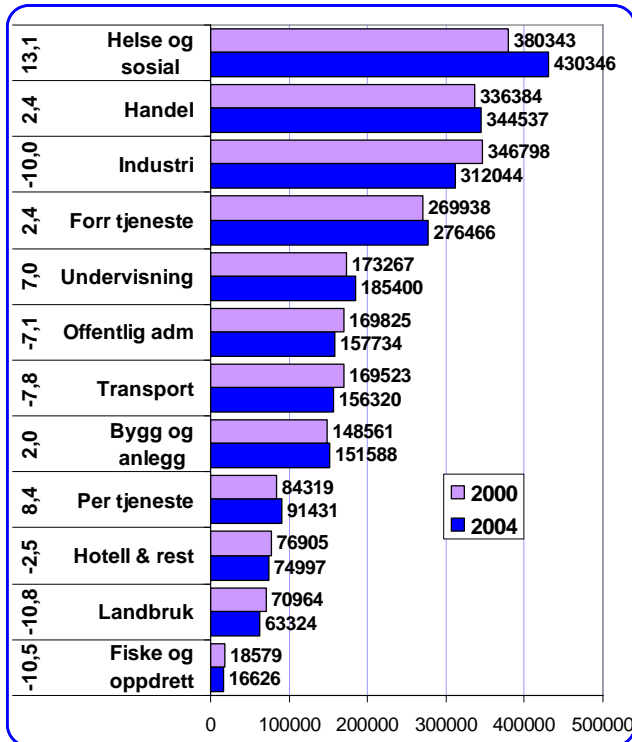
Strukturendringer i Nord-Trøndelag

Antall sysselsatte i hovednæringene i Nord-Trøndelag i 2000 og 2004 er vist i figuren til venstre.

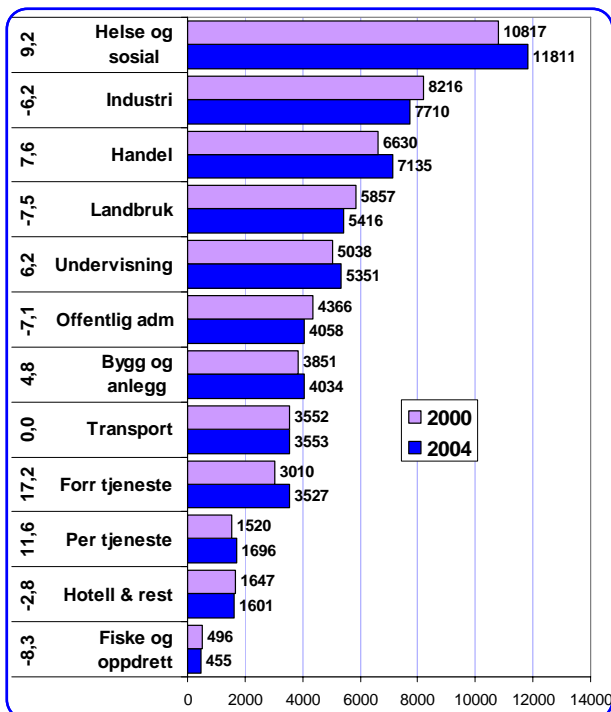
Helse- og sosialtjenester er den næringen som sysselsetter flest. Antall ansatte i helse og sosial har også økt med 9,2 prosent fra 2000 til 2004.

Andre næringer som øker er handel, undervisning, bygg og anlegg og forretningsmessig og personlig tjenesteyting. Forretningsmessig tjenesteyting øker mest i prosent.

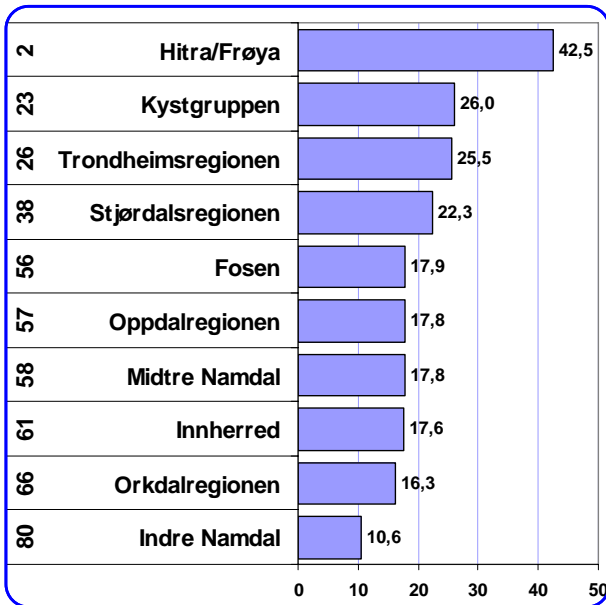
Næringer som sysselsetter færre i 2004 enn i 2000 er industri, landbruk, offentlig administrasjon, hotell og restaurant og fiske og oppdrett.

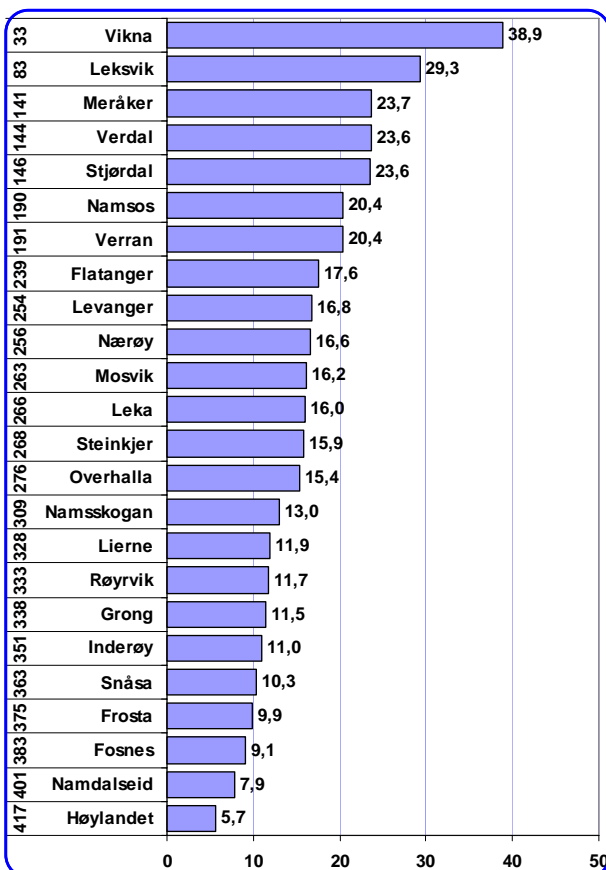
Figur 24: Antall sysselsatte i hovednæringene i Norge i 2000 og 2004. Prosentvis endring er angitt til venstre. Data: SSB.

Figur 25: Antall sysselsatte i hovednæringene i NT i 2000 og 2004. Prosentvis endring er angitt til venstre. Data: SSB.

Figur 26: Antall sysselsatte i konkurranseutsatte næringer i prosent av antall sysselsatte i 2004. Rangering blant regionene i landet er angitt til venstre. Data: SSB.

Figur 27: Antall sysselsatte i konkurranseutsatte næringer i prosent av antall sysselsatte i 2004. Rangering blant kommunene i landet er angitt til venstre. Data: SSB.

Konkurranseutsatte næringer

De mest konkurranseutsatte⁵ bransjene er definert som fiske og oppdrett, bergverk, industri (unntatt aviser og forlag), sjøtransport, forretningsmessig tjenesteyting og hotell og restaurant.

I figuren har vi målt størrelsen på konkurranseutsatt sektor i antall sysselsatte i prosent av antall arbeidstakere i regionen.

Hitra/Frøya har den nest sterkeste konsentrasjonen av konkurranseutsatt næringsliv av alle regionene i landet. Indre Namdal har den nest svakeste konsentrasjonen av konkurranseutsatt næringsliv.

Kystgruppen, Trondheimsregionen og Stjørdalsregionen har over middels konkurranseutsatt sektor.

Konkurranseutsatt næringsliv i kommunene

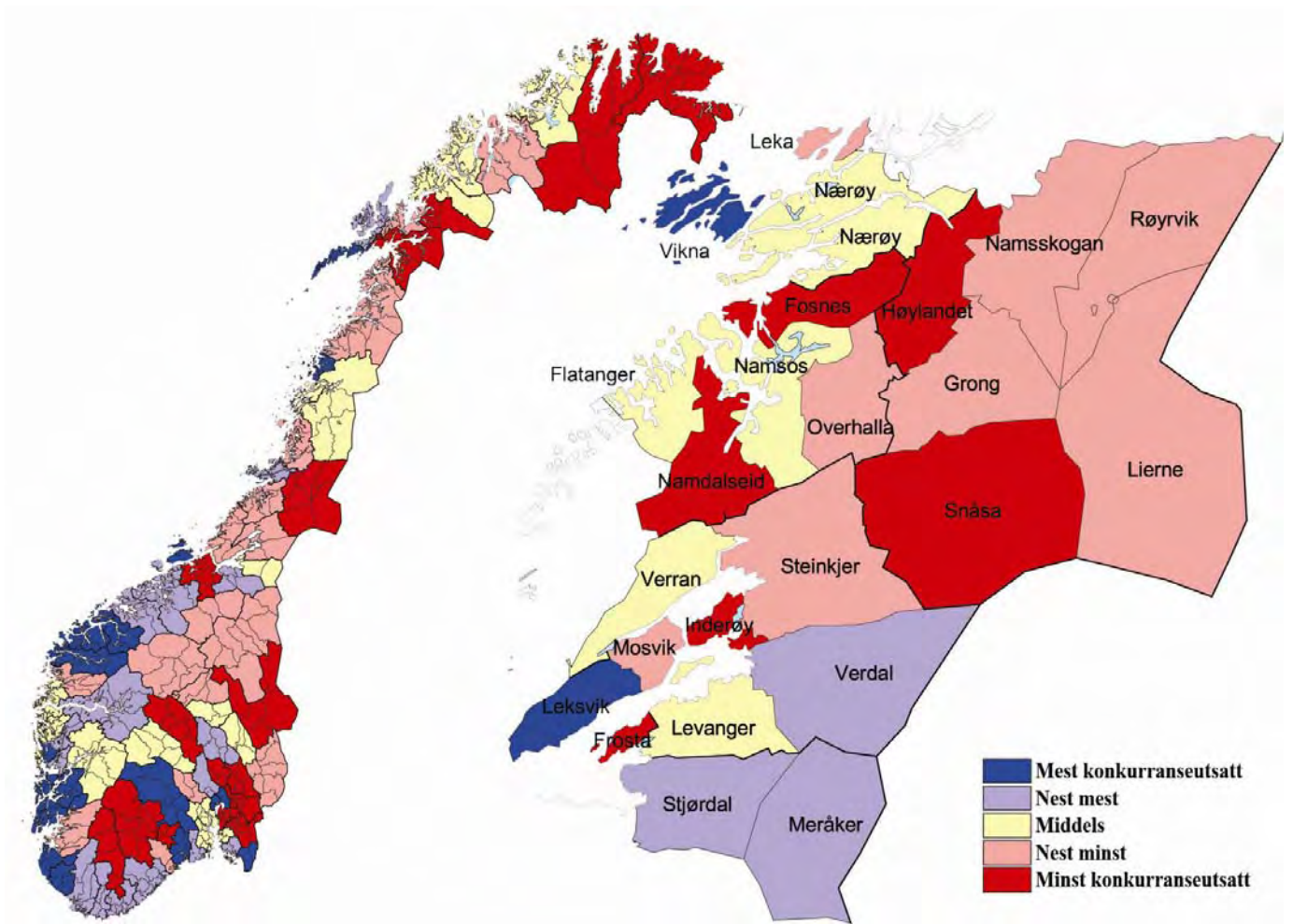
I figuren rangeres kommunene i Nord-Trøndelag etter den relative størrelsen på konkurranseutsatt næringsliv.

Vikna og Leksvik har mest konkurranseutsatt næringsliv av kommunene i Nord-Trøndelag.

Kommuner som Meråker, Verdal, Stjørdal, Namsos og Verran har også over gjennomsnittlig med konkurranseutsatt næringsliv.

De andre kommunene har under middels andel konkurranseutsatt næringsliv. Høylandet har minst av alle.

Kart konkurranseutsatte regioner og kommuner

Kartet til venstre viser hvordan de ulike regionene i landet varierer med hensyn til den relative størrelsen på konkurranseutsatt sektor.

Kartet til høyre viser det samme for kommunene i Nord-Trøndelag.

De fleste regioner med mye konkurranseutsatt næringsliv finner vi langs kysten fra Stavanger til Hitra.

Nord-Norge har Lofoten og Ytre Helgeland i kategorien mest konkurranseutsatt.

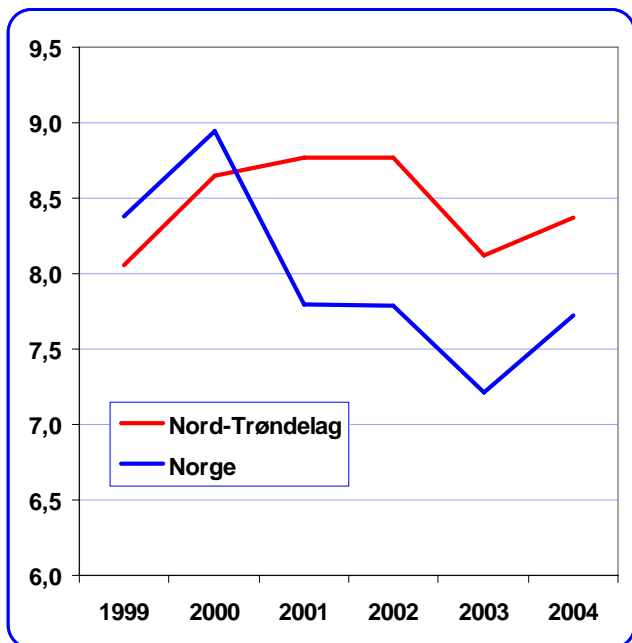
På Østlandet er regionene Oslo, Akershus Vest, Grenland, Halden- og Kongsberg-regionen blant de med størst konkurranseutsatt sektor.

I Nord-Trøndelag er det bare Kystgruppen av regionene som har mer enn middels

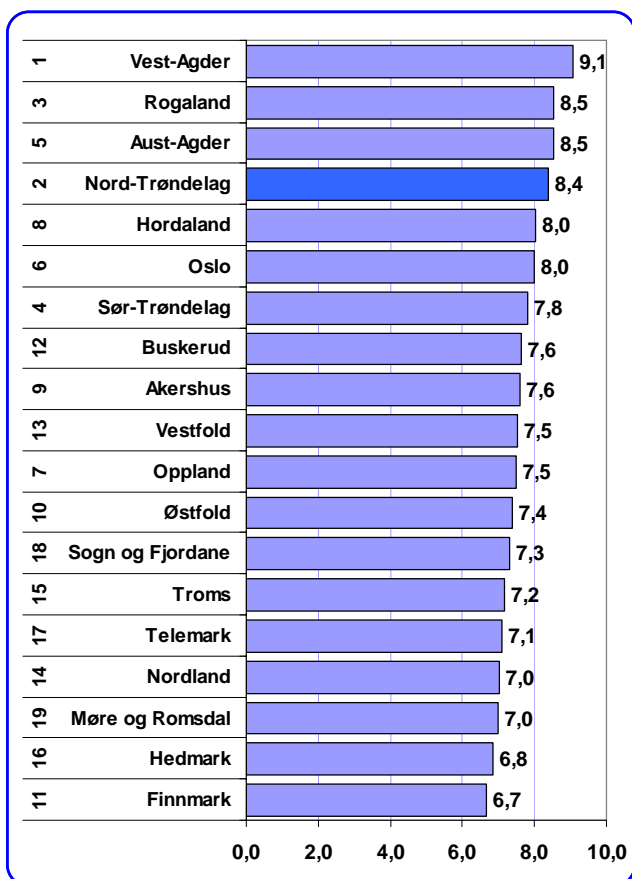
størrelse på konkurranseutsatt næringsliv.

Dersom vi ser på kommunene i Nord-Trøndelag, er det fem kommuner med over middels stor konkurranseutsatt sektor. Vikna og Leksvik er med i kategorien av kommuner med størst konkurranseutsatt sektor, mens Stjørdal, Meråker og Verdal er med i nest høyeste kategori.

En del kommuner er med i kategorien med minst konkurranseutsatt næringsliv.

Figur 28: Etableringsfrekvens i Nord-Trøndelag og Norge. Datakilde: Foretaksregisteret.

Figur 29: Etableringsfrekvenser i fylkene i Norge 2004. Tallene til venstre angir fylkets rangering de siste fem år. Datakilde: Foretaksregisteret.

Nyetableringer

I denne rapporten har vi brukt innregistreringer av nye foretak i Foretaksregisteret i prosent av eksisterende foretak, *etableringsfrekvensen*, som indikator for etableringsvirksomhet.

Nyetableringer i NT

I figuren til venstre har vi vist hvordan etableringsfrekvensen i Nord-Trøndelag har utviklet seg i årene 1999-2004, sammenliknet med landsgjennomsnittet.

Etableringsfrekvensen i Nord-Trøndelag lå under landsgjennomsnittet i 1999 og 2000, men etter dette har Nord-Trøndelag hatt relativt flere nyetableringer enn landet ellers.

I 2004 hadde Nord-Trøndelag en etableringsfrekvens på 8,4 prosent mens landsgjennomsnittet var 7,7 prosent.

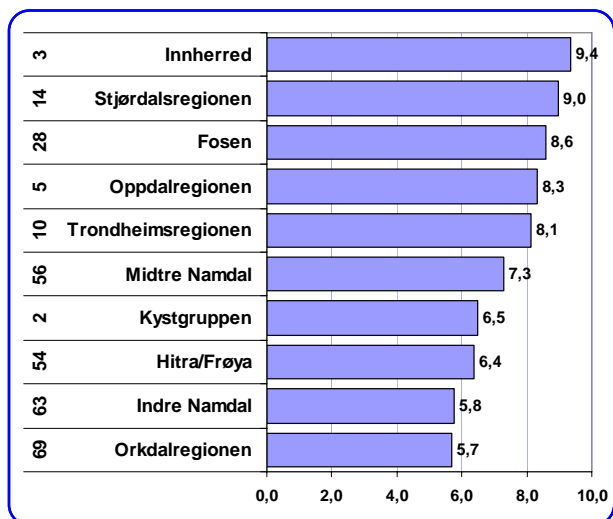
Nyetableringer i fylkene

Figuren viser etableringsfrekvens for hvert enkelt fylke i Norge i 2004.

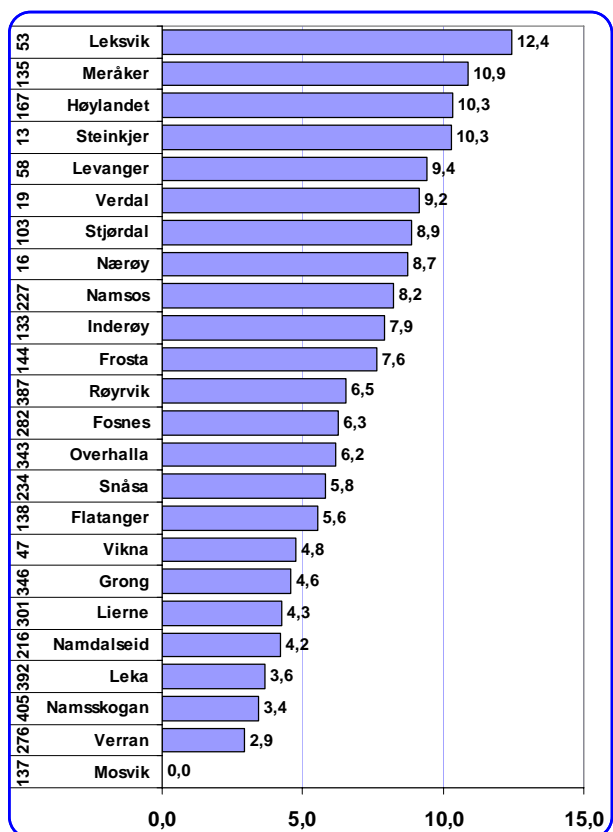
Agderfylkene og Rogaland har høyest etableringsfrekvens i 2004. Disse fylkene har hatt høy etableringsfrekvens i en årrekke.

Nord-Trøndelag er nr fire av fylkene i 2004. Også Nord-Trøndelag har hatt høy etableringsfrekvens i de siste årene, særlig fra 2001 og utover, og er nest beste fylke dersom vi måler gjennomsnittet de siste fem årene, for perioden 2000-2004.

Tidligere analyser har vist at Nord-Trøndelag lå under landsgjennomsnittet i hele perioden 1997-2000.

Figur 30: Etableringsfrekvens i regioner i Trøndelag 2004. Tallene til venstre angir regionenes rangering blant de 81 regionene i Norge siste fem år. Data: Foretaksregisteret.

Figur 31: Etableringsfrekvens i kommunene i Nord-Trøndelag i 2004. Tallene til venstre angir kommunens rangering blant alle kommuner i Norge siste fem år. Data: Foretaksregisteret.

Nyetaableringer regionvis

I diagrammet til venstre er etableringsfrekvensen i regionene i Trøndelag vist.

Innherred hadde høyest etableringsfrekvens blant regionene i Trøndelag, og ble rangert på andreplass blant alle regionene i landet. Også Stjørdalsregionen hevder seg godt på femteplass i landet. Innherred, Kystgruppen og Oppdalsregionen har også høy etableringsfrekvens når vi regner gjennomsnitt de siste fem årene.

Orkdalregionen, Indre Namdal, Hitra/Frøya og Kystgruppen hadde svært få etableringer i 2004, og er blant de svakeste regionene siste år.

Etableringsfrekvens i kommunene

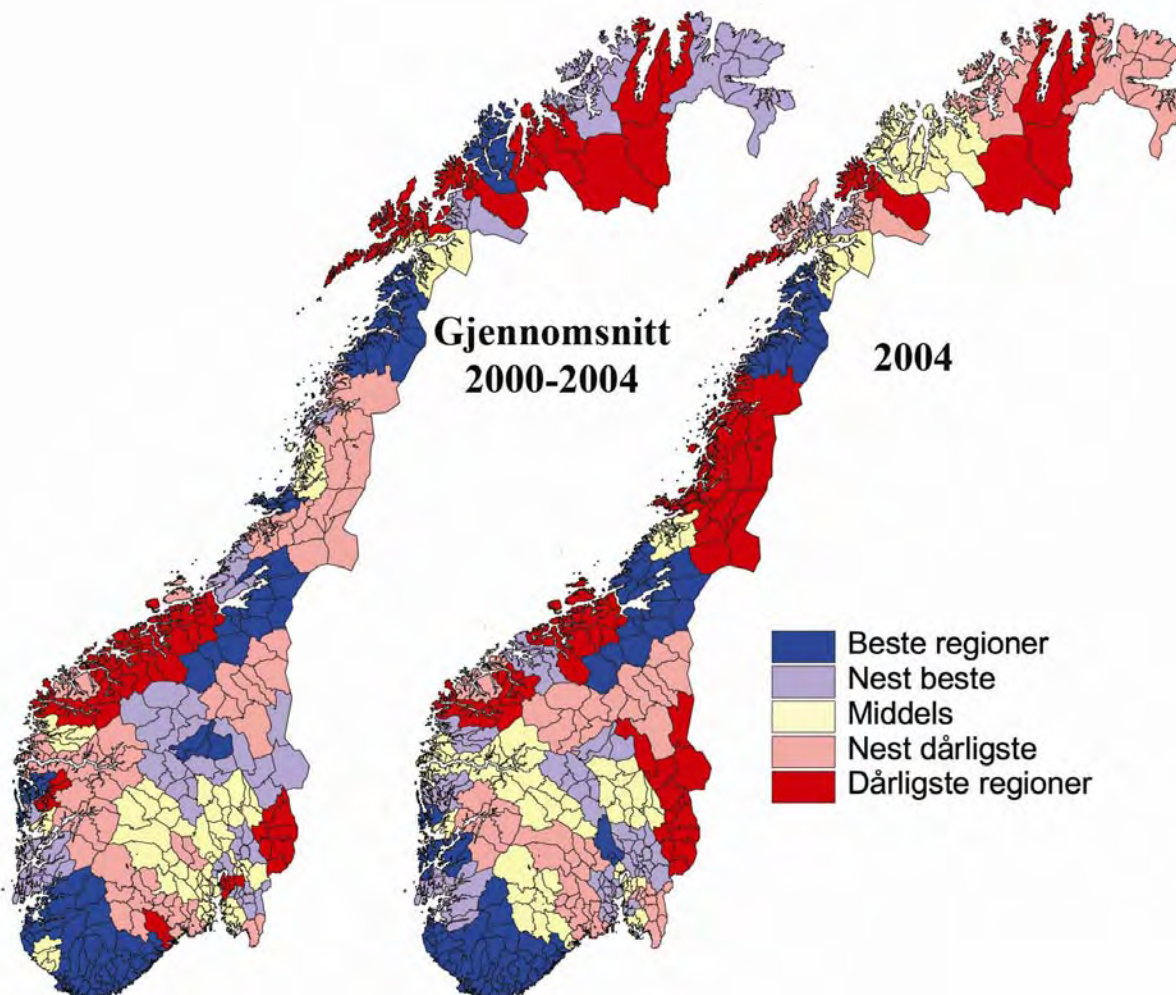
Diagrammet viser etableringsfrekvensen i den enkelte kommune i NT.

Leksvik, Meråker og Høylandet hadde høyest etableringsfrekvens av kommunene i Nord-Trøndelag i 2004. Steinkjer, Nærøy og Verdal har hatt høyest etableringsfrekvens de siste fem årene.

Nederst finner vi Mosvik som ikke hadde en eneste nyregistrert bedrift i 2004.

De største kommunene; Steinkjer, Levanger, Verdal og Stjørdal hadde alle høy etableringsfrekvens i 2004. Disse kommunene trekker gjennomsnittet for fylket kraftig opp.

Nyetableringer, regioner i Norge

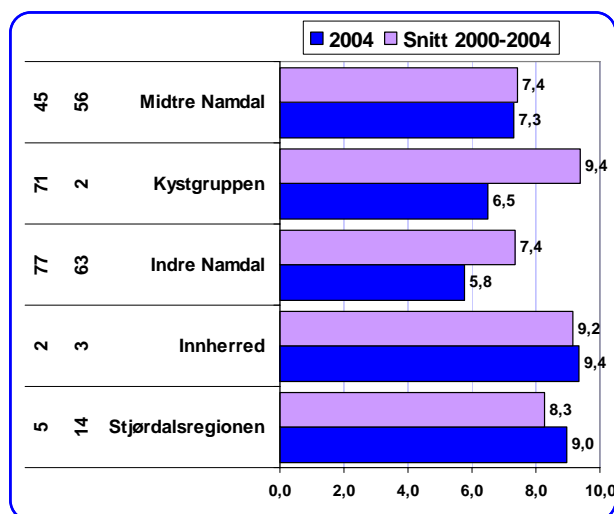

Kartene viser variasjoner i etableringsfrekvens blant regionene i Norge.

De fleste regioner med høy etableringsfrekvens ligger på Sørvestlandet eller i Trøndelag. Dette bildet har forsterket seg i 2004.

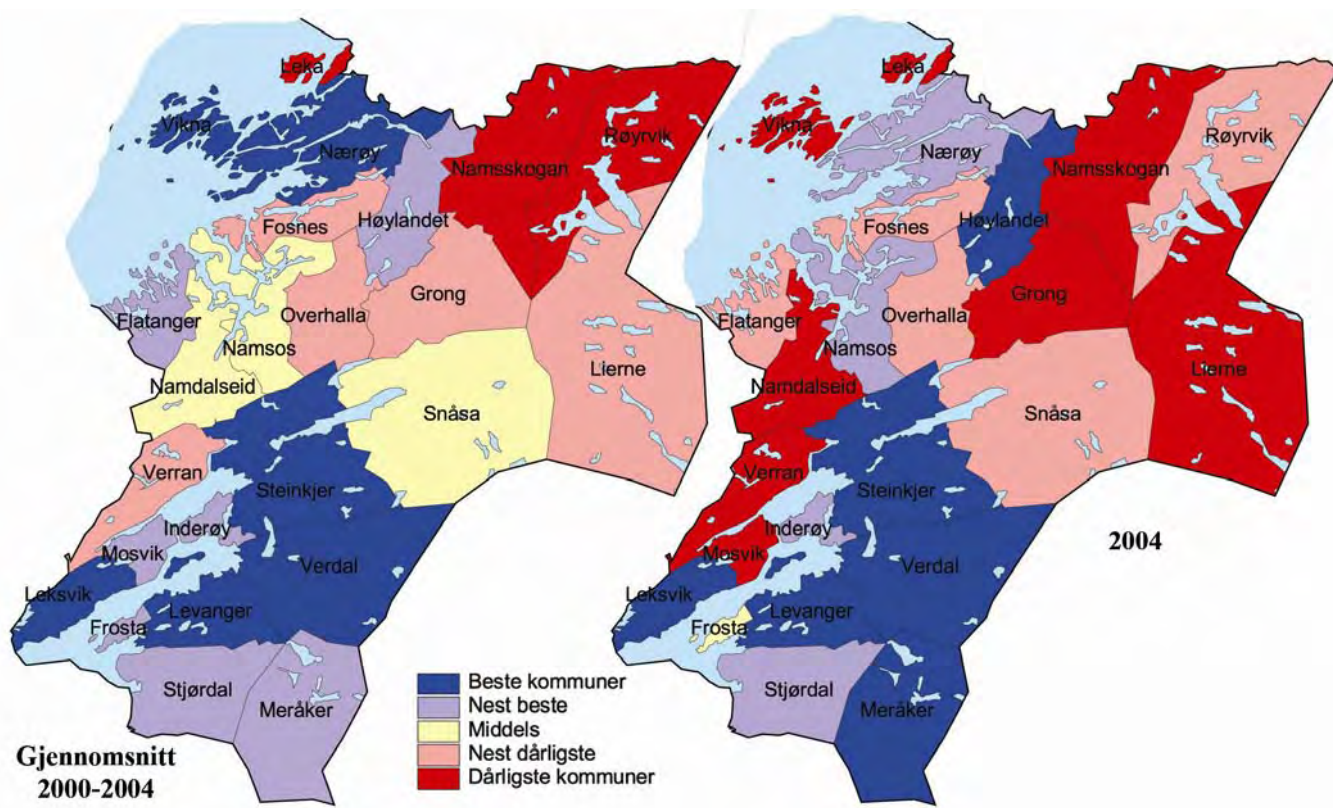
Av figuren ser vi at Innherred og Stjørdalsregionen har høyere etableringsfrekvens i 2004 enn gjennomsnittet de siste fem årene.

De andre regionene har lavere etableringsfrekvens.

Figur 32: Etableringsfrekvens i regionene i Nord-Trøndelag. Tallene til venstre angir rangering i 2004 og snitt 2000-2004.

Nytableringer, kommunene i Nord-Trøndelag

Kartene over viser etableringsfrekvens i kommunene i Nord-Trøndelag, til venstre gjennomsnittstall for 2000-2004, og til høyre for 2004.

Et blick på kartene viser tydelig at kommunene i sør har mange nyetableringer, mens kommuner i ytre strøk og Indre Namdal har færre nyetableringer. Spesielt gjelder dette i 2004.

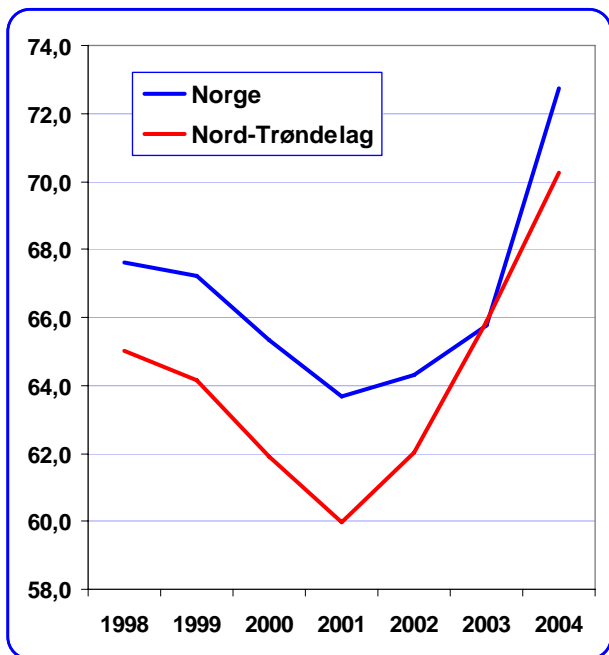
Nord-Trøndelag har stor spredning, men mange kommuner i både beste og dårligste kategori i 2004.

Kommuner som Levanger, Leksvik, Verdal og Steinkjer er i beste kategori både i 2004 og gjennomsnitt siste fem år.

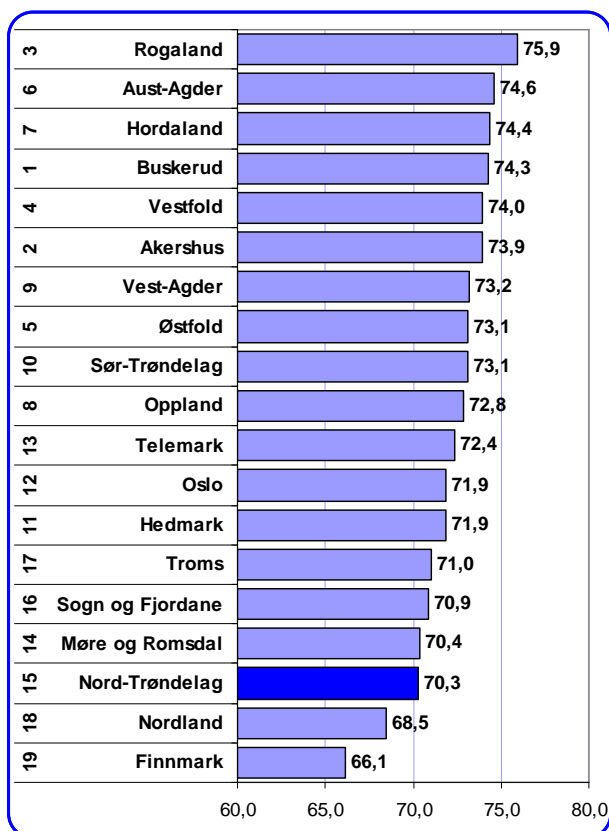
Namsskogan og Leka er i dårligste kategori i begge periodene.

Når kommunene rangeres, vil den midterst rangerte kommunene (medianen) ha en etableringsfrekvens på 7,3 prosent. Gjennomsnittlig etableringsfrekvens i Norge er imidlertid 7,7 prosent.

Dette skyldes at de fleste store kommuner med mange bedrifter har relativt høy etableringsfrekvens. Disse veier tungt når den gjennomsnittlige etableringsfrekvensen regnes ut.

Figur 33: Prosentvis andel foretak med positivt resultat. Data: Regnskap.

Figur 34: Prosentvis andel foretak med positivt resultat i 2004. Tallene til venstre angir fylkets rangering for perioden 2000-2004. Data: Regnskap.

Lønnsomhet

For å få fram regionale forskjeller, er lønnsomhet målt som andel av foretakene med positivt resultat før skatt. Med denne metoden vil store og små foretak telle likt⁶.

Lønnsomhet i NT

I figuren til venstre har vi vist hvordan andelen lønnsomme foretak i Nord-Trøndelag har utviklet seg i årene 1998-2004, sammenliknet med landsgjennomsnittet.

Næringslivet i Nord-Trøndelag hadde lavere andel lønnsomme foretak enn landsgjennomsnittet inntil 2003, da næringslivet i hadde omtrent samme andel foretak med positivt resultat som landsgjennomsnittet. I 2004 har andelen lønnsomme foretak økt sterkere i resten av landet, og Nord-Trøndelag ligger igjen en del under gjennomsnittet.

Lønnsomhet i fylkene

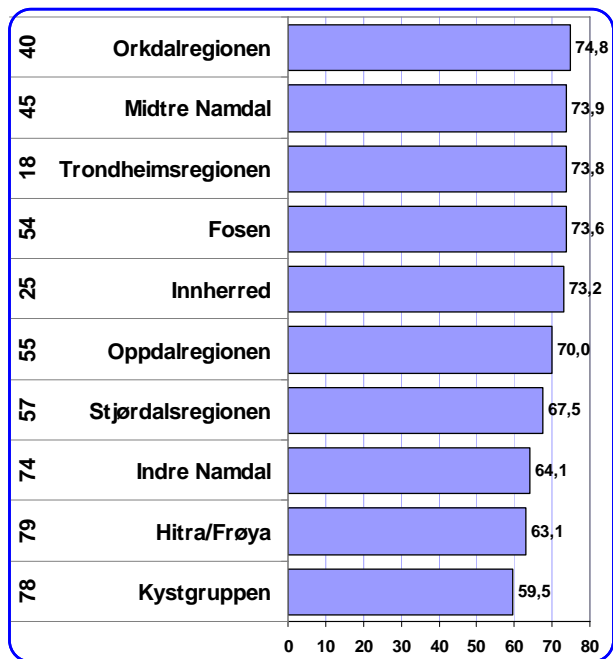
Figuren viser andelen lønnsomme foretak i 2004 for hvert enkelt fylke.

Rogaland har det mest lønnsomme næringslivet blant fylkene i Norge, fulgt av Aust-Agder og Hordaland.

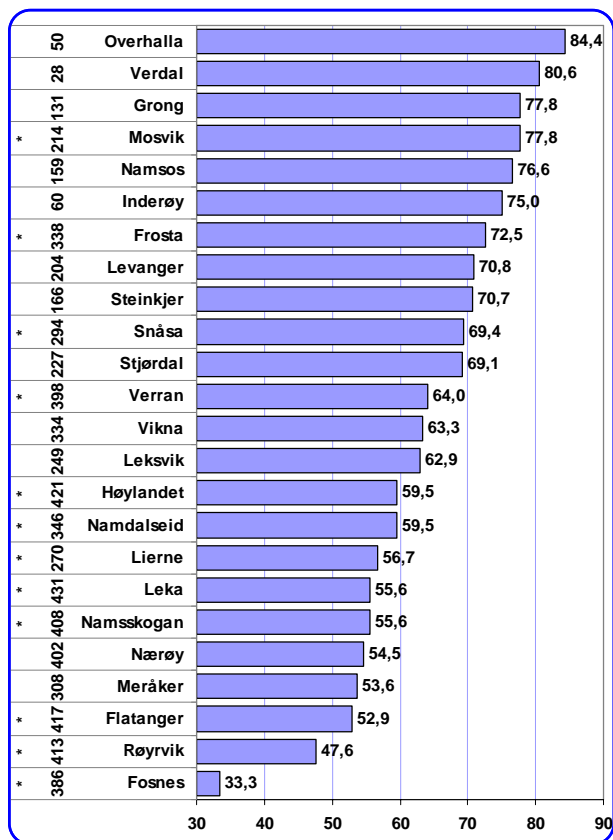
Nord-Trøndelag er tredje sist, som nummer 17 av 19 fylker i 2004.

Ser vi på gjennomsnitt over siste fem år, har Buskerud høyest andel lønnsomme foretak, mens Nord-Trøndelag er nummer 15.

De nordligste fylkene har flest underskuddsforetak, både i 2004 og i de siste fem årene.

Figur 35: Andel foretak med positivt resultat i regioner i Trøndelag 2004. Tallene til venstre angir regionenes rangering i de siste fem årene. Data: Foretaksregisteret.

Figur 36: Andel foretak med positivt resultat i kommunene i Nord-Trøndelag i 2004. Tallene til venstre angir kommunenes rangering i Norge i de siste fem årene. Kommuner med * har færre enn 50 regnskapspliktige foretak. Data: Foretaksregisteret.

Lønnsomhet regionvis

I figuren til venstre er regionene i Trøndelag rangert etter andel lønnsomme foretak.

Orkdalregionen har størst andel lønnsomme foretak i Trøndelag, fulgt av Midtre Namdal og Trondheimsregionen. På landsbasis er det Jæren som har best lønnsomhet.

Lavest andel lønnsomme foretak er det i Kystgruppen, Hitra/Frøya og Indre Namdal.

Dersom vi måler gjennomsnittet for de siste fem årene, er det Trondheimsregionen som har størst andel lønnsomme foretak i Trøndelag, fulgt av Innherred.

Lønnsomhet kommunevis

Kommunene i Nord-Trøndelag er rangert med hensyn til andel lønnsomme foretak i figuren til venstre.

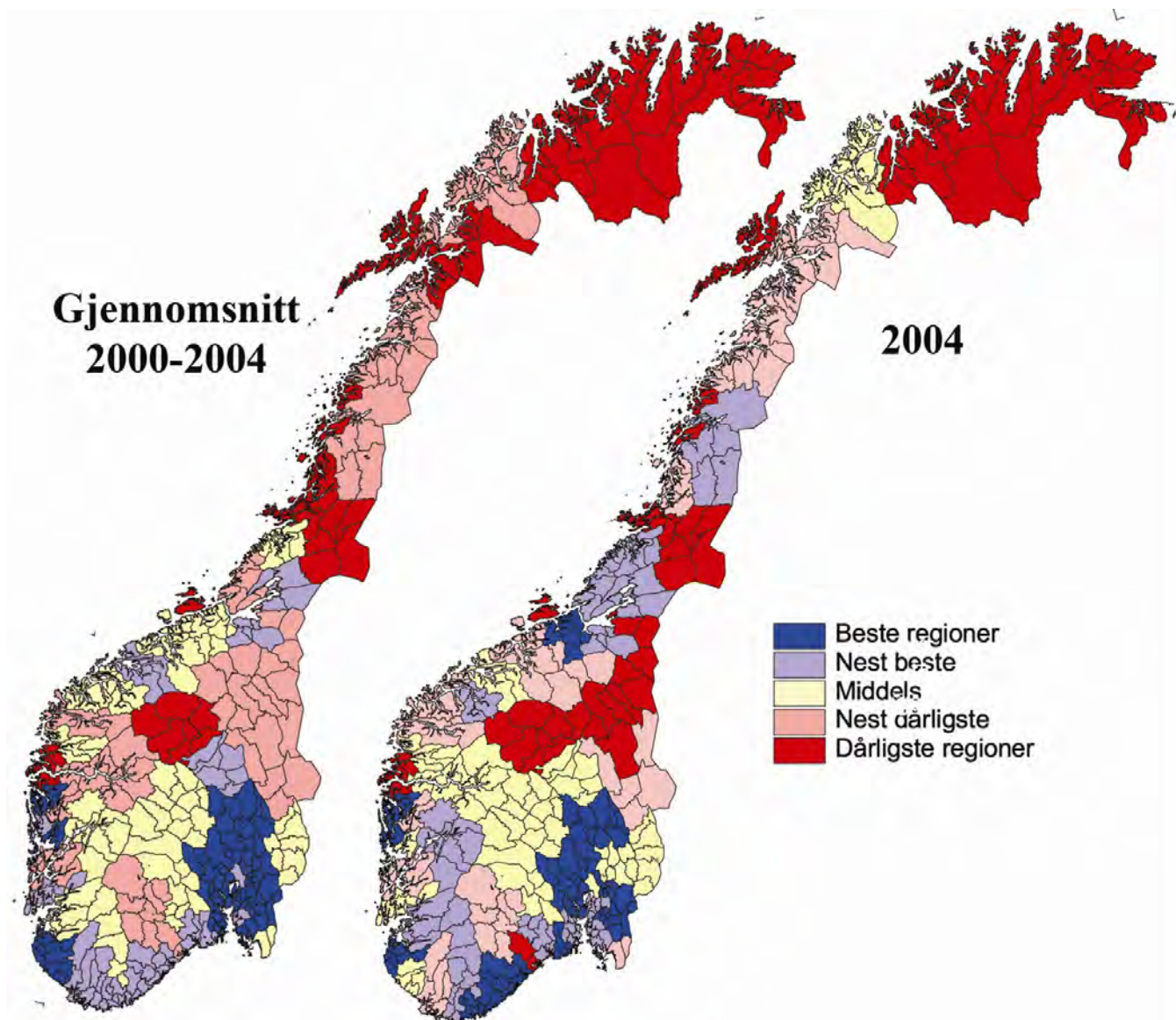
Overhalla har høyest andel lønnsomme foretak i Nord-Trøndelag i 2004, fulgt av Verdal og Grong.

Fosnes, Røyrvik og Flatanger er på bunn, Fosnes med bare 33 prosent foretak med positivt resultat.

Dersom vi ser på fem års gjennomsnitt, er det flere kommuner i Nord-Trøndelag som er høyt rangert med hensyn til lønnsomhet: Verdal (nr 28), Overhalla (nr 50), og Inderøy (nr 60) har alle hatt god lønnsomhet i næringslivet i de siste fem årene.

I motsatt ende finner vi Høylandet som er rangert som nr 421 av 433 når det gjelder gjennomsnittlig lønnsomhet siste fem år.

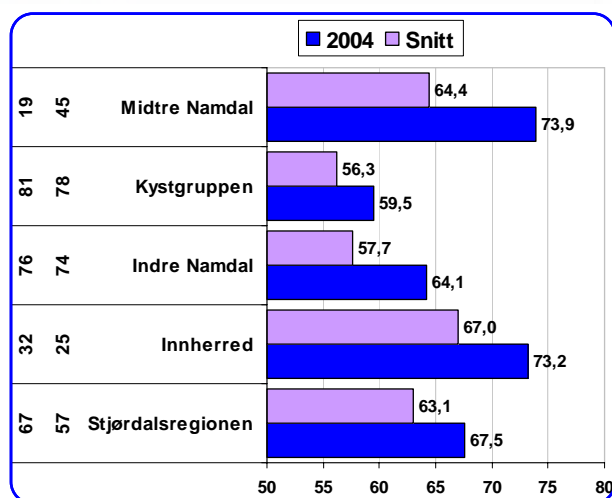
Lønnsomhet - regioner i Norge

Det er en sterk konsentrasjon av regioner med mange lønnsomme foretak på det sentrale Østlandet. Videre er det også mange regioner med god lønnsomhet langs kysten fra Oslo til Haugesund.

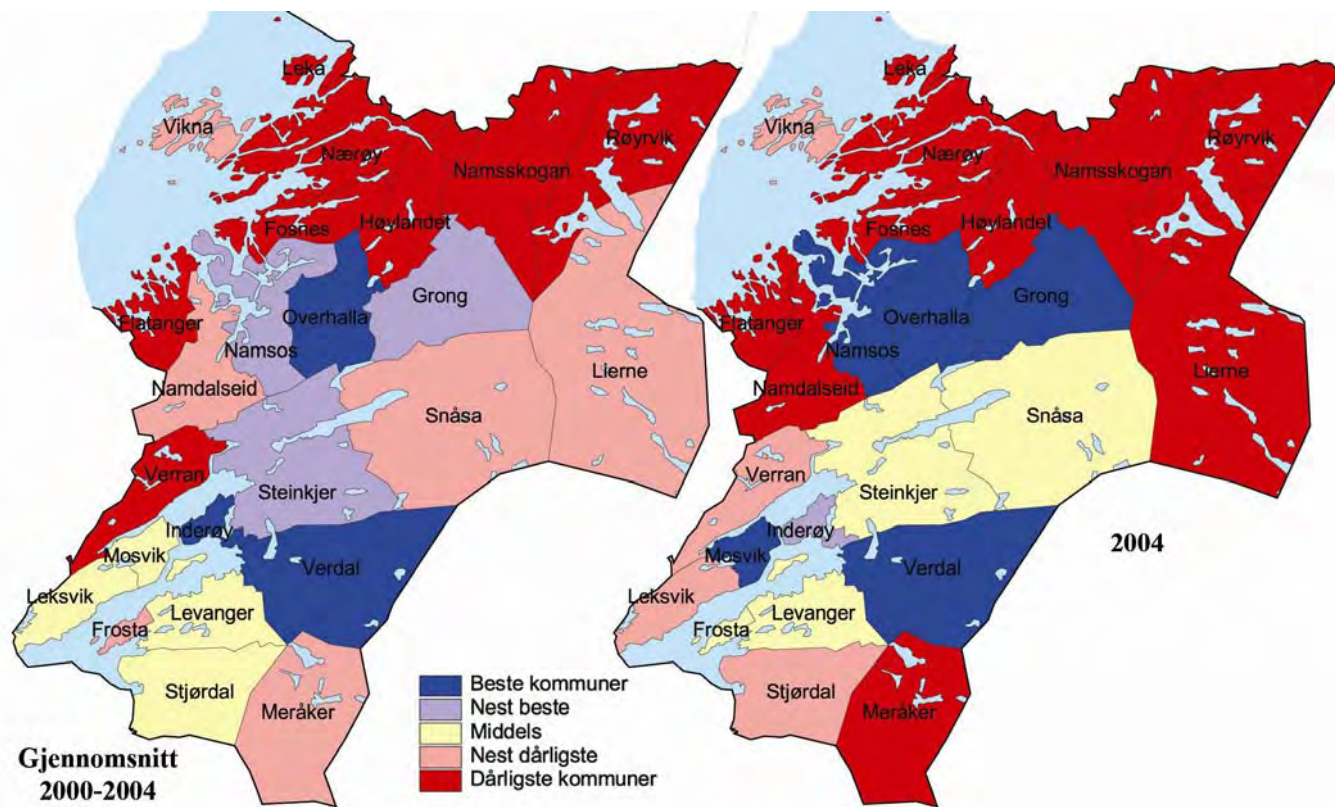
I Nord-Trøndelag har Midtre Namdal forbedret sin posisjon fra middels til nest best i 2004, mens Stjørdalsregionen har gått ned fra nest dårligste til dårligste kategori.

Indre Namdal og Kystgruppen er i dårligste kategori for begge periodene.

Figur 37: Andel lønnsomme foretak. Tallene til venstre angir rangering i 2004 og snitt 2000-2004.

Lønnsomhet, kommunene i Nord-Trøndelag

Kartene over viser andel lønnsomme foretak i kommunene i Nord-Trøndelag. Til venstre er gjennomsnittstall for 2000-2004 vist, og til høyre tallene for 2004.

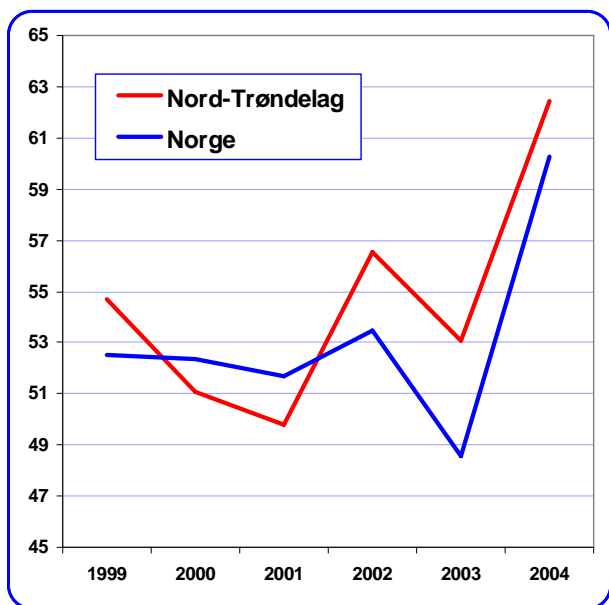
Et blikk på kartene viser at det er mange røde kommuner i Nord-Trøndelag, dette er kommuner med mange underskuddsforetak.

Overhalla og Verdal er med i beste kategori når det gjelder lønnsomhet i 2004 og for gjennomsnittet siste fem år.

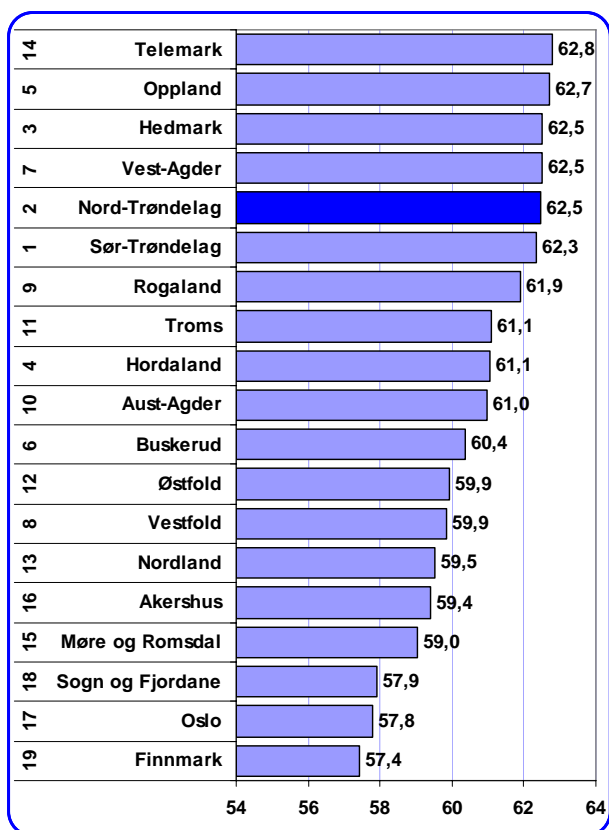
Det er mange kommuner som er med i dårligste kategori begge periodene: Flatanger, Fosnes, Nærøy, Leka, Høylandet, Namsskogan og Røyrvik.

De største kommunene har gjennomgående bedre lønnsomhet enn de små. Dette gjør at medianen, det vil si midterst rangerte kommune har 71,2 prosent lønnsomme foretak, mot landsgjennomsnittet på 72,8 prosent.

En kommune som har andel lønnsomme foretak på landsgjennomsnittet vil bli rangert på plass nr 180 av 433 kommuner.

Figur 38: Prosentvis andel vekstforetak i Nord-Trøndelag og Norge. Datakilde: Foretaksregisteret.

Figur 39: Prosentvis andel vekstforetak i fylkene i Norge 2004. Tallene til venstre angir fylkets rangering de siste fem år. Datakilde: Foretaksregisteret.

Vekst

I denne rapporten har vi brukt andel foretak med omsetningsvekst høyere enn konsumprisindeksen som indikator for vekst. Med denne metoden vil store og små foretak telle likt.

Vekst i Nord-Trøndelag

I figuren til venstre har vi vist hvordan andel vekstforetak i Nord-Trøndelag har utviklet seg i årene 1999-2004, sammenliknet med landsgjennomsnittet.

Andel vekstforetak i Nord-Trøndelag lå under landsgjennomsnittet i 2000 og 2001. Etter dette har Nord-Trøndelag hatt klart høyere andel vekstforetak enn landsgjennomsnittet.

I 2004 hadde Nord-Trøndelag en andel vekstforetak på 62,5 prosent mens landsgjennomsnittet var 60,2 prosent.

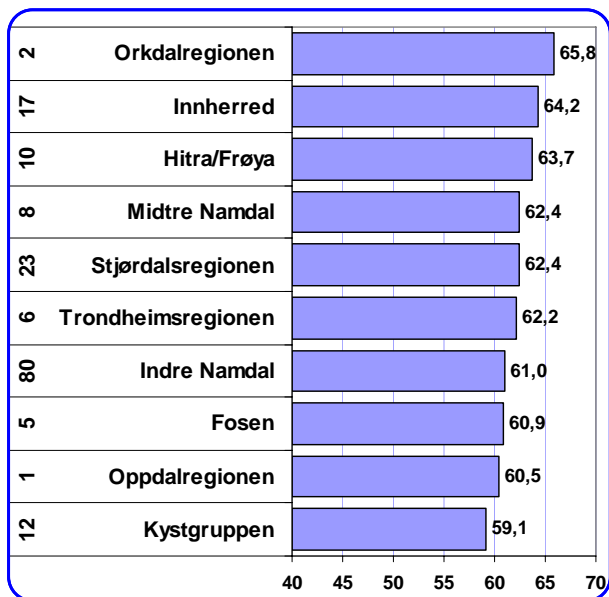
Vekst i fylkene

Figuren viser andel vekstforetak for hvert enkelt fylke i Norge i 2004.

Telemark, Oppland og Hedmark har høyest andel vekstforetak i 2004. Telemark har generelt hatt lav andel vekstforetak, men har tatt en noe overraskende førsteplass i 2004.

I de siste fem årene er det trøndelagsfylkene som har høyest andel foretak med vekst.

NT var nr 5 av fylkene i 2004 med hensyn til vekst, og nr 2 siste fem år.

Figur 40: Prosentvis andel vekstforetak i regioner i Trøndelag 2004. Tallene til venstre angir rangering blant de 81 regionene i Norge i de siste fem årene. Data: Foretaksregisteret.

Vekst regionvis

I diagrammet til venstre er andel vekstforetak i regionene i Trøndelag vist sammen med de andre regionene i Trøndelag.

I 2004 hadde Orkdalregionen høyest andel vekstforetak av regionene i Trøndelag. Innherred er på andreplass og Hitra/Frøya på tredjeplass i Trøndelag.

Kystgruppen, Oppdalregionen og Fosen har lavest andel vekstforetak i 2004.

Dersom vi ser på andel vekstforetak i de siste fem årene, er Oppdalregionen beste region i landet, og Orkdalregionen nr 2. På den andre enden av skalaen har vi Indre Namdal som har nest lavest andel vekstforetak i landet.

Vekst i kommunene

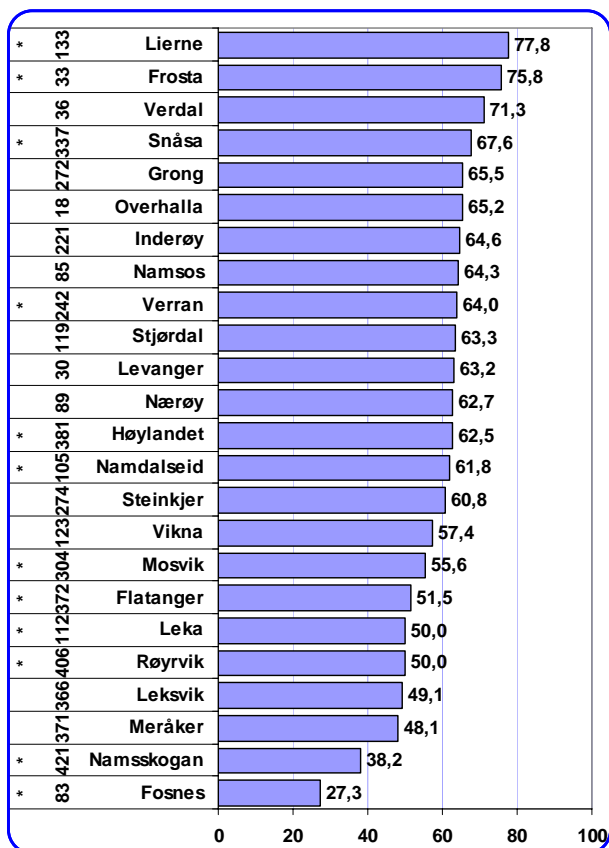
Vi har også sett på andel vekstforetak i den enkelte kommune i NT.

Lierne har høyest andel vekstforetak i Nord-Trøndelag i 2004, fulgt av Frosta og Verdal. Lierne var på fjerde plass i Norge når det gjelder vekst siste år.

Lavest andel vekstforetak finner vi i Fosnes, Namsskogan og Meråker.

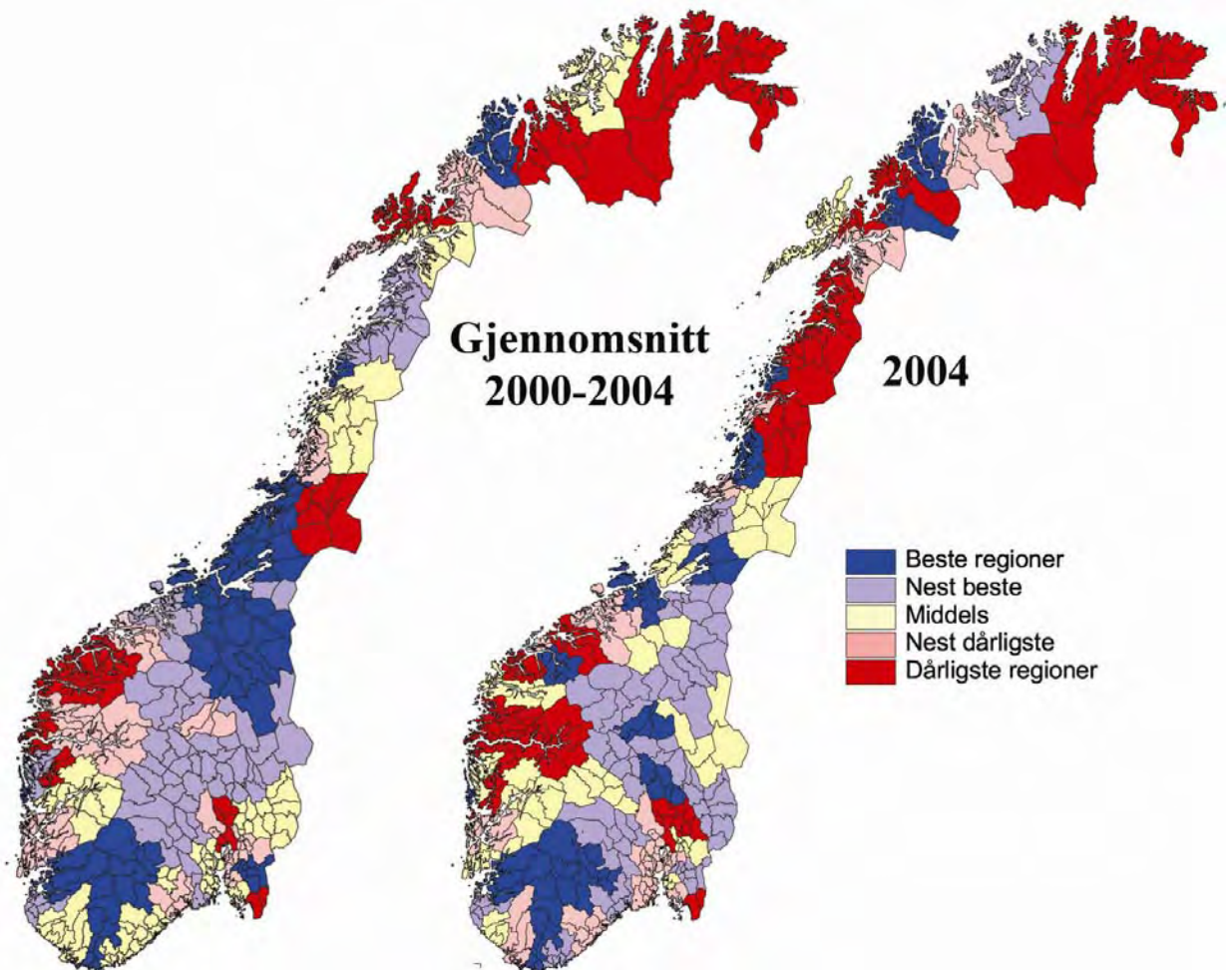
I diagrammet er kommunens rangering med hensyn til gjennomsnittlig andel vekstforetak i de siste fem årene vist helt til venstre. Overhalla er rangert som nr 18 av 433 kommuner i landet, mens Levanger er rangert som nr 30. Også Frosta og Verdal har høy andel vekstforetak siste fem år.

Denne indikatoren kan variere mye fra år til år. En kommune som skårer høyt ett år, skårer ofte lavt året etter og vise versa.

Figur 41: Prosentvis andel vekstforetak i kommunene i NT i 2004. Tallene til venstre angir rangering blant alle kommuner i Norge siste fem år. * betyr at kommunen har mindre enn 50 regnskapspliktige foretak. Data: Foretaksregisteret.

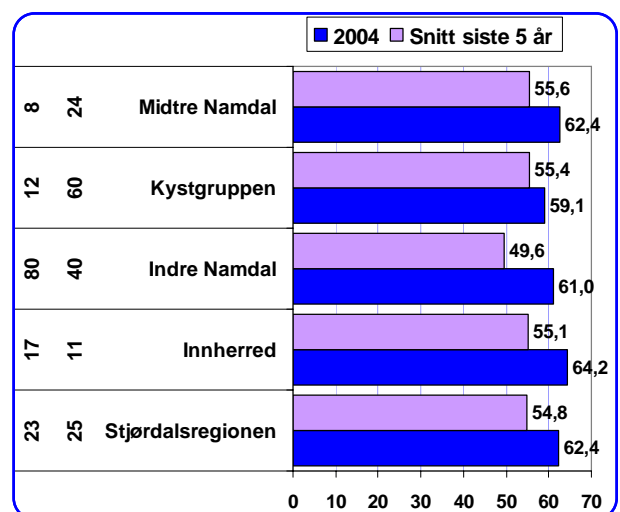
Vekst, regioner i Norge

De fleste regioner med høy andel vekstforetak ligger i Trøndelag eller i sørvest. Det er imidlertid regioner i beste kategori i alle landsdeler.

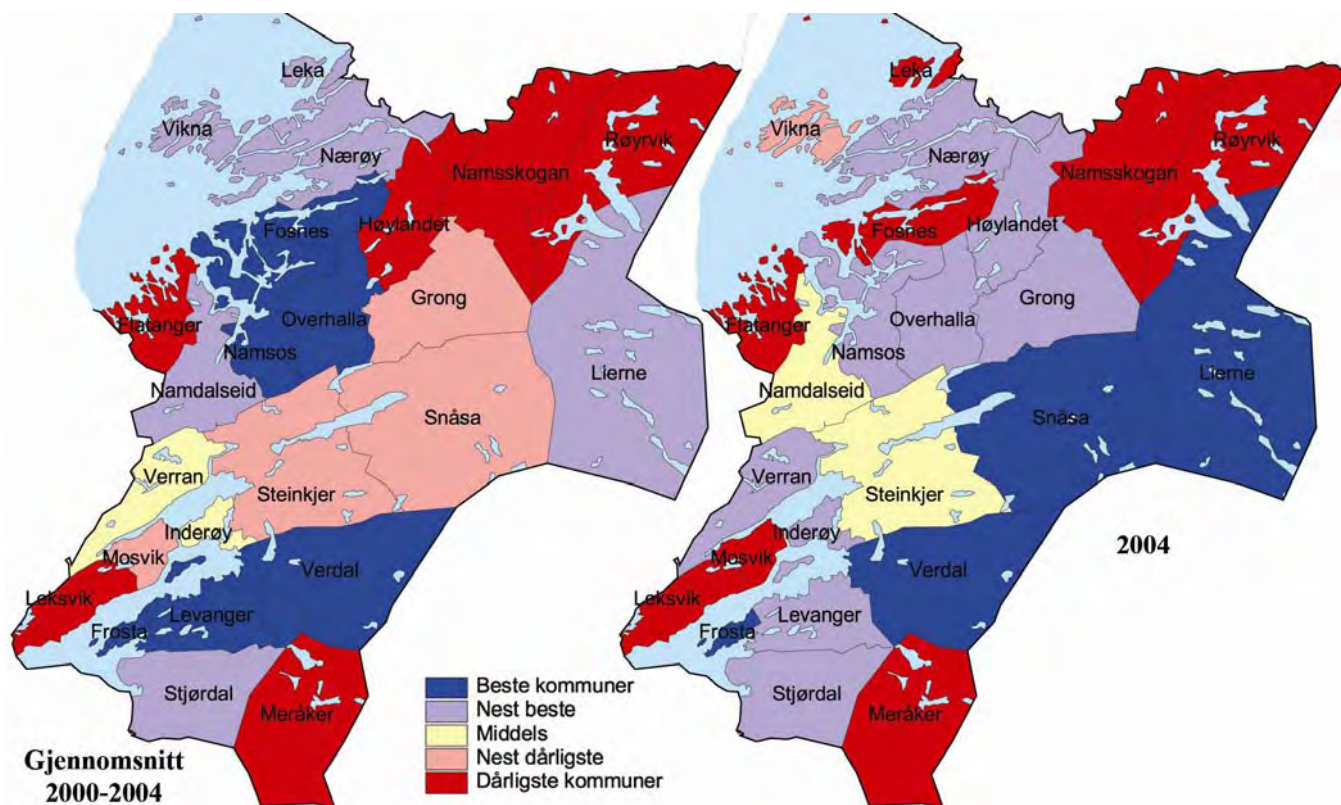
Innherred og Indre Namdal har forbedret rangeringen i 2004. Indre Namdal helt fra nest siste plass til nr 40 av 81 regioner.

De andre regionene har relativ tilbakegang i forhold til andre regionene. Kystgruppen som er nr 12 når det gjelder vekst i de siste fem årene er helt nede på plass nr 60 i 2004.

Figur 42: Etableringsfrekvens i regionene i Nord-Trøndelag. Tallene til venstre angir rangering for gjennomsnitt 2000-2004 og 2004.

Vekst, kommunene i Nord-Trøndelag

Kartene over viser andel vekstforetak i kommunene i NT, til venstre gjennomsnittstall for 2000-2004, og til høyre for 2004.

I Nord-Trøndelag er det ganske stor spredning, med mange kommuner i både beste og dårligste kategori.

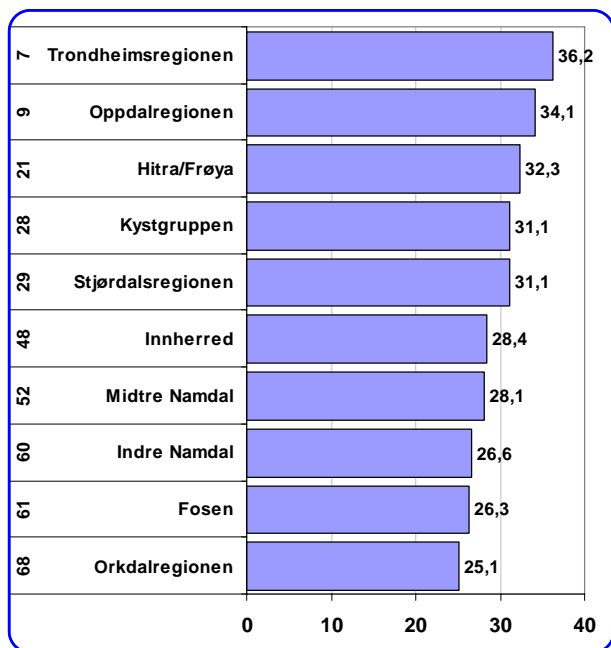
Verdal og Frosta er i beste kategori, både i 2004 og siste fem år.

Meråker, Leksvik, Flatanger, Namsskogan og Røyrvik er i dårligste kategori i begge periodene.

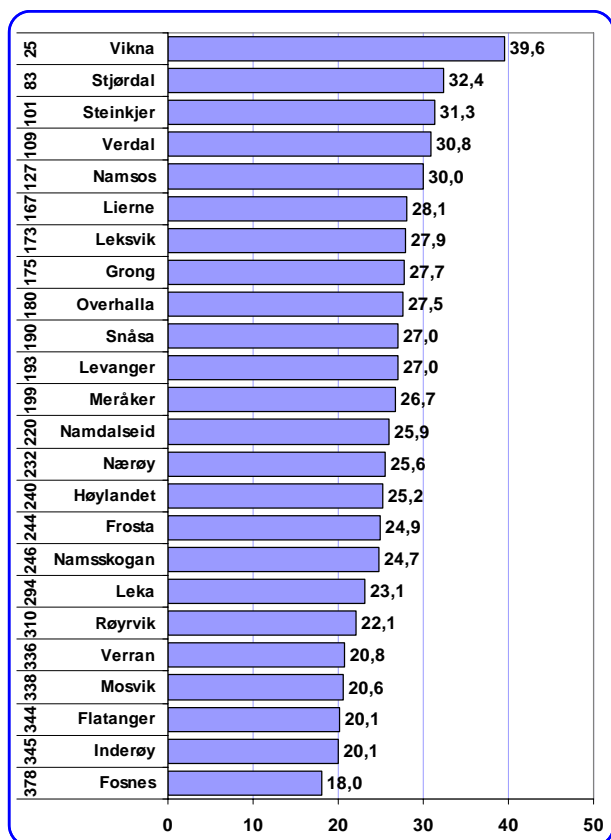
For fylkesgjennomsnittet har det vært viktig at store kommuner som Stjørdal, Levanger, Verdal og Namsos har hatt relativt mange vekstforetak. Steinkjer har trukket ned fylkesgjennomsnittet.

Når kommunene rangeres, vil den midterst rangerte kommunen (medianen) ha en andel vekstforetak på 61,1 prosent. Gjennomsnittlig andel vekstforetak i Norge er imidlertid 60,2 prosent.

Dette skyldes at noen store kommuner med mange bedrifter har lav andel vekstforetak, blant annet Oslo, Asker og Bærum. Disse veier tungt når den gjennomsnittlige andelen vekstforetak regnes ut.

Figur 43: Næringstetthet målt ved antall private arbeidsplasser i prosent av folketallet. Tallene til venstre angir rangering i forhold til alle regioner i landet. Data: SSB.

Figur 44: Næringstetthet målt med antall private arbeidsplasser i prosent av folketallet. Tallene til venstre angir rangering i forhold til alle kommuner i landet. Data: SSB.

Næringstetthet

Begrepet næringstetthet skal uttrykke hvor mye næringsliv det er i et område. Her er dette målt med antall arbeidsplasser i privat næringsliv i forhold til folketallet.

Næringstetthet i regionene

I figuren til venstre er regionene i Trøndelag rangert etter næringstetthet.

Trondheimsregionen har høyest næringstetthet blant regionene i Trøndelag, fulgt av Oppdalregionen og Hitra/Frøya.

Regionene i Nord-Trøndelag varierer forholdsvis lite når det gjelder næringstetthet.

Næringstetthet i kommunene i Nord-Trøndelag

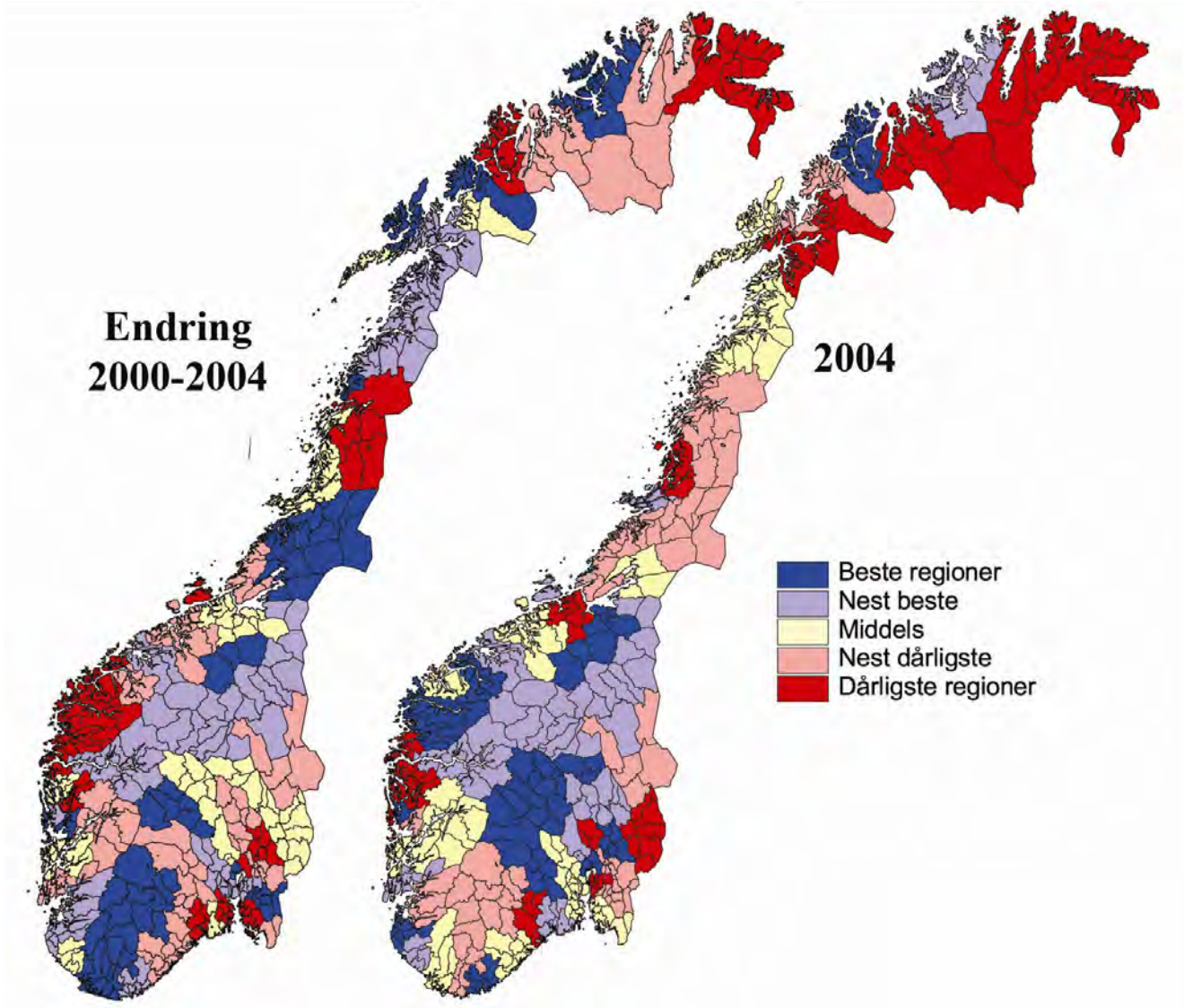
I figuren til venstre er kommunene i Nord-Trøndelag rangert etter næringstetthet i 2004.

Vikna har størst næringstetthet i Nord-Trøndelag. Her utgjør antall private arbeidsplasser 39,6 prosent av folketallet. Det er 25. høyeste næringstetthet blant alle kommunene i landet. Vikna er eneste kommune i Nord-Trøndelag som har næringstetthet høyere enn landsgjennomsnittet.

De største kommunene; Stjørdal, Steinkjer, Verdal og Namsos har alle relativt høy næringstetthet, med et antall ansatte i privat næringsliv som tilsvarer mer enn 30 prosent av folketallet.

Nord-Trøndelag har også kommuner med svært lav næringstetthet, som Fosnes, Inderøy, Flatanger, Mosvik og Verran.

Endring næringstetthet i regionene

Kartet til høyre viser næringstetthet i 2004, mens kartet til venstre viser endringer i næringstetthet fra 2000 til 2004.

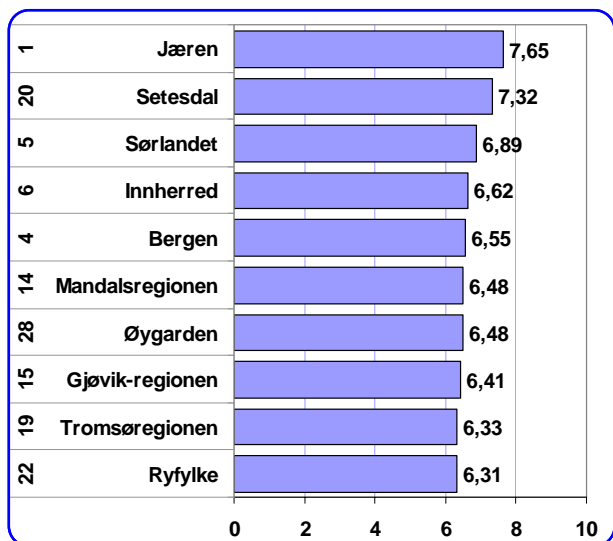
Regioner med høy næringstetthet er ofte storbyregioner, som Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø, eller regioner som ligger langt unna alternative arbeidsmarked.

Av kartet til venstre ser vi at regioner som Oslo, Øvre Romerike, Nedre Glomma, Mosseregionen, 9K-Vestfold og Grenland er blant de regioner som har størst nedgang i næringstetthet fra 2000 til 2004. Vi kan se at en del typiske industriregioner på nordvestlandet også

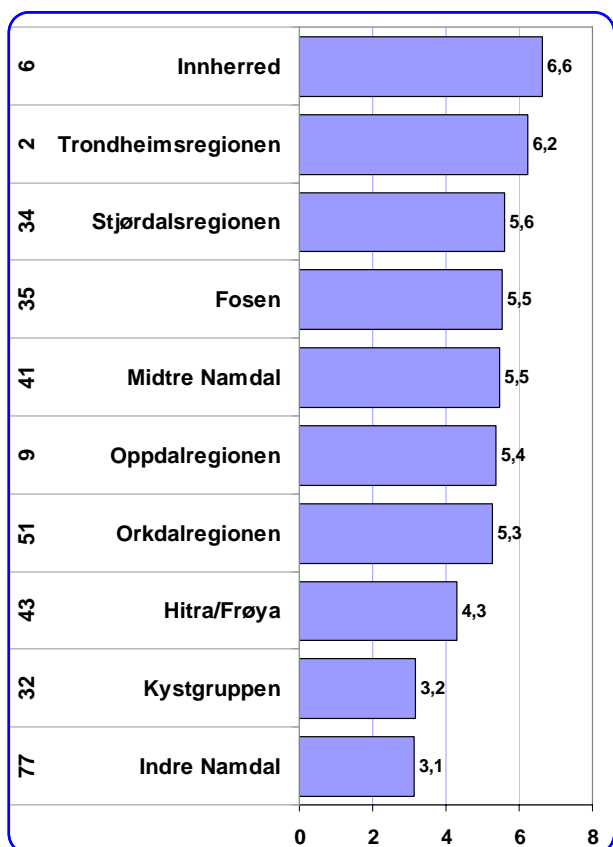
har nedgang. Dette skyldes for en stor del at det har vært en skarp nedgang i antall industriarbeidsplasser i perioden. Mange regioner med nedgang i næringstetthet er industriregioner.

Enkelte distriktsregioner har fremgang i næringstetthet, men dette kan også skyldes at folketallet har sunket, mens antall private arbeidsplasser har blitt opprettholdt.

Regionene i Nord-Trøndelag har hatt vekst i næringstettheten de siste årene. Både Midtre og Indre Namdal og Innherred er blant regionene med sterkest vekst i næringstetthet.

Figur 45; De ti beste regionene i Norge i henhold til næringslivsindeksen 2004. Tallene til venstre angir rangering for gjennomsnittet siste fem år.

Figur 46: Regionene i Trøndelag, rangert i henhold til næringslivsindeksen 2004. Tallene til venstre angir rangering blant 81 regioner, med hensyn til gjennomsnittet siste fem år.

NM i næringsliv regioner

Næringslivsindeksen er et samlet mål for næringsutvikling i et område.

Næringslivsindeksen er sammensatt av fire delindikatorer:

- andel lønnsomme foretak
- andel foretak med vekst
- etableringsfrekvens
- næringsstetthet.

De beste regionene

Jæren oppnådde høyest score⁷ på næringslivsindeksen i 2004, fulgt av Setesdal og Sørlandet.

Innherred var eneste region fra Trøndelag som ble med på ti på topp i 2004, med en fjerde plass.

Trondheimsregionene ble nr 11 i 2004, mens Stjørdalsregionen ble nr 20.

Ser vi på gjennomsnittet de siste fem årene, er Trondheimsregionen nr 2, og Innherred nr 6 av de 81 regionene i landet.

Regionene i Trøndelag

Diagrammet viser næringslivsindeksen for regionene i Trøndelag i 2004.

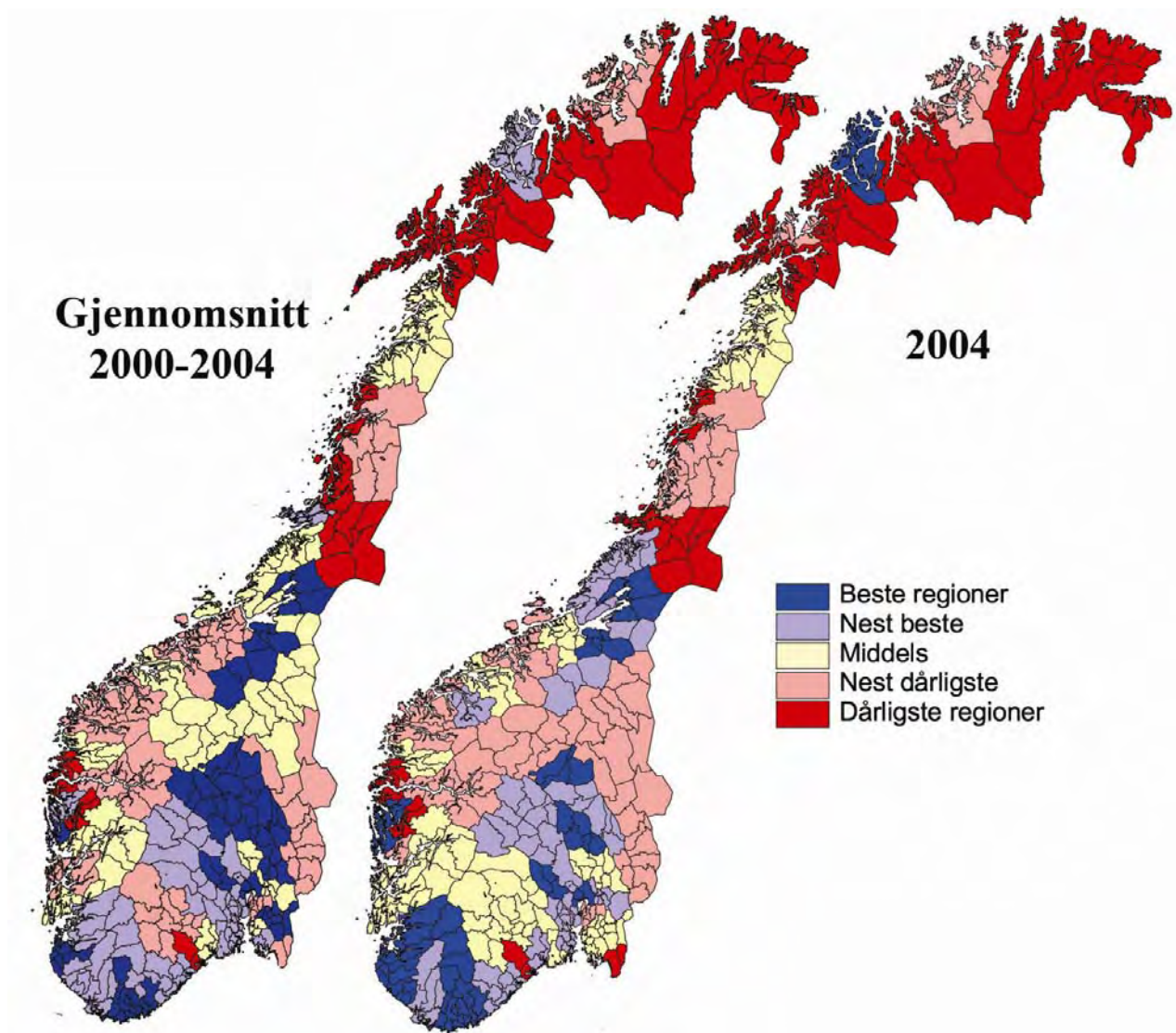
Innherred var beste region, og ble rangert som nr fire av landets 81 regioner. Trondheimsregionen var nest beste region på plass nr 11, og Stjørdalsregionen ble nr 20.

Det er ganske stor spredning i næringsutvikling i regionene i Trøndelag. Indre Namdal ble rangert helt nede på plass nr 77, og Kystgruppen nr 76.

Dersom vi ser på gjennomsnittlig utvikling de siste fem årene, er Trondheimsregionen nr 2, Innherred nr 6 og Oppdalregionen nr 9.

Indre Namdal er svært lavt rangert også for siste fem år, som fjerde dårligste region.

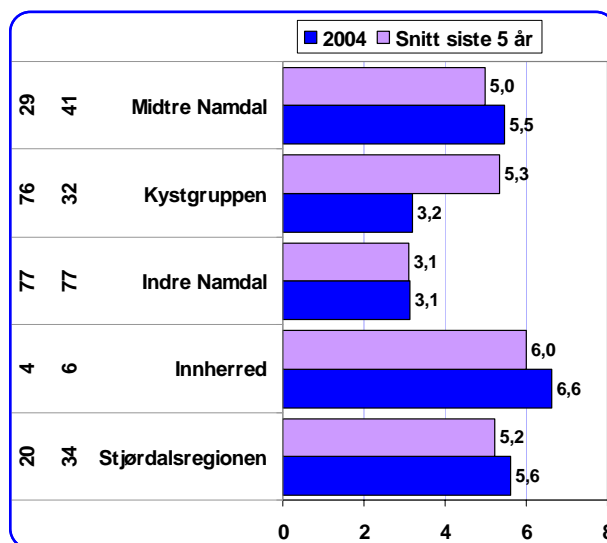
Næringslivsindeksen, regionene i Norge

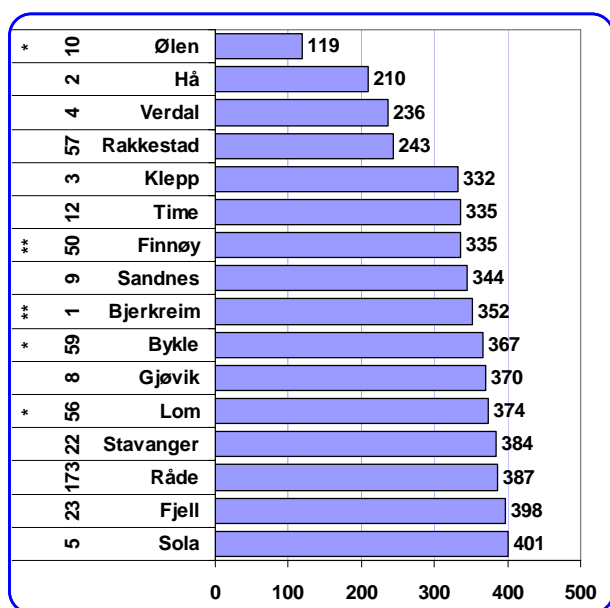
Kartene viser variasjoner i næringslivsindeksen i de 81 regionene i Norge. Kartet til venstre viser gjennomsnittstall for de siste fem årene – 2000 til og med 2004. Kartet til høyre viser næringslivsindeksen i 2004.

Kartene viser en konsentrasjon av regioner i de beste kategoriene på Østlandet, Agder og Rogaland samt Trøndelag. Dette gjelder både når vi måler for 2004 og for gjennomsnitt de siste fem årene.

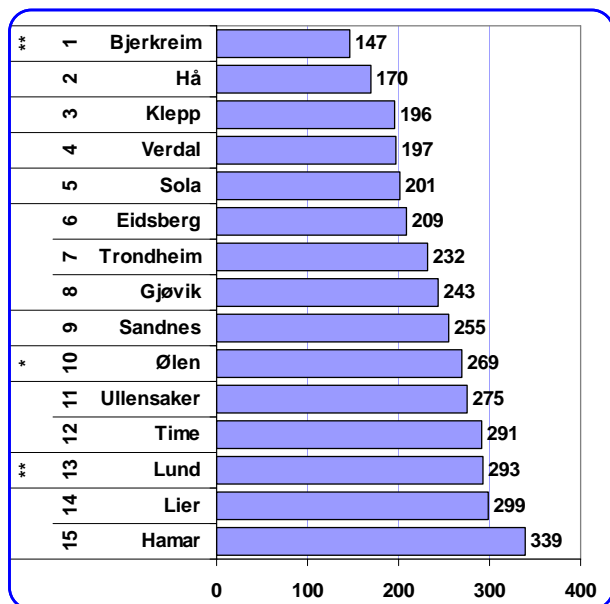
Midtre Namdal, Stjørdalsregionen og Innherred gjør det bedre i 2004 enn i siste fem år. Kystgruppen gjør det langt dårligere i 2004.

Figur 47: Næringslivsindeksen i regioner i Nord-Trøndelag. Tallene til venstre er rangering i 2004 og snitt siste fem år.

Figur 48: De 15 beste kommunene målt etter næringslivsindeksen for 2004. Tallene til venstre angir rangering for gjennomsnitt 2000-2004. ** betyr at kommunen har mindre enn 50 regnskapspliktige foretak. * betyr at kommunene har 50-100 foretak.

Figur 49: De 15 beste kommunene målt etter næringslivsindeksen for perioden 2000-2004. ** betyr at kommunen har mindre enn 50 regnskapspliktige foretak. * betyr at kommunene har 50-100 foretak.

NM i næringsliv kommuner

Næringslivsindeksen for kommuner er sammensatt av de fire indikatorene

- andel lønnsomme foretak
- andel foretak med vekst
- etableringsfrekvens
- næringstetthet.

Kommunenes rangering for de fire områdene blant landets 433 kommuner legges sammen, slik at laveste tall gir best resultat⁸.

Beste kommuner 2004

Ølen kommune i Rogaland hadde den beste næringsutviklingen i 2004, fulgt av Hå og Verdal i Nord-Trøndelag.

Hele 8 av de 15 kommunene på topp ligger i Rogaland.

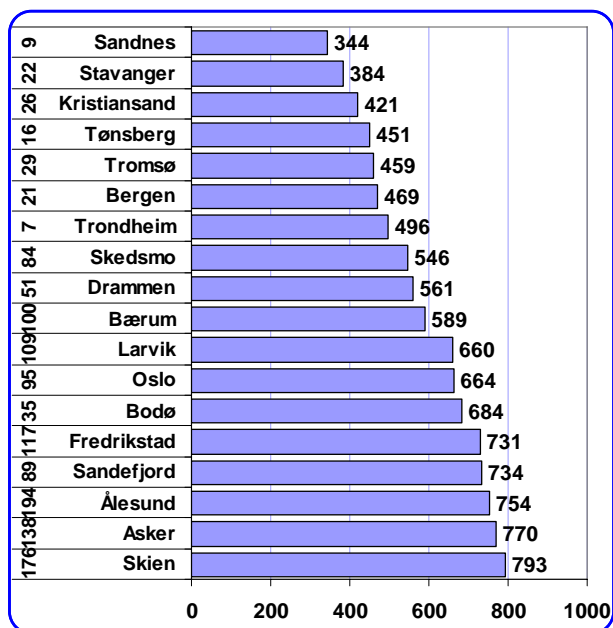
Namsos gjorde det også bra i 2004, som nest beste kommune i Nord-Trøndelag, med en 20. plass.

Beste kommuner perioden 2000-2004

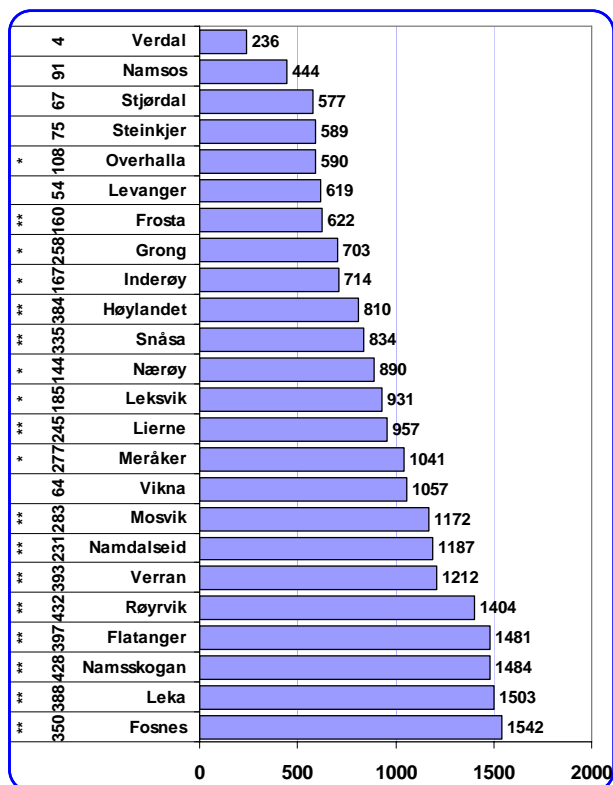
Dersom vi måler næringsutviklingen i femårsperioden 2000-2004, er det Bjerkreim kommune i Rogaland som har de beste resultatene. Bjerkreim er en liten kommune med under 50 regnskapspliktige foretak.

Hå og Klepp kommune kommer på de neste plassene. Også disse kommunene er i Rogaland.

Verdal er på fjerdeplass i denne rangeringen.

Figur 50: Rangering av byer med over 1000 regnskapspliktige foretak med hensyn til næringslivsindeksen 2004. Tallene vil venstre angir rangeringen for siste fem år.

Figur 51: Kommunene i Nord-Trøndelag målt etter næringslivsindeksen 2004. ** betyr at kommunen har mindre enn 50 regnskapspliktige foretak. * betyr at kommunene har 50-100 foretak.

Beste bykommuner 2004

Hvilke byer i Norge har den beste næringsutviklingen?

I figuren til venstre er kommuner med mer enn 1000 regnskapspliktige foretak rangert med hensyn til næringslivsindeksen.

Sandnes hadde den beste næringsutviklingen, fulgt av Stavanger og Kristiansand.

Skien, Asker og Ålesund er dårligst av byene.

Dersom vi ser på gjennomsnitt for de siste fem årene, er det Trondheim som er best, fulgt av Sandnes og Tønsberg.

Alle byene er rangert i øvre halvdel blant kommunene i Norge, både i 2004 og for gjennomsnittet de siste fem årene. Store kommuner gjør det systematisk bedre enn små.

Steinkjer er for liten for å bli med på denne rangeringen, men ville ha plassert seg omtrent på midten.

Kommunene i NT

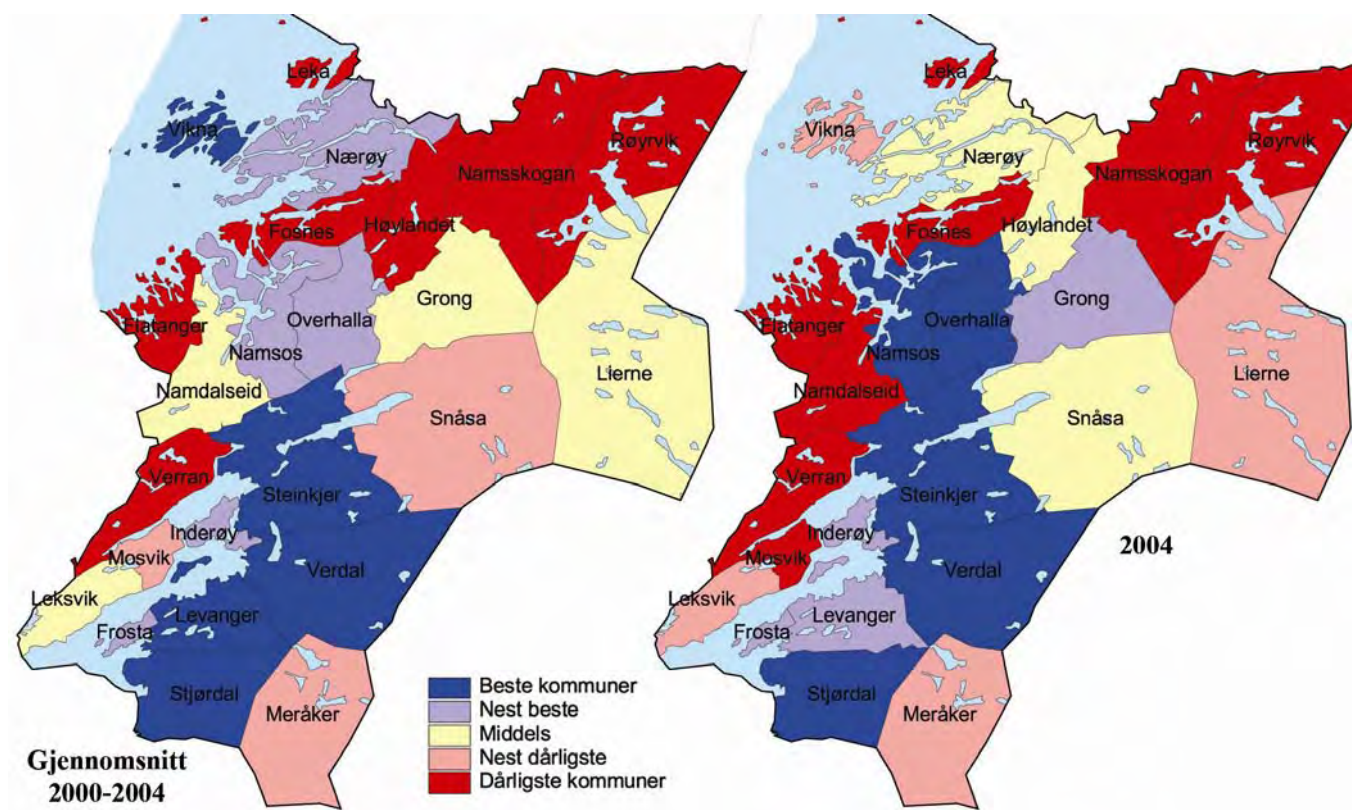
Kommunene i Nord-Trøndelag er rangert med hensyn til samlet næringsutvikling i figuren til venstre.

Verdal har den beste næringsutviklingen i NT, og er rangert som nr tre i Norge i 2004. Namsos er nummer to i Nord-Trøndelag (nr 20 i Norge), mens Stjørdal (nr 72) er på tredje plass.

Nederst finner vi Fosnes, Leka og Namsskogan.

Verdal er også beste kommune i Nord-Trøndelag når det gjelder samlet næringsutvikling i de siste fem årene som nummer fire. Levanger (nr 54), Vikna (nr 64), Stjørdal (nr 67) og Steinkjer (nr 75) er også høyt plassert.

Næringslivsindeksen, kommunene i NT

Kartene over viser score på næringslivsindeksen i kommunene i NT, til venstre gjennomsnittstall for 2000-2004, og til høyre for 2004.

En ser klart at den sentrale akse Stjørdal, Levanger, Verdal, Steinkjer og Namsos har den beste næringsutviklingen.

Stjørdal, Verdal og Steinkjer er i beste kategori både i 2004 og gjennomsnitt siste fem år.

De mer perifere kommunene har dårligere næringsutvikling. Kommuner som Verran, Flatanger, Fosnes, Leka, Namsskogan og Røyrvik er alle i dårligste kategori, både i 2004 og i siste fem år.

Vikna er en distriktskommune som har hatt god næringsutvikling tidligere, men har dårligere resultater i 2004.

Sammenhengen mellom befolknings- og næringsutvikling

Regioner

Næringsutviklingen og befolkningsutviklingen påvirker hverandre på forskjellige måter. Hvis befolkningen øker vil mange bedrifter få et økt marked, noe som bidrar til vekst og lønnsomhet. Det blir også rom for flere nyetableringer, og flere personer som er potensielle etablerere.

Samtidig vil et fremgangsrikt næringsliv sysselsette flere, og skape nye jobber til potensielle innflyttere. Et næringsliv i tilbakegang vil kunne føre til at flere flytter ut for å få arbeid andre steder.

På regionnivå er det en sterk sammenheng mellom befolkningsutvikling og næringsutviklingen, som vist i figuren. Linjen i diagrammet viser forventet nivå på næringslivsindeksen med et gitt nivå på befolkningsendringen i en region.

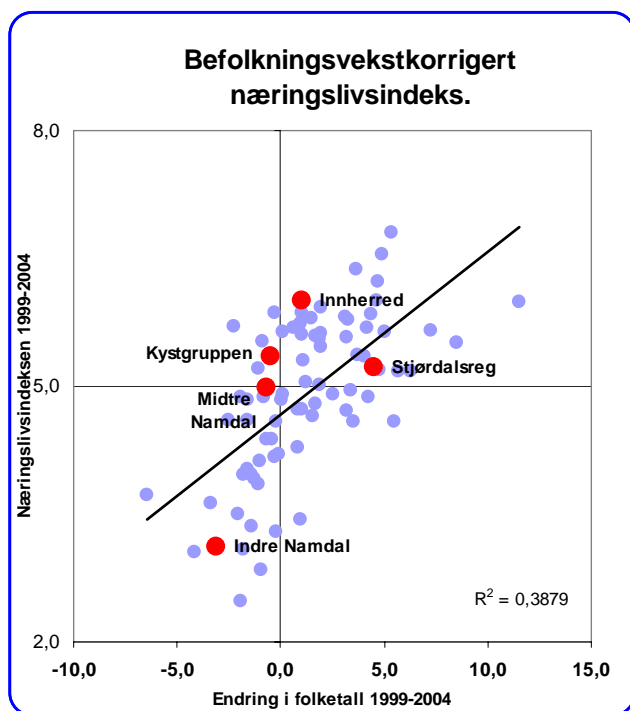
I Nord-Trøndelag har Stjørdalsregionen sterk vekst i folketallet. Selv om Stjørdalsregionen skårer over middels på næringslivsindeksen, så ligger indeksen langt under forventningsverdien.

Innherred har relativt svak vekst i befolkningen, men skårer langt over forventet verdi.

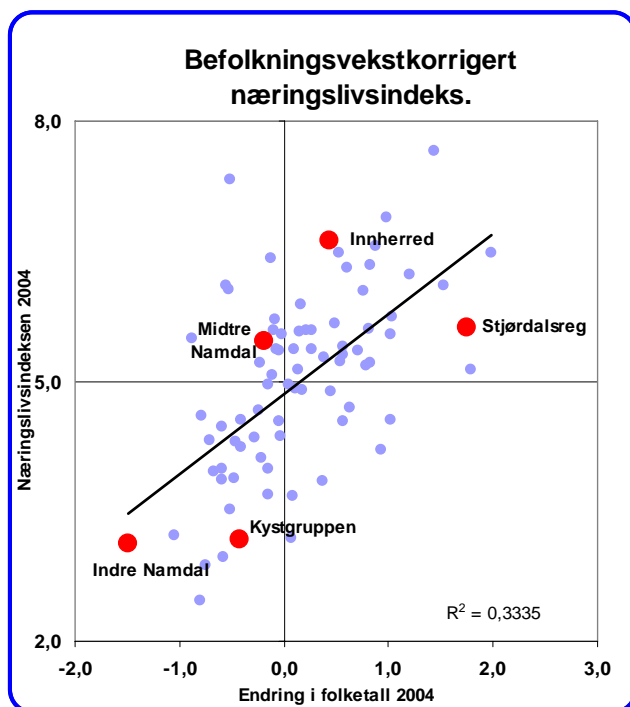
Midtre Namdal har nedgang i befolkningen, men skårer middels på næringslivsindeksen for 2000-2004, og over middels i 2004. Befolkningsendringen tatt i betraktning, er næringsutviklingen bedre i Midtre Namdal enn i Stjørdalsregionen.

Kystgruppen gjorde det relativt bra i siste fem år, men har en dårlig utvikling i 2004.

Indre Namdal har sterkest befolkningsnedgang av alle regionene i 2004, og har den klart dårligste næringsutviklingen av alle regionene i Nord-Trøndelag.

Figur 52: Sammenhengen mellom befolkningsendringen 1999-2004 (horisontal akse) og næringslivsindeksen (vertikal akse) for 1999-2004 for regioner i Norge.

Figur 53: Sammenhengen mellom befolkningsendring (horisontal akse) i 2004 og næringslivsindeksen (vertikal akse) i 2004 for regioner i Norge.

Befolkningsendring og næringsutvikling - kommuner

Vi kan sammenstille befolkningsutvikling og næringsutvikling i de enkelte kommunene på samme måte som for regionene. En slik sammenstilling er vist i figuren til venstre.

Sammenhengen mellom næringsutvikling og befolkningsendring i kommunene er langt svakere enn for regionene. Dette er naturlig, ettersom det er langt større "lekkasje" i arbeidsmarkedet mellom enkeltkommuner enn regioner. Det er også langt større handels- og tjenestelekkasje mellom kommuner enn mellom regioner.

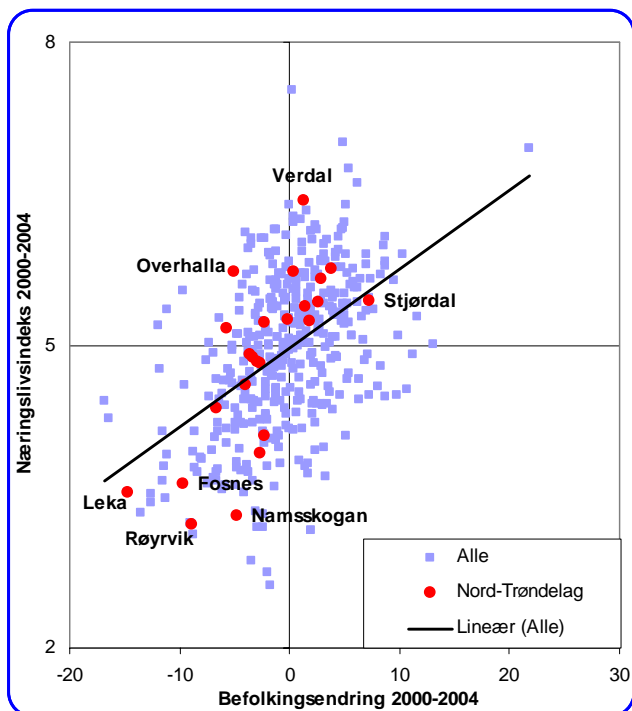
Figuren viser at Nord-Trøndelag har kommuner med både vekst og nedgang i folketallet. Alle kommunene i Nord-Trøndelag med vekst i folketallet over gjennomsnittlig verdi på næringslivsindeksen i perioden 2000-2004.

Verdal hadde ganske lav befolkningsvekst fra 2000 til 2004, men har likevel svært høy score. Også Overhalla, som hadde nedgang i folketallet hadde en svært god næringsutvikling. Næringslivsindeksen for Stjørdal i perioden 2000-2004 ligger under forventet verdi, ettersom kommunen hadde sterk vekst i folketallet.

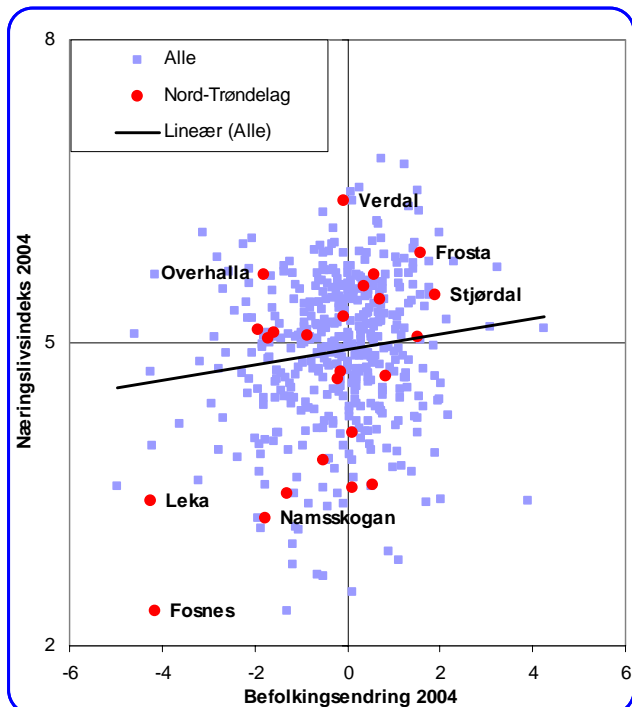
I 2004, som vist i det nederste diagrammet, gjorde Verdal og Overhalla det også svært bra, selv om begge kommunene hadde nedgang i folketallet.

Fire kommuner skiller seg ut ved å ha en dårlig utvikling: Leka, Røyrvik, Fosnes og Namsskogan.

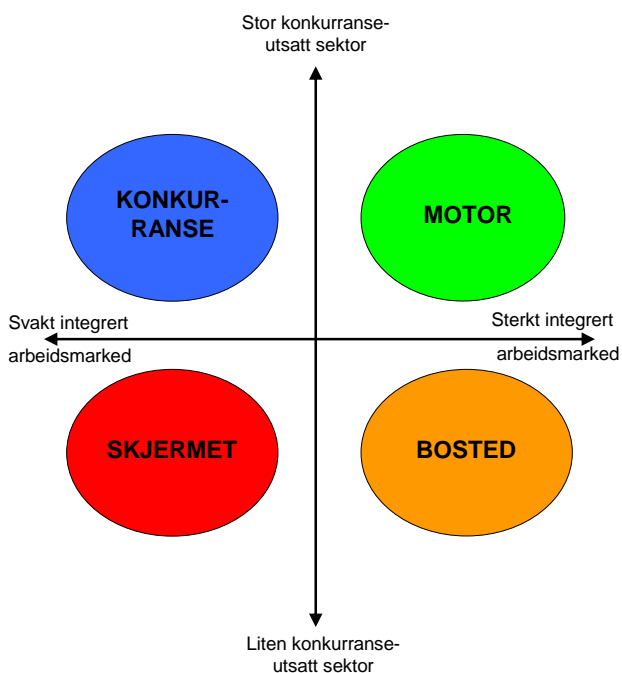
Fosnes har problemer. Her går folketallet sterkt ned, og kommunen har svært dårlig næringsutvikling, spesielt i 2004.

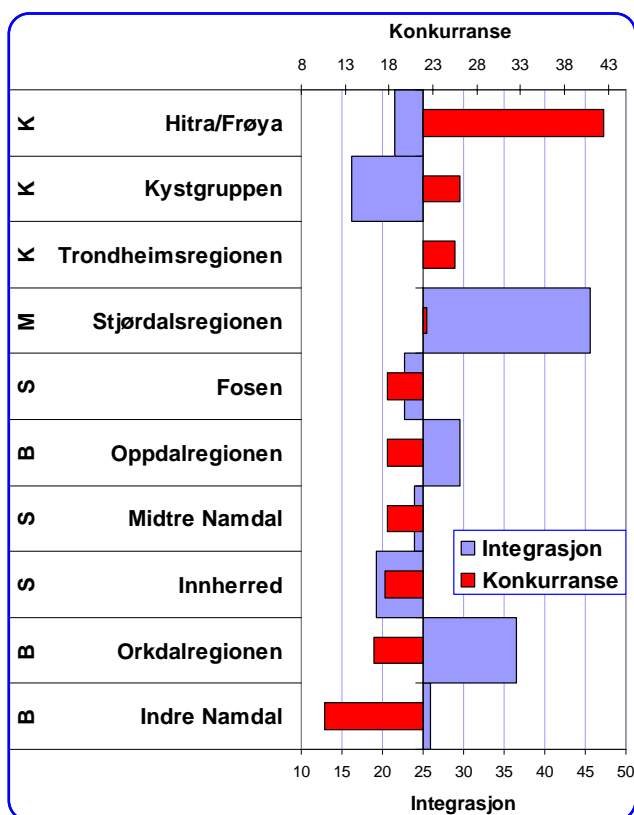
Figur 54: Sammenhengen mellom befolkningsendring (horisontal akse) i 2000-2004 og næringslivsindeksen (vertikal akse) i 2000-2004 for kommuner i Norge.

Figur 55: Sammenhengen mellom befolkningsendring (horisontal akse) i 2004 og næringslivsindeksen (vertikal akse) i 2004 for kommuner i Norge.

Figur 56: Modell for kategorisering av regioner i strategiske typer.

Figur 57: Grad av integrasjon av arbeidsmarked, og størrelse på konkurranseutsatt sektor i regioner på Østlandet. Null - punktene er medianverdien, og bokstavene til venstre angir typen.

Strategiske typer

Vi har tidligere i denne rapporten rangert regioner og kommuner med hensyn til hvor integrert arbeidsmarkedet er med omkringliggende områder, og med hensyn til den relative størrelsen til konkurranseutsatt sektor.

Disse to dimensjonene kan brukes til å kategorisere regioner i fire ulike strategiske typer.

Motor-regioner er områder som har en stor konkurranseutsatt sektor, og samtidig har et arbeidsmarked som er integrert med naboregionene. Næringslivet i slike regioner skaper sysselsetting til omkringliggende områder og fungerer dermed som en "regional motor".

Konkurranse-regioner har stor konkurranseutsatt sektor, men liten pendling til og fra omkringliggende områder. Disse områdene er dermed avhengige av å opprettholde egne arbeidsplasser i konkurranseutsatt sektor.

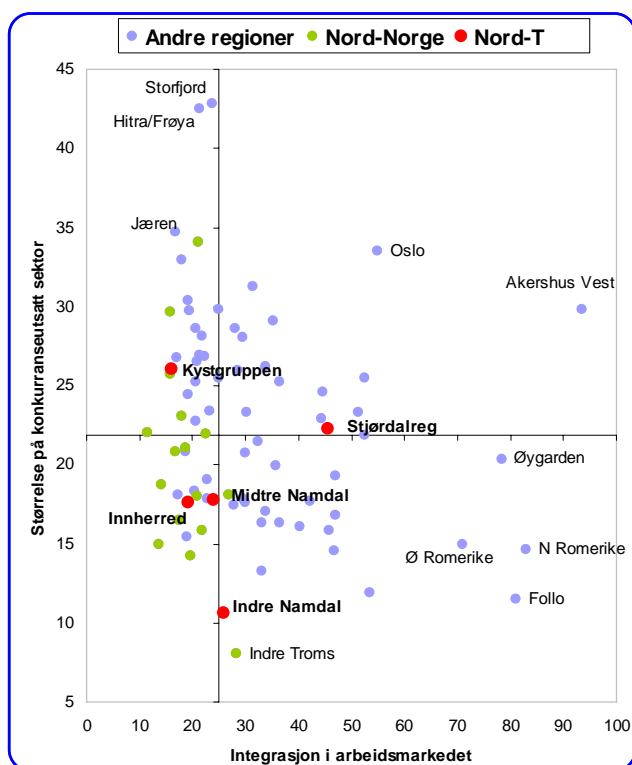
Bosted-regioner har lite konkurranseutsatt næringsliv og samtidig sterk integrasjon til arbeidsmarkedet i naboregioner. Dette er regioner hvor store deler av befolkningen pendler til naboregioner, og utviklingen i eget næringsliv er ikke lenger avgjørende.

Skjermede regioner har lite konkurranseutsatt næringsliv, og samtidig lite pendling til og fra naboregioner. Slike regioner er avhengige av å leve av skjermet sektor, som f.eks offentlig virksomhet, eller som handelssentrum for omlandet.

I figuren til venstre er regionene i Trøndelag sortert etter de to dimensjonene.

Hitra/Frøya, Kystgruppen og Trondheimsregionen er konkurranse-regioner. Trondheimsregionen er på nippet til å bli kategorisert som motor.

Stjørdalsregionen er motor, men er nær grensen for bostedsregion. De andre regionene er enten bostedsregioner eller skjermede regioner.

Figur 58: Regionene i Norge plassert i forhold til grad av integrasjon i arbeidsmarkedet og størrelse på konkurranseutsatt sektor.

Region typer i Norge

I diagrammet er regionene i Norge plassert i henhold til modellen.

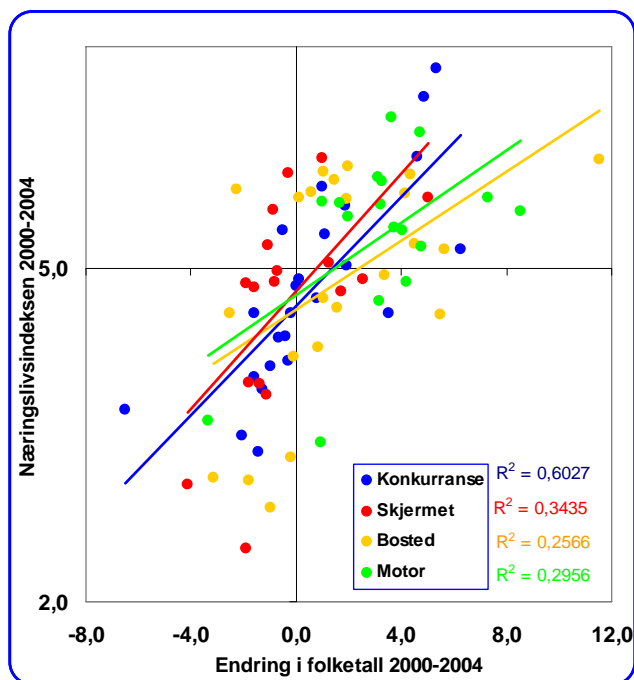
Oslo og Akershus Vest er de mest typiske motorene av regionene i Norge.

Stjørdalsregionen er den eneste motoren i Nord-Trøndelag, men vi kan se at regionen er på grensen til å bli en bostedsregion.

Indre Namdal er eneste bostedsregion i Nord-Trøndelag, men kan nesten karakteriseres som skjermet.

Regionene Storfjord og Hitra/Frøya er de mest typiske konkurranseregionene i Norge. Kystgruppen er konkurranse-regionen i Nord-Trøndelag.

Innherred og Midtre Namdal er i kategorien skjermede regioner.

Figur 59: Sammenheng mellom næringslivsindeksen og befolkningsendringer for ulike typer regioner.

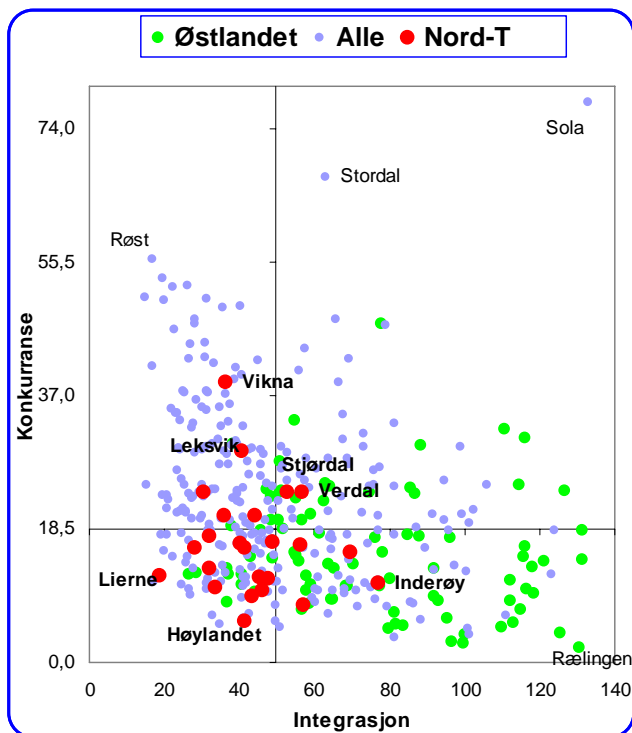
Region typer og næringslivs indeksen

Er det noen region typer som har bedre næringsutvikling enn andre?

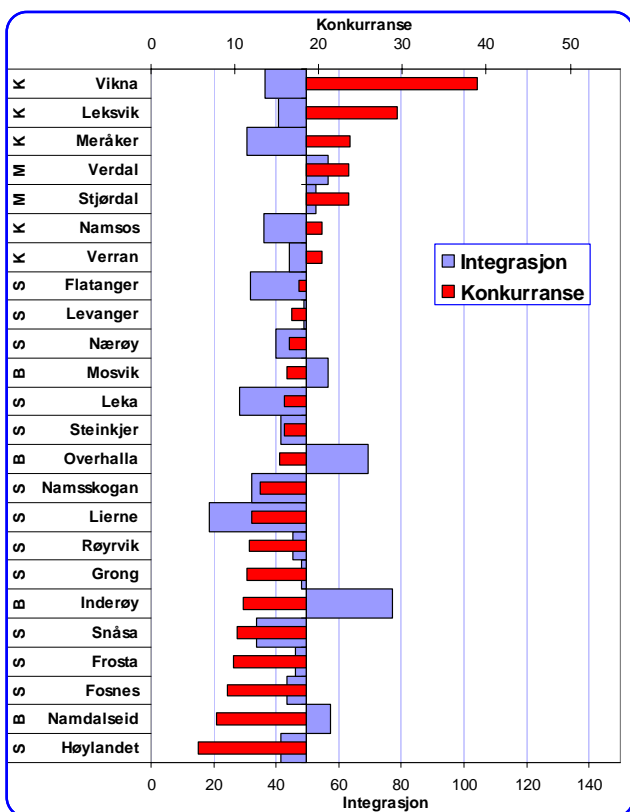
I figuren er sammenhengen mellom næringslivs indeksen og befolkningsutviklingen vist for de ulike typene.

Hvis vi korrigerer for befolkningsutviklingen, er det ikke særlig store forskjeller på næringsutviklingen i de ulike typene.

I konkurranse regioner er det imidlertid langt sterkere sammenheng mellom befolkning og næring. I bostedsregionene er denne sammenhengen langt svakere.

Figur 60: Strategisk kommunetyper i Norge og NT.

Figur 61: Grad av integrasjon av arbeidsmarked, og størrelse på konkurranseutsatt sektor i kommuner i Nord-Trøndelag. Nullpunkt = Median. Bokstaven til venstre angir typen.

Strategiske kommunetyper

Modellen for å definere regionstyper kan også benyttes til å klassifisere kommuner. Det er langt større spredning på kommunene med hensyn til både grad av integrasjon i arbeidsmarked og relativ størrelse på konkurranseutsatt sektor.

I diagrammet er kommunene i Norge plassert i forhold til de to dimensjonene: Grad av integrasjon av arbeidsmarked og relativ størrelse på konkurranseutsatt næringsliv.

Sola kommune representerer den mest ekstreme "motorkommunen". Nord-Trøndelag er Stjørdal og Verdal motor-kommuner.

Røst er den ekstreme konkurransekommunen i landet. Vikna og Leksvik er klare konkurransekommuner i Nord-Trøndelag.

Norges mest ekstreme bostedskommune er Rælingen, mens Inderøy er Nord-Trøndelags mest utpregede bostedskommune.

En del kommuner i Nord-Trøndelag er skjermede. Mest typiske for denne typen er Lierne og Høylandet.

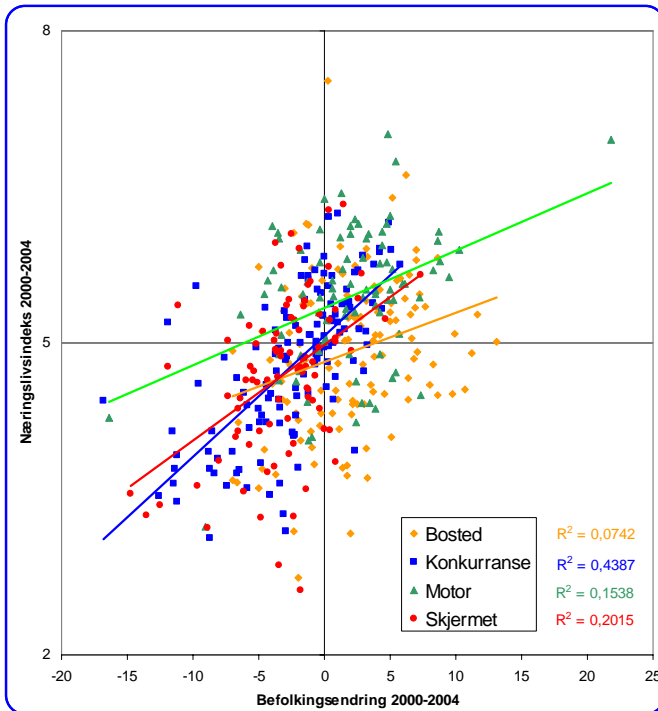
Kommunetyper i Nord-Trøndelag

I diagrammet er kommunene i NT rangert etter relativ størrelse på konkurranseutsatt sektor, og klassifisert i strategiske typer.

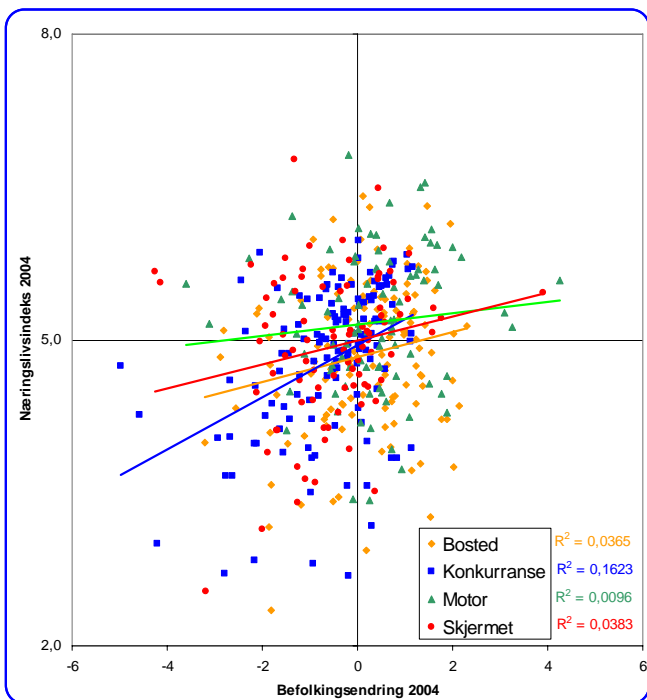
Nord-Trøndelag har fem konkurransekommuner: Vikna, Leksvik, Meråker, Namsos og Verran.

Som vi så i diagrammet over, er det bare Verdal og Stjørdal som er motorer.

Resten av kommunene er enten bostedskommuner eller skjermede kommuner. Landbruket er ikke regnet som konkurranseutsatt næringsliv. Mange av kommunene har mye landbruk, og det har nok bidratt til at flere har kommet i denne kategorien.

Figur 62: Sammenheng mellom næringslivsindeksen 2000-2004 og befolkningsendring 2000-2004 for ulike typer kommuner.

Figur 63: Sammenheng mellom næringslivsindeksen 2004 og befolkningsendring 2004 for ulike typer kommuner.

Næringsutvikling og befolkning for ulike typer

I det øverste diagrammet er sammenhengen mellom næringslivsindeksen og befolkningsendringen i perioden 2000-2004 vist for hver enkelt av de fire kommunetypene.

For konkurransekommuner, med stor konkurranseutsatt sektor og lite pendling, er det en sterk sammenheng mellom befolkningsutvikling og næringsutvikling.

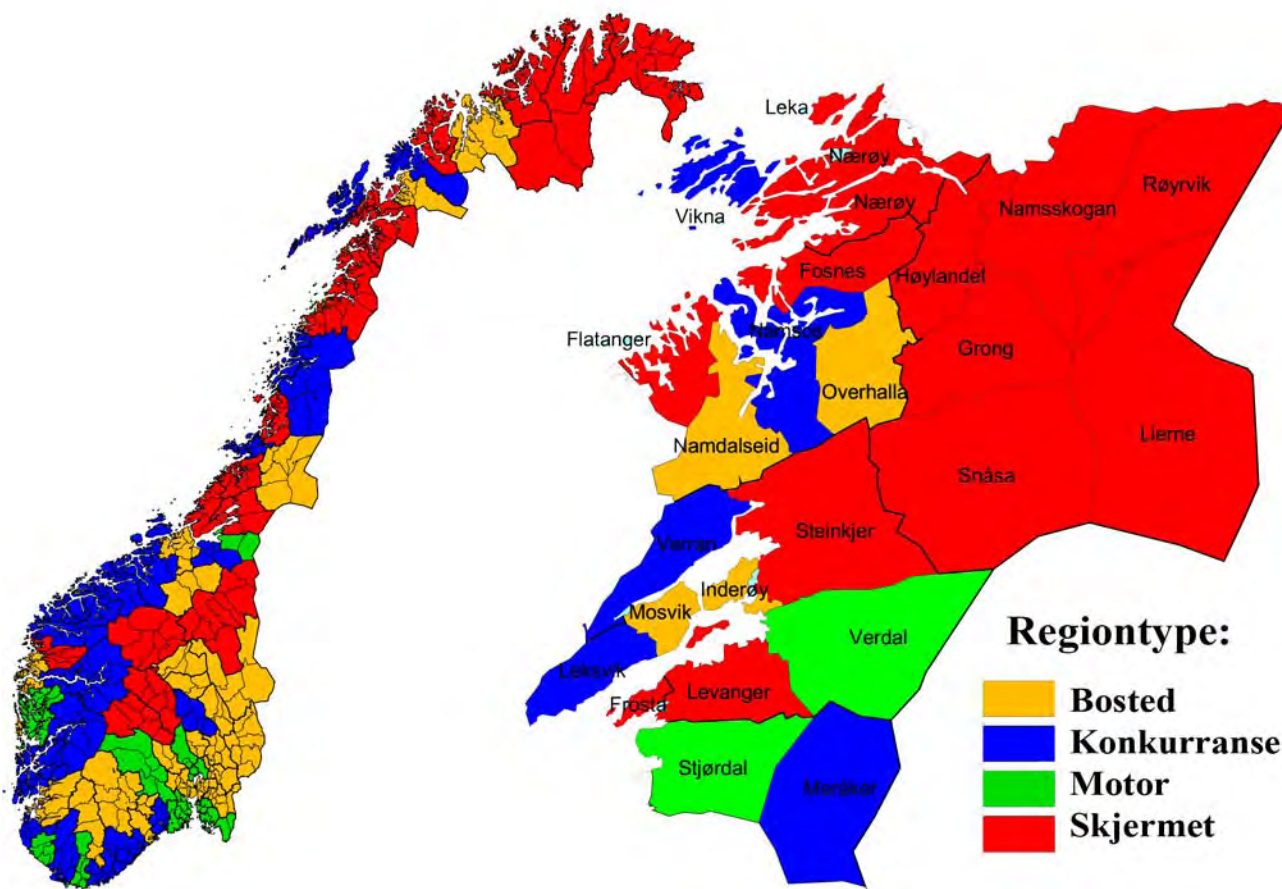
For bostedskommuner er sammenhengen ganske svak.

Regresjonslinjen for motorkommunene ligger over de andre. Dette kan indikere at disse kommunene generelt skårer bedre enn andre kommunetyper. Men dette skyldes at størrelse på konkurranseutsatt sektor inngår i indeksen.

Figuren nederst til venstre viser det samme som den øverste, men bare for 2004. I et enkelt år vil sammenhengene bli mye svakere, og tilfeldige utslag i både nærings- og befolkningsutvikling vil dominere.

Ellers kan en merke seg at regresjonslinjen for "motorer" er slakere enn for konkurransekommuner. Dette kan tolkes som at effekten av økende folketall på næringsutviklingen blir tynnet ut på grunn av at befolkningen i stor grad pendler til andre kommuner. Samtidig vil effekten av voksende næringsliv ikke nødvendigvis slå ut i økt folketall, ettersom omkringliggende kommuner kan forsyne kommunen med nødvendig arbeidskraft.

Kart region- og kommunetyper

Kartet til venstre viser hvordan regionene i Norge er klassifisert i forhold til de strategiske regiontypene. Kartet til høyre viser kommunene i Nord-Trøndelag kategorisert etter samme metode.

Det er 16 regioner som er klassifisert som motor-regioner. Av disse er ni på Østlandet. Mandalsregionen og Dalane er motorer på Sørlandet.

Bergensregionen, Osterfjorden, Nord-Hordaland og Bjørnefjorden er en klynge motorer på Vestlandet.

Stjørdalsregionen er den nordligste motoren.

Nord-Trøndelag har en konkurranseregion i Kystgruppen, mens Indre Namdal er bostedsregion, og Innherred og Midtre Namdal skjermete regioner.

Skjermede kommuner er den dominerende kommunetypen i Nord-Trøndelag. Den store andelen landbruk bidrar nok til dette, da dette regnes som en skjermet næring.

Fem kommuner er konkurransekommuner, fire kommuner er bostedskommuner mens Stjørdal og Verdal er motorene i fylket.

Sluttnoter

¹ Norge er delt inn i 81 *politiske* regioner, det vil si at kommuner som har valgt å gå sammen i interkommunalt samarbeide er satt sammen. I regioner som både har samarbeid i form av regionråd og hvor næringssamarbeide i form av næringssekskap avviker, har næringssamarbeidet blitt brukt i regioninndelingen.

² Intervallene i gruppene for befolkningsvekst er i 2004:

Beste regioner	> 0,8 %
Nest beste	0,2-0,8 %
Middels	-0,1-0,2 %
Nest Dårligste	-0,5--0,1
Dårligste regioner	< -0,5

Intervallene for 2000-2005 er:

Beste regioner	> 4,2 %
Nest beste	1,3-4,1 %
Middels	-0,6-1,3 %
Nest Dårligste	-1,1--0,6
Dårligste regioner	< -1,1

³ Intervallene i gruppene for befolkningsvekst i kommuner er i 2004:

Beste kommuner	> 0,8 %
Nest beste	0,2-0,8 %
Middels	-0,3-0,2 %
Nest Dårligste	-1,1--0,3
Dårligste kommuner	< -1,1

Intervallene for 2000-2005 er:

Beste kommuner	> 3,7%
Nest beste	0,7-3,7 %
Middels	-1,5-0,7 %
Nest Dårligste	-3,8--1,5
Dårligste kommuner	< -3,8

⁴ Sysselsatte inkluderer både heltids- og deltids sysselsatte.

⁵ Det er flere måter å måle hvilke deler av næringslivet som er mest konkurranseutsatt. En metode er å se på handelsintensitet, dvs hvor stor verdien av eksport og import er i forhold til innenlandsk produksjon. Denne metoden ble benyttet i NOU 2005: 4, Industrien mot år 2020. I denne rapporten har vi tatt med de bransjene som har en handelsintensitet over 0,2 som konkurranseutsatte. I tillegg har vi tatt med hotell og restaurant for å få med reiselivsbransjen som konkurranseutsatt.

⁶ Et alternativ er å summere resultatene, for å se på lønnsomheten til "AS Verdal". Dette vil i de fleste tilfelle bare avspeile lønnsomheten i de største bedriftene.

⁷ Poengsystemet er slik at beste region i en kategori får poengsum 10, medianen poengsum 5 og dårligste region får poengsum 0. De mellom liggende regionene får en poengsum avhengig av avstanden fra ytterpunkt og median. Den samlede næringslivsindeksen er gjennomsnittet av oppnådd poengsum for de fire kategoriene; vekst, lønnsomhet, nyetableringer og næringslivets relative størrelse

⁸ For å rangere kommunene har vi benyttet sum av rangering blant alle kommunene for de fire delindikatorene. Årsaken til at denne metoden er valgt er at enkelte små kommuner med svært få regnskapspliktige foretak lett får ekstreme verdier på indikatorene. Gjennom å bruke rangeringene unngår en at slike ekstreme verdier får fullt utslag. Denne metoden favoriserer kommuner med jevne resultat.